

רבי אברהם אבולעפיא

ספר אמרי שפר

הקדמה

בשמך רחמנא הצליחנו:

תהי ידך לעזרני בכל אות:

שנתי נדדה מעין לבבי:

רפואה מצאה עמו וחיים:

קריאתו חקקתיה בלבי:

צרור חיים למעלה או למטה:

פרי חיים ועץ חיים ענפיו:

עצי עדן בתוך גנו נטועים:

ספר ספר וספור מחנותיו:

נפשות נצרפו על פיו מצאתים:

מרורות נמתקו מצוף דבש בו:

לכל משכיל מקובל אמסרהו:

כללו אכללה בקצת פרטיו:

יגלו נסתרי עולם בעולם:

טמונות בו תמונות היצורים:

חרי אף רחמי אם נקשרו בו:

זכור משכיל ידיעת שם בתוך שם:

ואפיך שני עדים כשרים:

הבלים לנחירים בחבלים:

דמי הלב צפונים בחדריו:
גויות הברואים הם בלי שם:
בשמך יה אני אבטח בכל עת:
אשר אכתוב אלהי הצבאות:
אשר אכתוב אלהי הצבאות:
בשמך ראתה נפשי פלאות:
גנוזים בו והוא ספר רפואות:
דברו החיה רוחות נכאות:
היועיל בלעדי שמך ויאות:
והוא שורש לכל שרשי תבואות:
זמורות הגפנים בו ברואות:
חלומות יודעיו כלם נבואות:
טהורות באמונה לא טמאות:
ידיעותיו שמה מופת והיא אות:
כמי שוטה מקום מנחת קנאות:
לשונות יצאו ממחבואות:
מליצותיו מאד יפות ונאות:
נשימות אף בשם יוצאות ובאות:
סתריו לאלפים הם ומאות:
עלילותיו בכך נגלות ונראות:
פליאותם בכל רגע מצואות:
צרופים בנשימות הכלואות:
קשירות הגויות דם מלאות:
רשומות באשמות וחטאות:

שמי בהו ולך חן חן תשואות:

תהי ידך לעזרני בכל אות:

מעין לבך הסר אפר:

תוך לב טהור זה הספר:

וברית טמאת פרה הפר:

זה מדמה אמרי שפר:

בעצם היום הזה העול גבר על הלבבות והעול עבר על המחשבות ואפילו על ראשי הישיבות. עד אשר זעם על כל חי רוכב ערבות ויאמר להשחיתם פעם שניה מארץ נשייה לבלתי השאיר מהם בריה. כי חטאו לפניו כל בעלי גויה ובסוד פריה ורביה פקו פליליה ואדירי החפץ שבו מאחריו וישכחו סדריו אלופיו ושריו יודעיו ומכיריו וימרדו בשמו ובזכרו פשעו וקצצו בנטיעות אשר לא נטעו ובים הסכלות טובעו. ובקול יי אלהים לא שמעו ואת יי לא ידעו. ומשם נסעו ויחנו בחון עשור וימירו את כבודם בתבנית שור ויתנו יד לפושעים והחזיקו לב רשעים ויתערבו בגוים אשר סביבותיהם וילמדו מעשיהם וישלחו לשונם להקשות על ידיעת קונם והנגע עמד בעינם באמרם עם רב זדונם:

אבותינו חטאו ואינם וחטאתם עצומה בהרחיקם החכמה ולא יזכרוה ועל לבם לא יעלוה וישנאו כל שלימי הדעות אשר יורוה ולענייניהם יגלוה ומי זה בן מי זה הוא בן אדם כזה אשר יעמד כנגד כל נביא וחזוה אשר החכמה שכחו וחיי טומאת לבות כל חוטא זבחו ואיך יאמרו הכלבים לחכמי הדור נבחו וגאון גליכם על שפה ימיכם שכחו ואשר נמשכו אחיהם למען הביט אל מעוריהם והאמינו דבריהם לפי הכתוב בספריהם השם אמר עליהם אלהי הזהב עשו להם:

על כן ראוי לכל חי משכיל להתרחק מהם ולבלתי האמין בהבליהם כי כל הקורא בספר מן הספרים או שומע מפי זולתו מאמר מן המאמרים או דבר מן הדברים ומכיר שאין בו תועלת לפי מה שדעתו סובלת לא לשעתו ולא בכל ימי חיותו ואף כי אחרי מותו ראוי שיחשוב בה מה שראהו או שמעתו כחות מנביחת כלב אשר היא סגולה לו ואמנם אם ידע או יחשוב שתועלתו אפשרית יאזין ויקשיב ודעתו אל לבו ישיב ויעמידנו חזק בטבעו כי כל דבור אשר שמעו יגיד עליו ריעו ומזה ומזה יוציא הפרי מגזעו ויכיר הצור אשר בלב נטעו ואז יועיל לו ולזרעו:

ואחר שראיתי אני זכריהו המחבר שהכל תלוי בקול ורוח ודבר ראה לבי את לבי ובקש לשבר היצר המקבר ואומר להתקבץ עם חכמי לב ולהתחבר והילים לגבר ואחל לכתוב זה הספר הנותן אמרי שפר להכניע בו לבות בני עפר ואפר ולבעול על פיו בנות צלפחד בן חפר ולפיכך קראתי שמו אמרי שפר כי בו אשים אש בוערה בלבבות הכסילים ובו אלהיב לבות המשכילים אלה באש חשבו ישרפו ואלה באש חשקו יצרפו:

ואחלקהו לשלשה מאמרים ולשלשה שערים ולשלשה חלקים. המאמרים אכלול בהם דעות חכמי דורינו זה והשערים אכלול בהם דעת חכמי ישראל הקדמונים והחלקים אכלול בהם דעות כל הנביאים כולם בכלל. ואחר כל אלה אכתוב ידיעה כללית כוללת כל הדעות הנזכרות הקודמות אשר עדיה הגיעה הכוונה האלהית בכריאת האדם בזה העולם השפל ועליה נאמר שנברא האדם בצלם אלהים ובדמותו וכל אלו הדעות החלוקות יהיה עניין החבור הזה במ ידיעת השם

המפורש ובעניין כחו ופעולותיו בבריות הפרטיות ודרכו עם הכלליות ובמהות הגמול והעונש המתחייבים מאתו לכל הראוי לגמלו בעדו עם זכרו ולהענישו על שכחתו עד שיודע מזה החבור למה נברא האדם ולמה נתנה לו תורה ומצוה כתובים על שני לוחות אבנים ולמה נתנה לאומה מיוחדת יותר בזויה מכל אומה ולשון בטבעה ולמה לאומתנו יותר משאר אומה ולמה קדם ולא אחר זמן מתן תורה ולמה בהר סיני ובמדבר סיני וכיוצא באלה השאלות והדומים להם שנסתפקו בהם המשכילים ונעלמו טעמי העניינים המורים על האמת:

ואע"פ שיש שם דברים רבים בשאלות רבות מענייני טעמי המבוקש שאי אפשר לכתבו בספר מפני חוזק טעמיהם וחולשת כח המבינים אין ראוי שנמנע ממה שאפשר לגלותו מלכתבו בספר בעבור מה שאי אפשר ואע"פ שמה שנגלה יהיה מביניו מועטים מן המועטים ברבויים אני בוחר להחיות נפשות המועטים ההם ולא להשגיח ברבים שלא נשלמה דעתם עם היותם חושבים בעצמם שהם השלמים לבדם וזולתם חסרים אצלם וזה אעשהו כדי להמשך אחר האמת. והמדה הזאת קבלוה הנביאים מהשם ית' וקבלוה החכמים מפי הנביאים ומספריהם הקדושים ולולי חלוק מדרגות הנמצאים לא הייתי אני ולא זולתי מן המחברים יכול להביא שום טעם נכון על מה שזכרתי שאגלה טעמו והנני מחל בשם יי אלהי ישראל יושב הכרובים לדבר במה שאמרת:

מאמר א

המאמר הזה הראשון אני רוצה לדבר בו בדעות חכמי דורינו זה לפי מה שחקרתי ודרשתי ושאלתי מפייהם מפי ספרי חבוריהם המחודשים הנמצאים היום בעניין השם המפורש ובכחו ובפעולותיו בבריות. ואומר כי הדור האחרון הזה ר"ל דור אנשי הגלות האחרון הזה לא מצאנו בכולו איש מישראל אחד מחכמי המשנה והתלמוד שהתעורר לחבר ספר מיוחד לדבר זה בלבד זולתי עד היום הזה. ואמנם החבורים שחברו היו כלליהם עניינים אחרים ואגב גררא יביאו בהם קצת חלקים מעניין זה. אבל אני כל חבורי זה בעיקרו אינו כי אם על השם המפורש בלבד ועל הודעת כחו ופעולתו וסגולותיו ולהודיע שאין בינו ובין שם זולתו שום שיתוף בעולם. וכיוצא בזה מענייני מעלותיו על כל שם. ואם יתחברו בדברי דברים אחרים שאינם מענייני לפי הנראה בתחינת המחשבה אין זה אלא כדי לברר בהם טעם מן הטעמים הנזכרים ואע"פ שידוע כי בהתבאר טעם השם יתבארו ממנו כל הטעמים שזכרתי התשובת שאלות כל ולמה:

ועתה אחלק דעות חכמי דורינו בידיעת השם ואומר שהם נחלקים לשלש כתות ושלתם מוכים בשלש מכות מתחלפות. הכת האחת אין רפואה למכתה. והשנית קשה להתרפאת כי חליה קשה מגיע עד שערי מות. והשלישית קלת הרפואה עם חוזק הרופא כשישמעו דבריו ויקובלו כי לא הוטבע קושי חליה בעצמה:

ועל כן אביא במאמר הזה עניין הכת הראשונה ואשא ואתן עמה במלחמת דעתי עם דעתה במשל. ובמאמר השני אחלוק עם הכת השנית ובמאמר השלישי אלחם בכת השלישית עד רפאי חליה. כי הראשונה היא כת אוילים מתחכמים בעצמם ואין להם תקנה כמו שאמר החכם אם תכתוש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי, לא תסור מעליו איוולתו. ובאמת שלא היה ראוי להזכיר זאת הכת ודעתה החסרה בעניין עליון וגבוה כזה לולי שתי סבות, האחת כדי לכלול דעות כל הכתות בעניין זה והשנית מפני היות זאת הכת כוללת רוב חכמי התלמוד היום אשר חכמתם אצלם ואצל כל הנמשכים אחריהם היא תכלית כל החכמות כאלו לא זכר נביא לעולם ולא חכם מחכמי המשנה והתלמוד זכרון כללי או פרטי בידיעת השם. וידוע שהוא אצלם בכל מקום שבא י"סוד ה"יסודות ו"עמוד ה"חכמות עד שאפילו מקצת משתי הכתות שנזכרים בשני המאמרים

הבאים אחר זה זכרוהו בקצת חבוריהם תחילה וסוף ושומוהו שרש ועיקר לקצת ענייני ספריהם ולשתי הסבות האלה אלחם בדעת הכת הראשונה ואודיע דעתה לכל מבואר:

ואומר שזו הכת המתחכמת בתלמוד הדין והאמת אתה בכל השתדלותה בלמודו כי זולתה היינו היום יותר רעים וחטאים מכל אומה כמו שאנו יותר אומה שפלה ובזויה מכל האומות בעינינו ובעיניהם. כמו שרמזו המרגלים בזה הסוד באמרם, "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (במדבר יג'). לפיכך יורה זה על רוב מעלת יודעי השם המנצחים אויביהם עם חולשת כוחם וחוזק וכח מי שכנגדם מן האומות ואפילו בענקים וכ"ש הפחותים מהם בכח. וא"כ חכמת התלמוד מועלת מאד לככל ולפרט לצרכי העולם לאומתינו ולחיי העולם הבא. אבל אין העניין שווה במדרגה עם עניין יודעי השם, אלא על דרך משל ההפרש בין התלמודי ובחן היודע השם [המפורש] בהפרש שבין התלמודי היהודי ובין הגוי הלמודי ועיין במורה והבין המשל והנמשל כי אין ראוי לגלות זה כי אם לחכמי מורה הנבוכים כי היא מבוכה גדולה:

ועתה אטעון טענת התלמודי על היודע את השם ואקרא התלמודי לומדהיודע השם אקראנו יודע. ואומר שהלומד אומר ליודע בעת שהתוכח עמו על מעלת כל אחד משניהם מה תועלת בידעת השם כי לא נלמד ממנה תורה ולא מצוה מתרי"ג מצוות אשר נאמר בהם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. ונאמר בקבלה, ולא שימות בהם ואע"פ שנאמר אדם כי ימות באהל ופירשוהו ואמרו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כי זה המות אינו מיתה ממש אלא חוזק ההשתדלות בתלמוד תורה וחולשת ההשתדלות בזולתה כי זה האיש העושה ככה כבר הוא כמת בעולם הזה והוא כחי בעולם הבא. וכן אמרו החכמים לעוסקים בתורה לשמה כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה ובתורה אתה עמל וכו':

והנה העושה כן טוב מותו מחייו לולי תלמוד תורה שמתעסק בו. והאדם לא נברא אלא ללמוד תורה ולעשות המצוות שהם מעשים טובים בעולם הזה ומנחילים העולם הבא לעושיהם והתלמוד והמעשה שני מינים רחוקים בדמיון זה מזה. כי הלמוד די לו בארבעה מיני אברים והם, הפה בכלל הדבור בלשון הקדש. והאזנים לשמוע הקבלות מפי הרב המלמד. והעינים לראות מה שכתוב בספרים. והלב להבין מה שמדבר בו ומוציא מפיו ומה שענינו ראות בספר ומה שאזניו שומעות מפי רבו. והמעשה צריך כל האברים שהם רמ"ח. כנגד מספר מצוות עשה. והם להורות שכל אבר ואבר שבאברי האדם לא נברא לבטלה. אבל נברא לעשות בו מצוה אחת לפחות:

ועוד צריך כל ימות השנה של החמה שהם שס"ה יום. כנגד שס"ה מצוות לא תעשה. לרמוז שכל היום מזהיר לאדם לומר לו. השמר שלא תעשה בי עבירה! כי אני עד כך ובין קוני וקונך, כשיביאו אותך בדין ויביאוני אותי להעיד עליך על העבירה שעשיתה בזמני מיד אני מעיד. ואם תומר שאני עד אחד ואין עדותי מספקת דע! כי אני אחד נקרא בשם שנים יום ולילה. גם אני שנים נקראים בשם אחד אור וחשך. שהם, שנאמר על שניהם "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד". והנה לא נשאר דבר אחר תלמוד תורה עם עשית המצוות והשמירה מן העברות כי זו היא התכלית האחרונה לאדם ואין אחריה מעלה אחרת:

ואמנם מי שנודע ברבוי שני העניינים האלה מתעלה על הממעיט בהם. אבל להיות אחר זה מעלה בשום חכמה אחרת זולת זו הוא שקר גמור עד שאפילו הנביא אמר שהדן דין עני ואביון יודע את השם. כאמרו דן דין עני ואביון אז טוב הלא היא הדעת אותי נאום יי" (ירמיה כב'). ואם אתה קורא ידיעת השם דבר אחר חוץ מזה לא נאמין דבריו. וכן ירמיה אמר כשרצה להודיענו ידיעת השם ואמר, "כי אם בדאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" אמר בסופו " כי אני יי עשה חסד משפט וצדקה בארץ" והשלים לאמר "כי באלה חפצתי נאם יי" (שם ט):

והנה גלה לנו חפצו והודיענו שמעשה החסד והמשפט והצדקה הם ידיעת השם. ובם נדעהו ולא בזולתם. וכן אמר כל חכם וכן פירש. ויען היודע ויאמר לו, דע אתה האיש הלומד הטוב המתעסק בתלמוד תמיד להגות בתורה לקיים מה שנאמר והגית בו יומם ולילה והמתעסק במצוות בכל כחך שאתה אצלי ואצל כל חכם ונביא יותר שלם ממי שאינו מתעסק בנוזכר כי אם פחות ממך מעט ולפי זו הדרך כל טענותיך הם טענות אמת ואין מקשה עליהם. אבל לפי האמת יש שם מעלה אחרת מועילה מאד מזו אצל השם ואצל יודעיו באמת והיא הנקראת ידיעת השם באמיתות בלבד ואין צורך לי להודיעך מה היא זו הידיעה כי אין שם דרך לגלותה כי אם למקבלי דרכיה ולמאמינים שיש מעלה אחר זו אשר זכרת וחפץ לעלות עליה כמו שחפץ לעלות אל זו בחפץ חזק וחשק אמיץ יותר שלם מכל חשק. וכבר פסקתי אני פסק גמור שבעלי זו הדעת הוכו במכה שאין לה רפואה כי נשענו על כחם והחזיקו ידי דעתם ועל כן לא אאריך בטענת התשובה המנצחת את זו הכת כי דעתה חסרה מאד אצל השלמים ומשלם אצלי כמשל מי שנותן לו אלף אונק' זהב ואומר די לי בעשרה מהם מפני רוב סכלותו במהות העושר:

מאמר ב

דעת הכת השנית, אע"פ שהיא קשה להתרפאות מחליה והגיעה עד שערי מות לא נדינה כדין כת הראשונה שאמרו עליה שאין למכתה רפואה בהכחישה מעלת ידיעת השם ואמיתת מהותה. כי כבר ראינו חולים רבים חלו חלאים רעים ונאמנים עד שהגיעו לשערי מות ואעפ"כ נצלו ונתרפאו ושבו יותר בריאים ממה שהיו בתחילה. גם ראינו רבים שמתו בחליים גם ראינו מי שארך זמן חלייו במאד מאד ואחר זמן נתרפא. ויש מי שמת פתאם בלי חולי ניכר בו אך החולי המיתו כי הוא סבת המיתה לכל בעל חיים ולא ידעו זה העניין על אמיתתו כי אם הרופאים או היודע מהות החולי הקורא לבריא מבית או מחוץ. ואומר שדעת זו הכת השנית היא דעת חכמי התלמוד שהתחכמו ג"כ בחכמת הפילוסופיאה אבל לא שמעו לעולם דבר מדרכי הקבלה בידיעת השם המפורש אבל ידיעת השם אצלם ג"כ היא זולת ידיעת השם אצלינו והמטעה בזה הוא עניין ידיעה ועניין שם. כי הכת הראשונה קוראה ידיעה, ידיעת חכמה הפילוסופיאה. אבל בעניין השם שתי הדעות שוות ר"ל הראשונה והשנית. אמנם דעתי אני ודעת הכת השלישית בזכרינו ידיעת השם בכל מקום היא אחת והיא דעת הנביאים ודעת חכמי המשנה והתלמוד ז"ל. והיא ידיעת הוראת אותיות השם המפורש שהם כוללים ארבע אותיות ההעלמה והם אותיות המשך שהם ארבע אותיות אהו"י כמו שאגלה סתריהם במקומם בע"ה ואין ראוי להאמין זולת זה כמו שיבוא האות והמופת עליו. ואומר אחר זה כי זו הכת עם חזק מכתה אפשר לרפאותה מפני שהיא קרובה אל הרפואה יותר מן הראשונה וכדי לרפאת הנמשכים אחריה נחלוק עמה:

ונודיע תחילה טענתה שהיא טוענת עלינו והיא שאומרת לנו כי הדבור סגולה לאדם ושרשו מן המחשבה וניתן לנו להבין הכוונות הנעלמות בלבבות באמצעות הדבור והשגת מהות דבר אחד בחיוב או בשלילה אינו מכח הדבור כי כל הלשונות הסכמיות הן. ואמנם השגת הציור המושכל בלב המשכיל היא ההשגה והידיעה וכשידע וישיג המשכיל אשר כבר למד חכמת ההשגה וישלול כל מה שראוי לשלול אותו ולהרחיקו מהשם ית' במופת ויחייב כל מה שראוי לחייב לו כשלא תמצא הרחקה בחיוב ההוא במופת ג"כ החכמה ההיא אצל כל פילוסוף שלם תכלית ההשגה והיא ראויה להקרא ידיעת השם באמת לבדה ולא זולתה וכבר החבארה זו הדעת המופת פילוסופי לכל חכם שלם ואין מקשה עליו אלא שזו ההשגה תתחלף במדרגותיה לפי המשיגים כי המעסיק בה יותר ורבו שלילותיה העליונות המופתיות והם שנעלמו מזולתו אשר מעטו שלילותיו הוא מעולה מזולתו לפי מעלת מה שנגלה לו אשר נעלם מזולתו. וזו מבואר אין צורך באריכותו שכבר התבאר בספרי המחברים דבר בעניין זה שהוא כן:

גם נזכר במורה נבוכים ולפיכך אמצו לבם חכמי זו הדעת לבלתי האמין בידיעת השם ית' זולת זה, ודע שזהו אשר חזק חליים עד שהקשו את ערפם לעמד להקשות על מה שהקבלה מעידה עליו באמיתת ידיעת השם הנכבד. ואחר שאודה להם על הידיעה אשר זכרוהו ואומר שהיא אמת בלי ספק אשוב לחלוק עמם ולומר שיש מין אחר מן ההשגה מעולה ממין ההשגה אשר זכרוהו והיא ידיעת השם המפורש באותיותיו שהם מורות לנו דרכים ועניינים ושיעורים ומדות אלהיים אשר אין דבר אחר יכול על ההוראות ההן זולתם:

הנה נשאר לנו עם הכת הראשונה מחלוקות שתיים ועם השנית אחת ונאמר הראשונה מדרגה לשנייה ואי אפשר להגיע אל השנייה בלעדיה. אבל קצרו ידי השגת שתיהן מאמיתת ידיעת השם והנה הראשונה רחוקה מאד מהתכלית המכוונת. והשנית יותר קרובה ממנה אבל עודנה רחוקה. אך השלישית קרובה מאד אל התכלית על כן חלייה חלוש ורפואתה קרובה לבוא רק איננה בריאה עד שתקבל עצת רופא מחץ מכתה כמו שאיעצה אני באשר יבוא אחר השלימי החלקים בע"ה. ואין ספק שאחר שהעירותי חכמי שתי הכתות הנזכרות על שיש שם חכלית אחרת לידיעת האדם עד שירצהו קונו אין לי צורך עתה להודיעם מהות התכלית מפני שכוונתי לכלול אותה ולפרטה לפניכם בע"ה ועל כן אדבר עוד בדעת אנשי הכת השלישית:

מאמר ג

דעת הכת השלישית היא חולה בחולי קטן על כן היא קלה להרפא וזה מפני היות לה קצת קבלה בידיעת השם המפורש וגם היא איננה מקשה על דעת שתי הכתות הראשונות אבל מודה להם כמונו והוסיפה להאמין שהראשונות קצרה יד שכלם להשיג מה שצריך להשיגו. וזאת הכת היא המאמנת סדרי עשר ספירות בלימה ומערכות ענייניהם לפי מה שהם. ואע"פ שגם היא נחלקת לכתות אין לי לפרסם פה:

הא למדת מדברי אמונות אלו הג' כתות ששלשת מיני השגה הן בין האדם ובין קונו. והרחוקה שבהן היא הראשונה והקרובה היא השלישית והאמצעית היא השנית. כל זה לפי חלוקת כתותיהן. וכבר הודעתוך שהדבר כן אבל נגלה לזו מה שנעלם מזו ואשר קרה לזו עם זו לפי הסדר הנסדר קרה לשלישית עמנו אנחנו בעלי הכת הרביעית ולא שמענו ולא ראינו אנשי כת חמישית אבל כל הכתות המאמינות בשם ית' ובהשגותינו אותו הם חלק וענף יוצא משורש אחת מארבעת הכתות האלו שכבר זכרנו השתיים ואנו בשלישית להודיעה עניינה במאמר זה ודעתינו רביעית לכות האלה:

ועתה שים לבך להבין דעת זו הכת השלישית ותדע מדעתה שבעליה ומאמיניה הם חכמי התלמוד שהתחכמו בחכמת הפילוסופיאה והשיגו דעת הפילוסופים בכלל ולא התישבה דעתם עם מה שידעו מהתלמוד. ועל כן בקשו להם דרך שנית לישב דעתם ומצאו דרך חכמי המחקר אשר הם הנקראים פילוסופים. ועדיין לא נתישבה דעתם על הקבלה:

וצריך שאודיעך בכלל עד מה הגיעה קבלתם ואיך יש שיתוף בינינו וביניהם בעניין קריאת שמות הידיעה בסוד ידיעת השם המפורש בשמו ובהסכמה אחת עמנו מצד אחת והוא שהם אומרים שקבלו מן הנביאים ומן החכמים, שיש שם עשר ספירות בלימה ועל ידי הספירות ברא הבורא העולם כולו וקראו לכל ספירה וספירה שמות מהם משותפים ומהם מיוחדים. וכששאלנום לא ידעו היודעים מהם אלה הספירות על אי זה דבר יפלו שמותיהם בעצם. אם על גופים ממש או על חמרים בלי צורות או על צורות בלתי בעלי חמר או על מקרים נשואים על גופים והם כחות

בם. או על נפשות שהם כחות בלתי מתחלקים או על נפשות נפרדות מכל נושא. או על דעות הנקראים שכלים נפרדים. אבל אומרים שלפי אמונתם הם עניינים נשפעים מהאלוה ית' והם בלעדיו נמצאים ולא הוא זולתם היום:

אבל לפני היצירה היו בו ית' מדמיונם בכח והוא אשר הוציאם מן הכח אל הפועל כשרצה לברוא העולם. וקוראים שם אחת מהספירות רצון ולא ימצאו בעצמם דרך לקראו נברא גם לא ימצאו דרך לקראו קדמון וכן קרה להם בשם מחשבה שקראוה כתר עליון והוא אצלם ספירה ראשונה והעשירית אצלם שכינה וקראוה צדק והשמות ידועים מספריהם והם נבוכים בהם מאד. ובאמת כי מצד היותם קוראים הספירה הששית אמת גם תפארת אמרו שזה שמו של הקב"ה הנכבד הנכתב ולא נקרא והוא השם המפורש והוציאו עשר ספירות מפסוק לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנה אומרים כי מצד האותיות יושגו הספירות ועם השגת הספירות יושג השם ית' וכל זה שאמר מצד האותיות הוא אמת אך יש דרך יותר קרובה להשגה מדרכם באמצעות האותיות והספירות בעצמם. ובסוף זה הספר אגלה לך דעתי בזה כולו כולל אמיתת כל הקבלה. ואעפ"כ הנה דעתינו ודעת זו הכת קרובות מאד יותר מדעות הכתות שעברו מצד אמונת הספירות ואותיות ולפיכך אמרתי כי הכת קרובת הרפואה:

שער א

דע כי חכמי ישראל הקדמונים ז"ל נחלקו לשלש כתות בחיבוריהם ולא בידיעותיהם חס ושלום. כי דעה אחת מיוחדת הייתה להם בידיעת השם על פי השם המפורש. אבל חיברו שלשת מיני חיבור (בידיעת) בפירוש התורה על סדר המצוות. והם, חיבור המשנה שחבר רבינו הקדוש, והתלמוד הבבלי, והתלמוד הירושלמי. ואע"פ שהיו שם מחברים אחרים שחיברו ספרא וספרי וחוספתא ובריית' וכיוצא בהם הכל נמשך אחר אחד מן השלשה שרשים הנזכרים. וכן המדרשות והאגדות ודומיהם. וכולם דעתם מיוחדת שווה בעשיית המצוות, שהן עיקר ראשון להשגה והלמוד של התלמוד. עיקר שני להשגה ותלמוד של החכמה. עיקר שלישי והקבלה המיוחדת בידיעת השם המפורש המיוחד. עיקר רביעי עם ידיעת סתרי סדרי השמות המפורשים:

ולפי זו הדרך, הלימוד המביא לידי שלמות בפירוש התורה (הוא) נחלק לשלשה מינים כמו שזכרנו. והנה רז"ל וכל הנמשכים אחר דעתם לא נסתפק אחד מהם לעולם שום טעם בידיעת השם הנזכרת אבל כולם מסרו קבלה מזה לזה בידיעה זו, בדרך קלה עד שהתפרסמה אצלם ידיעה זו בהסכמה גמורה בלתי מחלוקת. כאשר התפרסם אצלם שהאות הראשונה שבאותיות היא הנקראת בשמה אלף ומספרה אחד גם הוא סימן למספר אלף ובכל מקום נינקד אלף בניקוד שנינקד אחד אלא שהסדר במ הפוך. והאלפים זו מנוקדת בקמץ וזו מנוקדת בסגול. והלמד והחת זו מנוקדת בסגול וזו בקמץ, והנה נהפך הסדר. וזה ידוע לכל, שהוא כן ואין מקשה עליו. ואמנם טעמיהם נודעים בקבלה ביחוד מזה לזה. וגם התפרסם שצורת הקמץ והצרי שווה לצורת הפתח והסגול בצירוף קו ושלש נקודות:

וארבעתם הם שני קווים ושש נקודות והסדר גם הפוך בהם בנקודה אחת יתירה לזה וחסרה לזה ועל זה היו קטון וגדול גדול וקטון קמץ ופתח וטעמיהם נסתרים מאד ונמסרים בקבלה מיוחדת ליחידים ולא לזולתם בשום פנים. כי הטעם המתוק לבריאים הוא מר לחולים והכשר והיין המחיים את הבריא הורגים את החולה:

וככה הן טעמי רוב המצוות כי כל מצווה ומצווה יש לה טעם מעולה מתוק מדבש למכיריו ויודעיו וכן כח מחיה המתים. ואע"פ שאי אפשר להיות כל הטעמים שווים כמו שאין כל המצוות שוות. ואיני רוצה לומר בטעמי המצוות לפי פשוטם כמו שבאו במורה נבוכים. אבל טעמיהם לפי סתריהם והם שלא נתנו ליכתב אבל נמסרים בקבלה לאיש מפי איש עד משה רבינו שקיבלם מפי הגבורה:

ודע כי המצוות כולן יש להן שתי תכליות כלליות. ומפני שהם קשורות זו בזו לפעמים באה בדברי התורה והנביאים והכתובים ובמשנה ובגמרא ובמדרשות ובאגדות ובכל חיבור שחיברו רז"ל מרבינו הקדוש עד רב אשי עם הסכמת מי שקדם להם או מי שהיה בדורם או מי שקבל מהם ונמשך אחריהם עד היום, האחת במקום האחרת. כדי לכלול כל אחת מהן בחברתה ולפעמים באה לבדה בעבור עצמה לבלתי הורות על חברתה. ולפעמים באה להורות על שתיהן. וזה הדבר הוא נמשך בהמשך המידות הנקראות חכמה ובינה ושם שתי התכליות הנזכרות אהבה ויראה. כי זו היא זו וזו היא זו וזו מתחלפת בזו. עד שבאה זו במקום זו:

ואחר זה צריך שתדע כי אהבת השם לאדם יתרה מאד מאהבת האדם לשם והיא המשתפת באמת בין שניהם. אבל היראה אין ראוי לומר עליה שהיא מידה משתפת בין שניהם מצד כל אחד ואחד מהם, אלא מצד האדם לשם בלבד. ומזה הצד הייתה האהבה סגולה מיוחדת לאדם יותר מעולה מן היראה. ודע שכל החכמים הראשונים והאחרונים הסכימו הסכמה כללית שהיראה תלויה בשמירת מצוות עשה וכל התורה מלאה מזו ההסכמה והדעת גוזרת להיות הדבר כן לא זולת זה. ואם כן נמצאת אומר שהאהבה והיראה צריכות לימוד חזק ומפני שהתלמידים נחלקים לחלקים רבים עד שיגיעו אל שתי התכליות האלו צריך שנכתוב בזה שער מיוחד והוא זה השני:

שער ב

זה השער אודיעך בו דעת כל חכם אוהב את קונו ואומר שאחר שהקב"ה חפץ ורצה לברוא הנבראים כולם ובראם כאשר אהב כל נברא מהם ראוי ליחס לו יחס הרצון האלהי בהבראותו ואם הוא פרטי מכללו מתעצם בעצמו ומכיר עצמו יתחייב ליחס לו הרשות לעצמו מצד השלמת עצמו מעצמו מדעתו והרשות ההיא ראוי לתלותה ברצונו מכל צד בלתי מונע משום צד. ולולי זה לא למד אדם שום למוד משלים חסרונו. וידוע כי העניינים הנקראים מלאכים בלשונו הם נחלקים לחלקים רבים. וראוי לומר שכל נמצא מתחת הבורא הוא מלאכו ושם מלאך הוא שם משותף. והוא שם נגזר משם מלאכה שהוא ידוע לכל בענייניו. ומלאכת מחשבת נעשת שלמה או חסרה לפי אומנה וכוחו ודיעותיו וגם לפי כליו או לפי החומר המקבל צורת המלאכה באמצאות ידי האומן כאשר תהיה נעתקת מלבו עד שתצא לפועל שלם או חסר כפי הסיבות הקודמות לפועל שהוא נקרא בשם מלאכה או בשם מעשה ופעל ועשה נפעלים אבל שם מלאכה אינו נפעל אבל משתמש עם עשרת הקונים ומתחלפת בו אות ה"א לאות ת"ו בעבור שהוא לשון נקבה:

ואלה השלשה שמות התחלפו מאד בלשון הקודש והם, פעל, מעשה, מלאכה. והנה התורה קראה כלל פעולות השם מלאכה ויחסה לו ית' באמרה, מלאכתו אשר עשה. ואמרו חכמים כי מלת עשייה, מורה על תיקון הדבר העשוי ובא במעשה בראשית "ויעש אלהים את הרקיע". "ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים". "ויעש אלהים את חית הארץ למינה". "נעשה אדם בצלמנו". "מלאכתו אשר עשה". וכן גם, "ביום עשות". ועוד, "אעשה לו עזר". "חית הארץ אשר עשה". ובאשה, "מה זאת עשית". ובנחש, "כי עשית זאת". ובמלבוש, "ויעש יי אלהים

לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". ובקין, "מה עשית". ובבריאת אדם ותולדותיו, "ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו". ובסוף הפרשה, "וינחם יי כי עשה את האדם בארץ". ועוד, "כי נחמתי כי עשיתם":

ממלת כלם וממה שבא אחריהם תבין סוד מהות המעשה ועל מהו נופל ותבין מהם סוד מעשה בראשית ומעשה מרכבה וסוד מצוות עשה ומצוות לא תעשה. ומעשה המשכן שעשה משה רע"ה ותדון כל מעשה ומעשה במקומו לפי מה שהוא. ודע כי מעשה כשיחובר לא יחובר ביחוד כי אם ברבוי כי לא יאמר מעשי מעשו מעשה אלא מעשיי בלשון רבים מעשו גם כן מעשיה וכן השאר כאשר יחוברו אל הקונים. אבל בחוספת ה"א יאמר מעשה לבד ואין כן בזולתו מכלל י' הקונים. ואם כן כל מעשה מסודר על ריבויים אבל פעל יחובר אל אחרים פעלי פעלו פעלה והוא לשון זכר נמצא ממנו לשון נקבה נגזר משם פעלה ויתחלף בחיבור ה"א בת"ו פעלתי פעלתו פעלתה:

ורמזתי לך אלו השלשה מן הקונים שהם חתומים בשם יו"ה יה"ו. ואמנם מלאכה הוא שם מורה על נקבות מלאכתי מלאכתה מלאכתו ואינו מתפעל. הנה גיליתי לך באלה סוד שם מלאך ושהוא נגזר ממלאכה ואם כן כל מלאכה ומלאכה שתמצא תדע שהיא שלוחה לנו במקום מלאך מהשם ואפילו מלאך המוות ומלאך החיים. וכוונתי בכל זה היא להודיעך כי כשברא הקב"ה את האדם ברא עמו שני יצרים ונקרא האחד מהם בתורה יצר לב האדם רע מנערו ואמר מנערו כת' ללמדנו שיש לו נערים ושמשים שמשמשים אותו והם כוחותיו הנשפעים מאתו ומלת רע רביע שעה וסודה חיבור כ"ב אותיות עם רמ"ח אברים. וכל רמ"ח הוא חמר אחד ראשון מורכב שלם:

וראשית זאת הבריה מטב"ע זה"ב והוא חצי החשבון הנזכר והוא הכפ"ל נמצא להפ"ך. והנו עס"ה או מצ"ה. אחד הולך לפנים מן אחד עד קל"ה אשר הוא בקבוצו הק"ל קה"ל והוא סוד ה' שמות הקודש שעולים ק"ל וסודו עי"ן ימנית רואה לפנים מזכה לבעליה. גם ה' שמות הקודש שעולים ק"ל וסודו עי"ן שמאלית רואה לאחור מחייבת לבעליה. והבריה חתומה בהם בסוד נשיאות כפים בשתי ידים ימנית ושמאלית והם כף זכות וכף חובה והם מאזני העולם ומאזני השנה ומאזני הנפש. וכאשר מזאת חיבור מלת רע ראוי שתבקש עוד חיבור מלת טוב והוא שצריך שנבארהו לך ותדע כי מלת רע סודה בא"ת ב"ש הוא מתחלף עם ג"ז והוא סוד הספירות שלש עם שבע והוא שאמרתי על י' שמות שעולים ר"ם. והנה טוב בא"ת ב"ש הוא נפ"ש חבר הכל ויתחבר מהם סוד תהל"ה או תהלה. ותכיר מהם כי כל הכוחות העליונים יש להם בריח מבריה מן הקצה אל הקצה וכן האמצעיות וכן התחתונות. ושורש הבריה י' נחלק אל ג"ז ויעלה זה למספר ת"מ ויצא בעשרות מן ק"י ד' פעמים ומן נ"ה ח' פעמים. וזה יצא מחיבור י':

והנה כלל כל החיבורים בסימנם יח"ד והוא סוד כ"ב אותיות אשר י"ח מהם נזכרים תמיד בכל מקום ואל תטעה במלת יששכר ולא במלת מחצצרים לומר שאינם נזכרים כי אין זה מצד העלמתם אלא מצד קושי הזכרתם לא שהוא נמנע כי אם מנהג שנהגו בהם ובדומים להם להקל על המבטא כשהשנים ממבטא אחת. וד' מהם נעלמים בטבע הקריאה לפעמים ונזכרים לפעמים כשתוסר מהם ההעלמה הטבעית שבם והם אותיות אהו"י אשר שם השם ית' מורכב מהם. וטבע הלשון גוזר זה כולו. וזו הדרך ידועה לכל מספרי הדקדוק ואין צורך להאריך בו פה:

ועל כן אשוב למה שהייתי בו בעניין שני יצרים ואומר שהם שתי נקודות זו הפך זו, וזו כנגד זו שסביבם הכל מחגלגל ויתחייב מזה היות האחד בתכלית ההרכבה בסוד אלף והאחד בתכלית הפשיטות בסוד אחד. וזה העניין יושלם בסוף זה החיבור בידיעה הכללית. אבל כוונתי פה להודיעך שכל חכמינו ז"ל בעלי דעת אחת כשהאדם בעל שני יצרים ואין ביניהם חלוקה וקוראים אותם יצר הטוב ויצר הרע או מלאך טוב ומלאך רע או כף זכות וכף חובה והכל שווה:

וכן קראום במקצת מקומות מלאך החיים ומלאך המוות. ואמנם הרבו להם שמות מתחלפים כדי להוסיף ביאור מזה על זה. וכיוצא בזה עשו הנביאים בשמותיו של הקב"ה והתחייב מזה שיהיה לו שם מיוחד שהוא סגולה לכל שמותיו והוא הכולל את כולם והוא, יו"ד ה"א ו"ו ה"א לפי מבטאו והוא יהו"ה לפי מכתבו והוא עשר"ה חמש"ה שש"ה וחמש"ה לפי חשבונו. וכן דרכי חלוקותיו כמו שהודיעך לפנים:

שער ג

אחר שידעת מתוך דברי כי כל החכמים מסכימים בלתי מחלוקת שהאדם בעל שני יצרים נקראו האחד מלאך והשני ג"כ מלאך אל תפלא אם מזאת כתוב מעיד שהאחד מלאך והשני שטן או אם קראוהו חכמים שד או מזיק כמו שבא ביהושע הכהן, ובאיוב, ובלעם לעד וכן רבים. וכן בא בעלי החלום בסוף ברכות כאן על ידי מלאך, וכאן על ידי שד. אבל תבין מזה כי השטן הוא מלאך המוות והוא יצר הרע כמו שהביאו בעל המורה בדברי איוב בחלק ג' על שם ר' שמעון ואין חולק על זה. ואם כן ראוי שתבין מזה ששתי מחשבות שאדם מוצא בעצמו הן תולדות לשני היצרים והם גלגליים נולדו מאמתת השיתוף שבין החמר ובין הצורה. ואם כן האחת נוטה אחר החמר והאחת נוטה אחר הצורה. ויתחייב מזה שתהיינה מידות הנפש הנמשכות אחר מזג הגוף לפי טבע עירוב הרכבותיו טובות או רעות או בינוניות או נוטות נטיה רחוקה לצד זה או לצד זה. ואם תהיה מן המבינים החכמות וזוכים לדעתם תבין מה שאומר בזה בסוף זה הספר בע"ה. ומפני שתשיג דעתי שם אצייר לך סדר כ"ז כוחות השנוי שבין כ"ז מיני בני אדם שהם כ"ז בנים כזבנים כשפנים שהם כשפנים הנבראים משרש שני צלמים. צל"ם צל"ם שהם צלם ודמות צלם. ע"ץ הדעת והחיים עם ע"ץ החיים והדעת עדיהם. והנה יתבאר לך מהרה מדברי רז"ל כי הצירופים והגימטראות אצלם חכמות וכן השמות עד שהביאו מהם ומן הדומה להם ראיות גדולות על אמונתם במספרים רבים והם אצלנו היום לראיה ולזכות להכות במ חכמי דורנו המכחישים דברינו אחר שמאמינים בשאר דבריהם הקדושים אבל אלה שדברו במ מזה הם קדשי קדשים אצלנו ודי לך בזה:

חלק א

באלו החלקים השלשה אכלול לך מה שכל נביאנו ע"ה מודים בו ונתאמת אצלם שהדבר כן הוא כמו שאומר. וזה שכבר נודע לכל נביא מנביאי ישראל שאי אפשר לשום אדם בעולם להגיע למעלת הנבואה אלא אם כן קבל קבלת ידיעת השם והשתדל להשיג אחר שקיבל והיה חכם גדול בחכמות המובנות להשגה הקודמות לנבואה. וידעו הנביאים כולם שדרך זו אינה ראויה אלא לשמחים בחלקם וכובשים את יצרם וחוקרים החכמות האלהיות והטבעיות והלימודיות מפני שהם בלי דעת ואם כן כל שכן אצלם שאם אינם מקובלים מסתרי דרכי הצירופים בשמות ובדומיהם שלא יתנבאו לעולם מפני שהם כלי (החכמה) המחשבה והבינה כמו שתשמע לפנים בידיעה הכללית שהיא נקראת בסוף הספר והיא עיקר כל הספר גם בעצמה היא לבדה עם אחריתה גדולה ומעולה בכמותה ואיכותה משאר מה שכולל הספר בחלוקת ענייניו התשעה מפני שכל הכוונה בחיבור זה לא (הייתה) היה כי אם בעדה ולולי היא בטל החיבור כמו שלולי אנכי בטלו תשע הדברות כי על כן אין בהם ט' כלומר אם התשעה בטלים ואפשר לקיים האחד הוא מחייב ההשארות לנפש בעצמה כי הוא כמו העצם עם המקרים התשעה שהם צריכים לקיום עצמו ואם בטל הוא יבטלו הם והם אינם כן עמו כי אם יבטלו הם הוא לא יבטל כי לא יצטרך

אליהם בקיומו ובזה בעצמו קרא לג' פסוקי ויסע שאין במ' ג' מפני ששלושתם שלשה עצמים שכוללים עצמות אחת בסוד ג' שמות המיוחדים בברכת כהנים וג' שבפרשת ואלה שמות וג' פעמים שלש קדוש בקדושה משולשת:

והזיוף הזה דמהו בלעם בשלוש הקוביא שהם שלשה והם אחד. כלומר שלשה עצמות שאמיתת מהותם בעצמותם אחד ולא ישתנו בדבר לא בעצם ולא במקרה כי חמרם חמר אחד וצורתם צורה אחת וכמותם כמות אחת כי כל אחד ואחד מהם ארכו ורכבו ועמקו שווים. וכיון דאתו לידן נימא בהו מילתא מפני שסודם כולל כל הקסמים וכל הנחשים וכל כישוף וזיוף והוא סוד חמ"ר, ח"ידה מ"של ר"מז. ותוכם שדי"ם. וראשם וסופם, חמ"ר לז"ה. וסוד נח"ש, נ"דוי ח"רם ש"מתא. ותוכם מרדו"ת רמז למכת מרדות. וראשם נח"ש וסופם ימ"א שצירופו מי"א והוא תרגום של ים ושל מים. והוא גם כן מיא שהוא בלשון יון כישוף:

ואין ספק כי אמיתת הנבואה ומהותה הוא שפע אלהי שכלי שופע מהשם ית' באמצעות השכל הפועל בעולם הדברי שהוא עולם האדם. ובעבור שבני הנביאים מקבלים פעלו ומתפעל מהם שכל אחד ואחד מהם במעלות מתחלפות לפי הסיבות קראו השפע ההוא האלהי בשמות מתחלפים להורות על חזקת האיש או המקבלו ועל הבדל כוחו מזולתו ובזאת הסיבה קראוהו גם כן בלשון תרגום בשמות מתחלפים. ופעם יקראוהו בלשון עברי בשמות נופלים על גופים מיוחדים ופעם על מקרים ותארים. ואלה מקצתם, אור יי. שכינה. כבוד יי. רוח יי. רוח קדשו. רוח נכון. בית יי. מקדש יי. הר יי. יקרא דיי. שכינתא דיי. מימרא דיי. תרגום. וכן דבר יי. רוח פיו. שם יי. וכיוצא במ רבים. ולפיכך יקרא המשיג ג"כ בשמות מתחלפים, רואה, חוזה, צופה, נביא. וכן רבים וכך העניין המושג קראוהו, נבואה, חזון, משא, מראה, חלום. השגה, חכמה, ידיעה, השכל, תבונה בינה, מדע, דעה. ושמה תחשוב שמקצת מאלה וכיוצא במ אינם שמות לעניין ההוא אלא לעניין זולתו דע שאינו כן. אבל כל מחשבה וכל חכמה ובינה ודעת וכיוצא במ כולם הם עניינים נשפעים מהשפע ההוא האלוהי כמו שכל הבריות נבראות ונמצאות ממנו אלא שהם דבר מדבר עדין שהוא סיבה ראשונה לכל ית' שמו והתחלפות אישי המינים ומיני הסוגים העליונים הכל משפיעו יתברך שפע אחר שפע עד האדם עם כל כוחותיו. ואמנם יבדלו ענייני השפע זה מזה לפי הבדלי הנבראים. ואז יושם שיעור לכל מין ומין הכולל כל אישיו ויהיה שם אחר מבדיל בין המינים כמו שם מחשבה ושם דמיון ושם חכמה ושם דעת וכיוצא במ שכל אחד מהם מין כולל תחתיו כל אישיו וגם אלה בעצמם אל מינים מתחלפים כמו שם חכמה שכולל מיני חכמות מתחלפות כי הנגר יקרא חכם וכן הסופר וכן החכם הלומד וכן הנביא. כי אי אפשר שינבא כי אם חכם גדול מופלג בחכמה שאין הנבואה שורה אלא על חכם גיבור ועשיר. ואם כן כבר התבאר כי דבר יי הנקרא שפע נבואי הוא הפועל כל אלו הפעולות שזכרנו ודומיהם באמצאות דבר אחר ובעבור שהנבואה מין מעולה מכל המינים הנק' אצל פעל השפע בעצמו נקרא המשיגו נביא:

חלק ב

כל נביא שניבא השם צריך שידע תחילה כח הכישוף ומהותו ומאין התחייב עליו מציאותו. ומפני שצריך לנביא לדעת זאת הידיעה הנביאים המלמדים את בניהם את תלמידיהם דרכי הנבואה מחוייבים למסור להם ידיעת מהות גופם תחילה ולפיכך דרכי חכמת הרפואות מפני שהיא בנויה כולה בלא ספק על החכמה הטבעית מועילים לאדם דרכיה בידיעת השם גם מפני שכל הגוף בעל אברים נספרים. והיו יג' צלעות דבקות לצד ימין בחוליות של חוט השדרה שהם י"ח. גם צלעות

ליצד שמאלם והיה כל זה המספר לעניין נספר מופלג אצל הסופר והיה סוד שם השפע , סימ"ן סופ"ר יו"ד מספרי"ם נספרי"ם:

צריך מלמד הנבואה לתלמידו ללמדו חכמת המספר שהרי האברים רמ"ח והכל בעל מספר והוא מכלל החכמה הלימודית. וכן צריך ללמוד חכמת השיעור וחכמת התבונה להבין מה שיורהו השפע בעת קבלו הפעל ממנו. אך החכמה האלהית צריכה לדעתה על כל פנים כראוי מפני השמירה מהטעות גם מלאכת ההיגיון מועלת לזה גם כל חכמה קודמת מפני עומק זו:

ואמנם יש חכמות רבות שאינם צריכות להקדימן לעניין הנבואה מפני שאינם הכרחיות אצל הנביאים לדעתן. ויש מהן רבות שהם הכרחיות ולא יתנבא שום נביא עד שידעם והידיעה בכל חכמה היא שיהיה היודע אותה חזק בה ואמיץ עד שיהיה ניכר לחכמה שהוא חכם גדול בה:

אבל להגיע אל תכליתה אי אפשר זה לשום חכם וכל שכן אם כן תכלית ידועה לשום חכם בשום חכמה מן החכמות אבל הידיעות מתחלפות ביודעים והם מדרגות מדרגות זו למעלה מזו בכל מין ומין ממיני המלאכות ומיני החכמות. וכך קרה למידות הגופניות אע"פ שיש גבולים לכל אחת מהם. וכן המידות הנפשיות בעצמן. ולפיכך מועילות החכמות להיותן הקדמות להשגת הנבואה למתנבאים. ואמנם נרמזו בתורה חכמות רבות ונמסרו בקבלה פרטית כגון המספר והשיעור וכיוצא בהם הרבה. והתורה אומרת נפלאות בחכמת המספר והנה הזמן כולו נספר ונקרא הסופר שהוא הכוונה והוא הבלבל סופר מפני שכותב האותיות אחד לאחד:

וכן המספר בדבור דברים מוציאים מפיו אחד לאחד ועל כן יקרא דבורו ספור דברים. וכן החושב בלבו יחשוב האותיות מחוברות אחת אל אחת ותהיה המחשבה השכלית חושבת בעניינים כולם הנחשבים בחשבונות חשבון אחר חשבון ועל כן נקרא החשבון מספר:

ולפיכך חילק ספר היצירה כל החכמות אל שלשה ספרים וקראם בחילוקו ספר ספור וספור. ואם לא ידע אדם חכמת השיעור והמספר איך ישמר מצוות לא תעשו עול במשפט במידה ובמשקל ומשורה. ואיך יהיה לו כל דבר משוער בשלמותו באומרו על זה מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם. וכאומרו לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה. לא יהיה לך בביתך איפה גדולה וקטנה אבן שלמה וצדק יהיה לך. איפה שלמה וצדק יהיה לך. ונתן טעם לשכר זאת השמירה ואמר למען יאריכו ימיך על האדמה אשר יי אלהיך נותן לך:

וגילה עוד ואמר כי תועבת יי אלהיך כל עושה אלה כל עושה עול. ראה אם יש צורך לפי הנגלה לדעת פרטי אלו המידות וכל שכן שיש צורך לדעת סתריהם כי הם עניינים כפולים נגלים ונסתרים גופנים ונפשיים. וראה אם לא היינו מקובלים משיעורו של מקוה שהוא מ' סאה איך היינו יודעים אותו:

והנה קבלו חכמינו ז"ל מן הנביאים כל השיעורים ומהם קבלנו אנחנו היום ומתלמידיהם ומספריהם. והודיעונו כי הכור הוא ל' סאין. והלתך חצי הכור. והאיפה עשירית הכור שהוא ג' סאין. והסאה ו' קבין. והקב ד' לוגין. והלוג ו' ביצים. רביעית הלוג ביצה ומחצה, והיא רביעית של תורה האמור בכל מקום. וההין יב' לוגין דכתיב ז"ה. ושיעורו חכמינו ז"ל שיעוריהם על אילו ועל הדומים להם ושמנו גם כן שיעור האמה שהוא ו' טפחים. והטפה ד' אצבעות בגודל. ועיין בסדר קדשים וטהרות שנקראו חכמה ודעת, ותמצא שם בחכמת המספר וחכמת השיעור במידות פלאות תמים דעים:

והכל בתחילה מקובל ואחר כך מושכל כי כן דרך כל מספר ונתיב כל שיעור. והם הדברים שעליהם העולם מתנהג ואיך יתכן להיות הנביא ריקם מהם. ואמנם יש שם ג"כ חכמות אחרות אחר אלו צריכות אל הנבואה. והיודע סוד הגלגלים והכוכבים והמזלות הוא המוכן לנבואה עם הקבלה בכלל מפני שהנהגה באה מהם לעולם האדם ואיך יתכן להיות הנביא ריק מדיעת הנהגת השם את בריותיו ואינו מכיר איכות השגחתו בהם וישלחו ה' הטוב בעיניך כשישלח מלך אל מלך שליח לעניינים שביניהם שיהיה השליח סכל ופתי בענייני המלך ששלחו והלא יקרה לשולחו מזה תכלית הבושות כשישאלוהו על הנהגת מלכו ולא ידע להשיב. כל שכן שלוחו של מקום ברוך הוא. ולא עוד אלא ששולחו אל אומה חכמה שיבחנו שליחותו. ואם כן אין שום חכם מסופק מזה שכל נביא צריך להיות חכם גדול מופלג בחכמות וכל שכן בידיעת השם:

חלק ג

לא נסתפק שום חכם מחכמי ישראל הקדמונים ז"ל וכל שכן שלא נסתפק שום נביא שהנביא אין מדרך השם להחכימו לשעתו כלומר שהיה היום עם הארץ גמור ובלילה נבאו השם והשלימו והחכימו ושב חכם גדול. אבל מדרך השם להשלים החכם הגדול המתעסק בחכמת הנבואה והולך בה ימים ומבקשה וקבל ידיעת השם בקבלה והשתדל להוציא מה שקבל מן הכח אל הפועל. כי מדרכי השם ומרחמיו הרבים וחנינתו את האדם שבראו בצלמו כדמותו להשפיע עליו משפע טובו והוסיף לו חכמה תמיד עת אחר עת עם השתדלות בה. ומפני שהגדולה שבידיעות היא ידיעת השם והוא משתדל בה ונושא ונותן בה בינו לבינו מצליח באמת. והאומרים שיתכן שיהיה לו מונע מהשם האלהים שכך היא המידה. אבל יש לה סוד ואם גלינוהו היה קשה מאד בעיני כל חכם. ואם לא נגלהו יחשוב השומע שלא ידענוהו ולא נגלה לנו. ואנו יודעים שאנו יודעים אותו וכבר נגלה לנו. ואם כן נעשה לישב שתי הדעות נגלהו ברמז ויהיה נגלה למבינו ונעלם מזולתו. שכן דרך בעלי הסודות ונמשכים בזה אחר מידות השם יתב' שכן עשה בכל המציאות וכך דרכי התורה כולה. והרמז הוא זה. דע כי מידות השם יתברך עם כל בריותיו הם נחלקות לשלשה חלקים ראשונים והן לפי היות העולם נחלק לשלשת חלקי נמצאים. ויש שקראם שלשת עולמות והם העולם העליון והוא עולם הצורות הנפרדות ונקרא עולם השכל בכלל מפני שאין בו שיתוף עם שום חמר שבעולם. והעולם האמצעי הוא עולם הגלגלים הכדוריים והוא עולם מורכב מחומרים וצורות כדוריות והוא בעל חיים מדבר כלומר עולם חי משכיל משיג ויודע. וצורותיו קיימות בחומריהם בלי שנוי חוץ משנוי התנועות שכל תנועה שנוי ויציאה מן הכח אל הפעל אך השנויים מקריים כי אין שם שנוי עצמים בשום פנים. גם לא שנוי מקומות כללים כי אם פרטיים לפי חיוב חלקי התנועות בנקודות החילוף ובנטיות. ועולם התחתון הוא עולם השפל הזה שהוא עולמנו והוא עולם ההניה וההפסד שהצורות רבות והם מתחלפות על חומר אחר תמיד וכל זה כבר התבאר במופתים רבים ובספרים רבים ואין בו ספק בשום צד:

וכאשר היה זה החילוף כך בשלשת העולמות חייבה חכמת השם ית' ברצונו לברוא בני אדם ושיהיה כל אחד מהם מורכב משלשת העולמות האלה שזכרנו. והיה האדם הזה בעל גוף מן העולם הזה. ובעל נפש מן העולם האמצעי. ובעל שכל מן העולם העליון. והתחייב על זאת ההרכבה להיותו בדמות האלוה בעצמו מצד שאין עליו מכריח זולת עצמו בענייניו והנה הוא הכל לעצמו. ומפני ששלשת העולמות נקשרים זה בזה נקשרו ג"כ שלשת עולמיו של האדם זה בזה. ומי שסדר סדרי שלשת העולמות במידותיו סדר ג"כ שלשת סדרי עולמיו של האדם במידותיו. וכמו שחייב העולמות להיותם נמשכים בכל ענייניהם להדמות אל מידותיו במידותיהם כן חייב האדם להיותו נמשך בכל ענייניו להדמות במידותיו אל מידות השם יתב'. עד שחייב השם יתב' להיות אישים מתחלקים חלקים שלמים מאד במין האדם. והם שכל מחשבותיהם בשם

תמיד. ואלה האנשים הם תמיד בעולם השכלים הולכים ובאים והם הנביאים. והיה עוד במין האדם אישים מתגלגלים בנפשותם לפי מחשבותם בחכמות מתחלפות אך אינם נפרדים מגלגלי החכמה לעלות בגלגלי הנבואה והיו על זה נקראים חכמים ולא נביאים. והיה עוד במין הזה אישים מחגלגלים בגופותם ובצרכיהם לפי מחשבותם ולא השגיהו בעניין נפשי ולא נפרדו מגלגלי הגופים כולם. הנה אלה נקראו סכלים שדעתם הנטועה בלבם לא עשתה פרי ולא יתכן לאלה ולדומים להם שחטאו ברצונם בנפשותם לומר להם מכללי העולם האמצעי וכל שכן שאינם מן העולם העליון ואלה נקראים באמת הווים ונפסדים:

וכאשר חילק השם טובו לשלשת העולמות חילק חלק השכל להיותו אתו תמיד וחילק חלק הנפש להיות אתו לעתים. וחילק חלק הגוף לבלתי היותו אתו לעולם. והיה עם זה חלק השכל הפך מחלק הגוף וחלק הנפש מכריע בינתיים, וכן בעולמות. וכאשר היו העולמות כן ובני אדם לפי מהות כל איש מאישי המין בעולמות משולש חייבה תולדתו להיות תחילה כולו גוף. ואחר כך בעל גוף ונפש. ואחר כך מגביר הנפש על הגוף. ואחר כך בעל גוף ובעל נפש ובעל שכל. ואחר כך מגביר השכל על הנפש וכל שכן על הגוף. ואחר כך מפריד השכל והנפש מן הגוף בכח האלהות שבו כמו שזכרתי. והכח ההוא הנקרא באדם כח אלהי הוא הכח המביאו לידי נבואה. והוא אם לא מת בתוך לבו עם היותו בעצמו בלתי מקבל מוות הנה יתחייב שיניעהו עד שיקבל הנבואה מפיו ואז יקראו שניהם חיים. ומפני שיש מי שלא החייהו בלבו לגמרי אבל ביקש להמיתו והמידה האלוהית מצד הנהגת העולם הגדול לא השפיעה על המידה האלוהית מצד העולם הקטן או מצד העולם האמצעי לפי סדר מערכותיו יתחייב שלא יתנבא המבקש הנבואה הפרטית מהמידה האלוהית הכללית. ואם הגיע המתנבא אל זאת הידיעה ואל המניעה ישמח במידות השם ויקבל עליו דינו האמיתי ושכרו אתו ופעולתו לפניו. ואם לא נגלה לו זה הסוד המופלא ידאג כברוך בן נריה על בקשו הנבואה כשלא ישיגנה כאומרו יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי. שעל שלא נגלה לו זה הסוד נאמר לו ואתה אל תבקש גדולות אל תבקש. והיודע איך מגיע השפע לעולם השכל ולעולם הנפש ולעולם האדם שהוא בעל הגוף והנפש והשכל יבין זה הרמז שרמזתי עד תכליתו. אבל לא זולתו בשום פנים בעולם. הנה כבר הרמז כרצונינו ש"ל (שבח לאל):

ומפני שאמרתי להודיע לכל חכם דעת כל הנביאים כולם הראשונים והאחרונים בעניין הנבואה ושדעת אחת שווה כוללת כל הדעות הנבואיות. אומר בזה החלק השלישי שכל נביא שהתנבא מתנבא או יתנבא הוא מכוון בבריאתו כוונה מיוחדת מוספת על הכוונה הכללית שבה נבראו שאר אישי מין האדם. וכן כל חכם שהתחכם או מתחכם או יתחכם הוא מכוון בבריאתו כוונה מיוחדת מוספת על הכוונה הכללית. אך היא כוונה למטה מכוונת בריאת הנביאים ולמעלה מהכוונה הכללית המסדרת הכל. גם שאר אישי מין האדם יש בבריאתם כוונה אחת נבדלת מהכוונה הכללית הגבוהה הכוללת שאר אישי מיני בעלי חיים. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו הצמחים. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו המקורים גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו היסודות הארבעה. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נברא החומר הראשון:

וכל אלו הכוונות הנזכרות בזה העניין בכל מקום הן כוונות אלהיות רצוניות שכליות תוריות. כלומר מסודרים בסדרים תוריים לא מחייבות מאתו יתברך הכרחיות עלוליות כדעת הפילוסופים ולא נבדלות זו מזו בהבדל הדברים שמתחלפים במספר אבל כולן בעלי צורה אחת נכללת תחת העצם האלהי שהוא סיבה לכל ואין לן סיבה זולתו:

והכוונה הזאת הכללית שמה התוריי ראשית כל הכוונות ולפיכך אמרה התורה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". העליונים כולן והתחתונים כולן. ומפני זאת הכוונה הכללית אמרה התורה, "ראשית בכורי אדמתך תביא". ואמרה, "ראשית עריסתיכם חלה תרימו תרומה". כי חלה לשון תחילה וכן ראשית כמו תחילת עניין ואמרה, "וראשית גז צאנך תתן לו". ומעניין

זה בעצמו, "קדש לי כל בכור פטר כל רחם". וכן עניין, "עשר תעשר". וכל המעשרות. הכוונה התוריית בכולן להודיענו שהוא ית' עילת כל העילות מכל צד ומכל פינה. ובראשיות הראשונות ציוונו לתתם לו כי הם חלקו הראש, חלקו הראש גם כן לפי ראשית האחרים כולם. ומפני שהעשירי ראש העשרות גם כן אמר לנו השם שגם הוא חלקו וזה מפני שלא יחשוב חושב שהשגחתו כלתה מנבראיו. אבל ידע כי הראשונים לו הם וגם האחרונים לו הם:

והסוד הוא שהראשונים אחרונים הם גם האחרונים ראשונים הם. והכל שלו ית' ועל כן הוא אומר תמיד לי הוא כי לי כל הארץ הכל חלקי ואני חלקתי בכל החלקים כולם מראש ועד סוף. ושם תרומה פירשו שהוא לפי סודו תרי ממאה ויבא זה אחוז אחד מן החמישים כמכם. והנה החמישים חמשה הם כלומר חמשה עשרות. והשיעורים משוערים אחד מששים. גם ששים ששה הם כלומר ששה עשרות. והנה היו שרי הצבא שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות. והנה שר האלף שר הצבא הגדול בעל הכוונה הכללית. ושר המאה שר הצבא הקטן ממנו פעל הכוונה השנית. ושר החמישים בעל הכוונה השלישית. ושר העשרה בעל הכוונה הרביעית. נמצאו אלה שרים מיוחדים. והיה משה אחד מהם והוא שר ששים רבוא שהם שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. ועל כן נפלו בחלק השם אותיות אהו"י לכלול כל הכוונות במ הראשונות והאחרונות. רמז להן אחדים ועשרות ומאות ואלפים ורבבות ובחללה אחרונות וראשונות והאמצעיות חמישיות וששיות פנים ואחור. להודיע שהשם ית' סיבה לכל למה שהם ראשונים לכלל או לפרט ולמה שהם אמצעיים לכלל או לפרט ולמה שהם אחרונים לכלל או לפרט, שהכל בו:

ואמנם האלף גופים של אנשי הצבא הם מאה עשרות שהם בעצמם עשרה מאות. ואם כן יש להם לכולם שר גבוה עליהם ולכל מאה מהם שר למטה ממנו. הרי עשרה שרים אחד גבוה ותשעה תחתיו. ולכל חמישים מהם שר למטה משל מאה הרי עשרים שרים שר אחד ותשעה עשר תחתיו. ולכל עשרה מהם שר למטה משל חמישים. הרי מאה שרים שר אחד ותשעים ותשעה תחתיו. ולכל אלף שר צבאו"ת אחד והוא הנקרא בשם מטטרו"ן שר הפני"ם. וכל השרים הנזכרים הם תחתיו. ושר החמישים אלף שמו סנדלפו"ן שר האחורי"ם. וסוד זה שכב"ת זר"ע. וסוד זה תשמ"ש. והמכיר סתרי הנהגת אלה השרים את העולמים כולם על פי הנהגת המידות האלוהיות הוא לבדו ישיג ענייני הכוונות הנזכרות האלוהיות והוא לבדו שאיפשר שיתנבא אחר ההכנה. ואל תאמר אם הכל בכוונה למה תפיל בו אפשרות כי זה לא תבינהו באלף תירוצים עד שתדע כוונתנו במלת כוונה אלהית ובהיותה ראשית וראשית לראשית עד הסוף. ואחרית ואחרית לאחרית עד הסוף. ודע כי אחר שתדע זה מיד תדע מזה סוד השם המפורש. ותדע שהוא חקוק וחתום בלב כל איש מאישי המין האנושי על פי הגורל שנפל עליו בשלשה רגעים. רגע השימוש בתשמיש המטה ששמה פוריא. ורגע היצירה בקבל החמר צורת זכר למ' יום או צורת נקבה לפ' יום. בסוד שם פורים שהם ימי משתה ושמחה נתחדשו על ידי זכר ונקבה שהם מרדכי ואסתר. והיה המן מפיל הפור הוא הגורל. על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור המפורש ליודעיו. ונמצא המן על המטה אשר אסתר עליה. ונהפך הפור ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם בהתהפכות להט החרב המתהפכת ושני הכרובים עדים נאמנים. והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה:

ורגע הלידה הוא הרגע השלישי המכריע בין שני הרגעים הנזכרים. וסוד רג"ע ארב"ע והוא מרג"ל רמז לגמר ביאה. ודע כי סוד פו"ר הוא מומ"ר או מורם כולל חיבור הטמ"א והטהו"ר יחדיו. והנה סוד השם כולו מפור"ש שהוא המחבר ההויה והגוף טמא ומטמא והתחברה אליו הנפש שהיא טהורה ומטהרת. וכשתבין זה הסוד תבין סוד העגל וסוד אפר פרה ולמה מטהרת את הטמאים ומטמא את הטהורים. ותבין סוד כל טמאה וטהרה ומהו עניין סוד, "ולבני הפילגשים

אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם".
שפירשו בו פלג שם בתי' מלמד שפלג להם ומסר להם שמות של טומאה:

והוא סוד כוחות כל כישוף וכל חרטום ואשף וכשדאי. אבל על יצחק נאמר ויתן אברהם את כל אשר לא ליצחק. כלומר כמו שהוא אין לו כי אם שם המפורש והוא שם בין ארבע אותיות ויובן משם א"ל שד"י שם פריה ורביה כן יצחק מסר לו זה השם המיוחד. וסוד כל ש"ר פר"ו ורב"ו והוא סוד שם בש"ר וד"ם ודעהו, משם בן ע"ב שהוא שם בן בנ"ך. והוא סוד השלו"ש והיחוד"ד כמו אח"ד אח"ד אח"ד רמז ט"ל שעתיד הקב"ה להחיות את המתים בידיעת שמו והוא סוד גאל"ה ג' פעמים אל"ה שהם חצי השם של רי"ו כי הוא שלם. ו' פעמים אל"ה ודעם והבינם בסוד שלשים אשר הוא משמש ושמו פר"ת. וכל שלשים שלשה הם. הנה כבר השלמנו ג' חלקים:

ונתחיל בידיעת השם:

ידיעה כללית זאת הידיעה הכללית היא כוללת כל הדעות הקודמות וכל הדומות להם ועדיה הגיעה הכוונה האלוהית בבריאת האדם השפל הזה ועליה נאמר, "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". והידיעה הזאת היא ידיעת האדם את קונו על פי ידיעת השם המפורש אשר כל השמות תלויים עליו והוא ראשית כל הבריות. ועליו נחקקה רוח הקודש והוא נשמה כוללת כל הנשמות. בסוד "כל הנשמה תהלל יה הללויה". ועל כן אמר הנשמה בה הידיעה ולא אמר כל הנשמה:

ודע כי הנשימות חמש וסימנה ה'. וכבר נאמר בהבראם בהא בראם. גם מלת ה' כוללת השם כולו בחשבון המרובע והוא החשבון הנקרא שטח, אשר ארכו ורחבו שווים בו. ודע כי חכמי המספר אמרו שחכמת המספר היא יסוד כל החכמות. והיא חכמה מושכלת מהרה ומופתיה קיימים. והנה חכמי התלמוד גילו לנו שבזו החכמה החל הקב"ה עולמו ובה חתמו:

ודע כי מלת חשבון נגזרה משם מחשבה והיא הצורה הראשונה הנשפעת מהנשמה המשכלת וכשהמחשבה זכה מחשבותיה זכות וטהורות ונקיות מכל מבוכה. גם נוכל לומר כי כשהמחשבה זכה הנפש זכה מפני שנכיר הנפש מן המחשבה והמחשבה מן הנפש. וכבר התבאר במופת שמידות הנפש נמשכות אחר מזג הגוף ואם מזג הגוף בתחילת ההווה הוא מזג זך ונקי ובר מלכלוך העירוב העב והגס אשר הוא זרע האדם שממנו נתהווה יתחייב להיותו בעל נפש זכה:

ומפני היות שרש הנפש הצומחת נשרש בעפר ובמים שהם שני היסודות התחתונים והם עיקר כל מזון העפר שרש למאכל והמים שרש למשתה והעפר קר ויבש בטבעו והמים קרים ולחים בטבעם הוצרך על זה להתחבר אליהם דבר חם קל עולה ומעלה הבלי המזון שטבעו לרדת לרדת עד המח והיה הדבר ההוא דם שטבעו כטבע הרוח חם ולח. ונולדה ממנו כל נשימה להכניס ולהוציא האויר המשתנה והמתחלף מהרה ותנועתו יותר מהרה מתנועת המים כמו שאנו רואים זה בנצוף השמש בהכנסו בבית דרך החור או החלון. כי אז מתגלה מציאות האויר לחוש העין. גם אנו מכירים בו דמות הקשת כשנשליך עליו מים זכים מעט מעט יחד דרך הזיה עם הפה או עם זולתו:

ודע כי עוד משלמות החכמה הטבעית יש צורך לשתף כח האש שהוא יסוד רביעי עם שלשת היסודות במזג הזרע מפני שיהיה חם ויבש עולה ממנה התנועה. והוא הקפיא הזרע בחומו ומיבשו עד שבקפואו ישוב חזק כמו הצור. ואז יתהווה ממנו העצם שהמח בתוכו. והמח ההוא הוא חוט השדרה אשר הוא יסוד כל הגוף לפי מציאות ארכו. והוא פרי הזרע שממנו נתהווה והוא שרש לכל זרע שממנו יתהווה. ועל כן נקרא בשם יצחק ונכלל מן י' עד ק'. והוא צ"ח בתוך והפכו

ח"ץ. מפני שצריך היורה שיורה כחץ בתנועות מהירות. והמהירות מולדת חמימות ולפיכך נתהווה יסוד האש מן הגלגל הממהר התנועה סביב מקומו:

והנה מן עשרה ועד מאה עשר ספירות שניות והנה אברהם שרש ליצחק ויצחק פריו והוא פרי ושרש פרי לאברהם אביו ושרש ליעקב בנו. וכאשר אמרה תורה שאברהם הוא ראשית בעלי ברית מילה גילתה לנו שממנו ראוי להתחיל למנות יחס האבות שהוא יחס משולש דומה בכל חלקיו. ולפיכך אנו אומרים בקבלה אברהם אבינו ויצחק אבינו ויעקב אבינו. ואין אנו אומרים אדם אבינו ולא נח אבינו עם היותם שרשים בתולדות. ולא ראובן ולא שמעון אבותינו עם היותם שרשים ופירות כי השרש שהוא שממנו ההתחלה לעניין מיוחד לו:

והנה אברהם אבינו ההתחלה לכל בעל ברית נמול במצוות השם ולפי שיש בסוד ברית מילה עיקר אחד ראשון לידיעת הוראת השם המפורש אמר הכתוב, "סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם". ויתגלה זה הסוד ממלות עשר ספירות בלימה:

ומהנה אצטרך להודיעך מה שאפשר לי לגלותו משם המפורש המיוחד וממה שנמשך אחריו להשלים בידיעתו אמיתת מהות שכלך המקיים נפשך לנצח נצחים בחדר הפנימי העליון הנקרא צרור החיים לנפש המשכלת. ואומר, שהשם המפורש הוא נפש ישראל וישראל נפש שבעים אומות והנה הוא נשמה לנשמות. והאומות נפש לכל חי בלתי מדבר והחי נפש לצומח. והצומח נפש לכל מתכת ואין למתכת נפש כי אם מזג ועירוב ארבע יסודות. וכל אלה ימצאו בגוף האדם אחד פרטי שלם בשכלו. והשם הוא נפש לכל נפש. והנה נודע שהגוף חתום בו והוא מניע הנפש לחשוב כל מה שהיא חושבת באמצעות י"ח אותיות נגלות וד' נעלמות ובאמצעות מספר עשר ספירות. ויש לכל מספר מן אחד עד אלף סגולה שבה יבדל מזולתו. וכן יש סגולות לכל ספירה וספירה בעצמותה להבדיל מזולתה. וכן לאותיות ולניקודם ולטעמים ודומיהם. ולא היו ספרים מספיקים לכתוב אלו הסגולות והבדלתם. אבל תכלית כוונת זה החיבור להודיע כי ידיעת השם וסגולותיו וכוחותיו ופעולותיו והבדלו מזולתו מכל בעל שם:

ואמנם יבין דעתי זאת הכללית מי שקדמה לו הידיעה במקרא ובתלמוד ובדקדוקם והתפלסוף וקבל אחר שהתפלסוף חכמת הקבלה בספירות ובאותיות, וזולתו לא יבין דעתי עד תכליתה בשום צד שבעולם. ואין ספק כי חכמי ספר היצירה נקראים מקובלים ונחלקים לכתות רבות לפי מה שהתבאר מספרי מפרשיו. ואיני רוצה להודיע פה חלוקתם כי דעתי יכירוה השלמים שהיא כוללת כל דעות הכתות והיא דעת שווה עם דעות החכמים והנביאים ואין בהם אפילו אחד מקשה עליה זה על זה וכשיתעורר המקובל משנתו ישיגנה ולא זולתו כפי מה שאמרתי כי הסיבה גורמת שידענה ולא העלם ממנו. גם גורמת שתיטב בעיניו בהכרח בשמעו אמיתת הראיות והטעמים הנכונים עליה ועל דבריה:

ודע שכבר חברתי אני ספרים רבים בזאת הידיעה שהיא ידיעת השם באמת. יש לי היום אחת ועשרים שנה והיא משנת א"ל ועד שנת נ"א וסימנך אל נא רפא נא לה. ובתוך זה הזמן משנת ל"ט ועד היום שנת נ"א עוד חברתי בזאת הידיעה בעצמה ספרי נבואה שהם פסוקים מעידים על ידיעת השם זו. ואין תכלית כוונתי בכל חיבורי כי אם למען ספר שמו בכל הארץ ומצד הידיעה השכלית. וחברתי על זה גם ספרים רבים בצורת ספרי חכמה ומהם ארבעה מעולים מגלים רוב זו הידיעה. הא' מהם הוא ספר אור השכל והב' ספר גן נעול והג' ספר החשק והד' פרדס הספר והאחרים רבים כמותם. ואין ספק שצריך המקובל הרוצה להשיג זו הידיעה לעיין בהם ומהם יתחכם מה. ואני סומך בקצרי זה החיבור על מה שהארכתי באותם החיבורים שקדמו לזה. ואמנם המחברים שקדמוני לחבר בזה דבר, כבר הודעתך שכווננו להעלים זו הידיעה בכל כחם ועל כן

לא שמוה עיקר נגלה בחיבוריהם, אך כמי שמביא דבר אגב גררא. אבל אני שמתי עיקר ושרש מעת חברי דבר בה בכל מה שחברתי כמו שאמרתי לך במאמר א' מחיבורי זה:

ומכאן אני מחל לדבר בידיעת השם כפי יכלת שכלי וכפי כח דעתי, לפי המקובל לנביאים ולחכמים ז"ל ולי היום. ואומר, כי השם המפורש הנקרא האל הגדול הגבור והנורא והוא שם מיוחד לו קדוש ומקודש בכל שמותיו יתברך. והוא סגולה להם והוא אצל כל שם משמותיו הקדושים כמלך עם משרתיו ואצל שאר שמות העצמים זולת עצמו יתברך כנפש המלך עצמו בעצמו עם עצמו וצל שאר שמות העצמים התארים הנקראים מקרים כשכלו של המלך עם נפשו. והנה השכל והנפש והגוף של המלך שלשה עצמים במשלנו נבדלים באמיתת מהותם ובעצמותם ושכינתם יחד. אלא שהגוף שוכן בהיכלו שהוא היכל המלך וחדרו המיוחד לו לשכינתו מכל בתי מדינתו. והוא מקום מיוחד מן המיוחד ששם כסאו שאינו כולל כל ההיכל אבל הוא מעולה מכל מקומות היכלו לעניין ישיבתו עליו וכסאו אינו מכלל עצמי ההיכל כי ההיכל הוא בית שיש לו ארבע רוחות וגג וקרקע:

והנה ו' צדדים הנקראים מן שש קצוות מעלה ומטה שהם רום ותחתיהם הגג והקרקע כפי מנהג המלכים וכדרך בתי בני אדם הבנויים לפי הרוב מאבנים ליסודות ומטיט וסיד וכן לקירות הבית ועצים שהם קורות ולוחות לגג ורעפים עליו וידוע כי הגג שהוא מכסה לבית ארבע זוויותיו העליונות שהם סוף ארבע צלעות אחרונות של הבית שהם הזוויות שבהם הקוים שבהם נשלם שטח הגג. הגג אין תכליתו להגן על בני הבית מרוח אבל להגן עליהם מגשם ומטר ושלג וברד ואבני אלגביש ודומיהם. שהם עניינים יורדים ממעלה למטה ומתהווים בקצת ימות השנה אבל ארבע רוחות הקירות שהם רוח מזרחית ורוח דרומית ורוח מערבית ורוח צפונית. שהם נקראים פנים וימין אחור ושמאל, לבניין הבית הוכנו לשמירה מרוחות רעות וקשות הנמשכות בקצת ימות השנה גם כן. וכל זה טבעי גם יש שם שמירה מחיות רעות ומאנשים רעים גנבים ולסטים. אבל קרקע הבית אינו מפני שמירה מאלה העניינים אבל הוא לבדו המקום שבעל הבית דורך עליו ומתנועע בו ומתקן בו צרכיו כולם ועל הקרקע יאמר בפרט שהוא שוכן בו אבל על החמש קצוות לא יאמר בהם שהוא שוכן בהם כי אם בכלל שאנו אומרים פלוני שוכן בבית הפלוני. ואע"פ שאינו שוכן כי אם בחלק ממנו וזה לא יקשה בענין שהרי כך אנו אומרים על כל אחד ואחד מכחותיו הפרטיות שהרי האדם אינו רואה כי אם בחלק מיוחד לראות מכלל גופו והוא העין ואנו מייחסים הראות לכללו ונאמר ואברהם רואה. ויהיה שם אברהם שם העצם לאדם אחד בכלל עצמו כי אין לו חלק מיוחד שיקרא אברהם שם העצם. ואם כן הוא שם כללי כולל כל כללי חלקיו של זה האיש הפרטי בעצמו. ויהיה שם רואה על כלל עינו שהוא שם מיוחד לאבר הראות בכללו. ועוד תדע שעם כל זה עדיין אין שום דרך שיראה האיש הזה כי אם בחלק אחד מחלקי העין והוא החלק האמצעי הפנימי הנסבב משאר חלקיו והוא הזך הנקרא בת עין או בבת עין. ומזה תבין סוד בת קול הנשמע לאוזן גם כן:

וממשלי הבית הנזכר ומעניין היכל הבית ומסוד כסא המלוכה שהמלך יושב עליו לעתים תבין סוד גוף המלך ועניין נפשו וצורך שכלו הנזכרים ותבין שהם שלשה עצמים מתחלפים במהותם ושכינתם יחד. ותדע יחס זה אצל זה וערך זה לזה לפי המשל. כי אין דמיון ביניהם ולא יחס אמיתי ולא ערך צודק. וכן תבין משלשה שמות הקודש שהם מיוחד ומכונה מיוחדים המיוחד ראשיתו י'. והמכונה ראשיתו א' וסופי שלשתם הי"ם. והוא שטעון בקיעה לעבור גאולים בתוכו ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ואשר תוך שלשתם ה"ו ד"נ לה"י:

ודע כי השם הזה הנכבד אמיתתו משולש. כמו שבא בברכה משולשת של ברכת כהנים ובקדושה משולשת, מלך, מלך, ימלוך. הוה, והיה, ויהיה. והם שלשת שמות הקודש מצורפים יחד כזו הצורה, יה, הו, הי, הו, יה. וכן היה והוה ויהיה. וכן, יה, הי, הו, הו, יה, יה. ועוד כן יהיה,

והוה והיה. ועניינו, יה, יח, יז, יח, יט, כ, כה, כז, כח, כט, ל, לו, וכו'. והוה, יהוה, יהוה, יהוה. האחד נקרא אלהי אברהם. וסודו כנגד החכמה שהיא חסד שעשה הקב"ה עם אברהם אבינו שנעשו שתי כליותיו כשתי מעיינות חכמה מן המעין האחד שתה והתחכם. ומן השני שתה והתחסד. והחכמה מושכלת והחסד גופני מורגש:

והשני נקרא אלהי יצחק. וסודו כנגד הבינה שהיא כח הגבורה והיא מידת הפחד שהוא סוד היראה. והנה כח האהבה לאברהם כח הנדיב שהנדיב אוהב ואהוב. ומידת הנדיבות שהיא חסד נאהבת לכל שאין אדם בן דעת שלא ישמח עם הנדיב החסיד כי הכל מקבלים תועלתו וכדי לבחון מידת הגבורה התחייבה העקידה ליצחק אבינו:

והשלישי אלהי יעקב בתוספת ו"ו הקשר להודיע שאין אצל שלשת האבות קצוץ נטיעות. אבל הספירות אצלם בהם. וסודו כנגד הדעת ועל כן התקיימו שכח הדעת שנים עשר תולדות. שאליהם נחלקו כל התולדות שבעולם. וזו היא מידת התפארת. המעידה על שפע הברכה כולה, ושמה אמת. וכל התולדות זכרים. ושם תולדת אחת נקבה נולדה אחר תולדת הזכרים. והיו ו"א תולדות מאם אחת. גם ו' משלש נשים שתיים שתיים. ונניח התולדות שהן חלוקות לפי מחלקותיהן אל דרכים ידועים בקבלה בלבד. ונשוב לומר כי מפני שהשם הוא בן ארבע אותיות ושלוש מהם הוא השם מורכב מהם והן יה"ו ומתחלקים בחותם שש קצוות שש פעמים. כמו שכתוב בספר היצירה. ומהם סוד החכמה והתבונה והדעת והגדולה והגבורה והתפארת:

נאמר בקבלה כי שמו של הקב"ה היא ספירה ששית והיא מידת אמת. ועל כן היה מספר יה"ו בכללו בחשבון המרובע עולה כמספר אמת. והוא כ"א פעמים כ"א והוא שם אהי"ה ואם כן ארכו ורחבו יחד עולה תמ"א. והוא סוד כ"א נקודות על כ"א נקודות. והם, א' ב' ג' ד' ה' ו' על א' ב' ג' ד' ה' ו' מורכב בחשבון המרובע:

א ב ג ד ה ו:

א ב ג ד ה ו:

א ב ג ד ה ו:

א ב ג ד ה ו:

א ב ג ד ה ו:

א ב ג ד ה ו:

בצורה זו, ו', יב', יח', כד', ל', לו'. וסימנם, נכו"ן כסא"ך מאז. וכו', כונ"ן למשפ"ט כסא"ו. ומספרם הכללי קכ"ו. והנה, מה שעלה מספר כ"א פעמים כ"א שהוא תמ"א בחשבון המרובע, עלה בחשבון המעוקב אשר ארכו ורחבו ועמקו שוים כ"א פעמים תמ"א וסימנם חתום בג' חלקים. והסוד במספרו תחי"ה בעדות הרחב תחיה בעדות העמוק:

וצריך שתדע ששורש זה המספר הראשון אהי"ה ושרש השני אמ"ת. והנה יחלק לשבעה פעמים אמ"ת והם ג' פעמים ז' והוא סוד חילוק הספירות אל שלוש ואל שבע. כי ג' על ז', כ"א. וכשתחבר ז' עם ז' כלומר י"ד פעמים אמ"ת ויהיה זה יוצא מד' פעמים יה"ו שהם שני חלקי התמונה של החותם וסימנם, למט"ה יהיה המתחייב ממספרם תמו"ת והנשאר מהם תחי"ה. שהוא מספר ז' פעמים אמ"ת והכל מתגלגל מז' אל ז' תמיד. כל הנפרדים מולידים תחי"ה. וכל הזוגות מולידים

תמו"ת. והוא סוד סכנת הזוגות. והסוד יתגלה ממאמר רז"ל, מאי ליעביד איניש ליחי ולימות. ומאי ליעביד איניש ולימות ולחי. וידוע כי הממית עצמו על תלמוד תורה לשמה הוא החי הנצחי אשר אין לטבע המוות שולטנות על הדבר ההוא השוכן בו המקבל תלמוד התורה והוא הדבר שהבדיל בינו ובין שאר בעלי חיים הבדל ראשון. וגם הבדיל עוד הבדל שני בינו ובין שאר האדם. ועוד הבדיל הבדל שלישי בינו ובין שאר עמי הארץ הכוללים בני אומתו. ועוד הבדיל הבדל רביעי בינו ובין שאר חכמי התורה שלא למדוה לשמה. ועוד הבדיל הבדל חמישי בינו ובין לומדי התורה שלמדוה ופירשוה על דרך חכמת חכמי המחקר. ועוד הבדיל הבדל ששי בינו ובין חכמי הקבלה הראשונה שהם חכמי הספירות הנזכרים למעלה. והנה היה סגולה מיוחדת ונבדל שביעי מכל הנזכרים והיה מפני דעתו התורה שלמדה לשמה. וסוד מלת לשמה שזכרוה רבותינו בכל מקום תמיד הוא שם המפורש שבה ועד שהוא במספרו עשרי"ם ושש"ה וסודו כת"ר תור"ה. ועד שני שהמצוות כולן הם תרי"ג והן רמ"ח שס"ה:

יתבאר לך זה ממאמר השם למשה בעת ששלחו אל ישראל להוציאם מגלות ראשון להודיעו שם המפורש שהוא סיבת הגאולה לכל בין לכלל בין לפרט בכל זמן שיודע. והוא כמו שאבאר כי זהו המקום שראוי לבאר בו זה הסוד המופלא כפי מה שאפשר לכתוב ממנו פה בידיעה כללית זו והוא שצריך להעתיקו מפרשת, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה". עם סוד ב"ראשית י"הודה ה"באים ש"מור מ"וצא ו"אעידה. להודיע שאלה הם ש"שה ר"אשי ש"טין שהם ש"ר"ש לכל התורה כולה והם סימנים מוציאים שתי מלות קדושות. ב"י"ה ש"מ"ו ופירושם ב"י"ה י"ה"ו"ה. וסוד הבית רמז לשניהם חצי השם וכולו גם חצי ככולו לפי מבטאו, יו"ד ה"א וסוד י"ה"ו"א, ד", י"ה"ו, א"ד, ראה והבן מהם נפלאות השם והחילוק והחיבור עם התחלפות מערכותיהם וסדריהם ותמורותיהם:

ודע בכלל ראשון כי סוד שמ"ו נחלק אל רכ"ה ואל קכ"א בהיות חצי השם הראשון ארכו ורכבו שווים אשר זו אמיתת צורתו וכן השני בדמות סדרן זה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה יה:

הנה אלה השמות הקדושים יעוררו שכלך עם מה שתשמע מסתרי סדריהם המופלאים:

והשתכל בסדר חצי השם השני גם כן בהיות ארכו ורכבו שווים בו כצורת מספרו זה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

ואחר שציירתי לך אילו הצורות לפי מה שספרתי לך יש לך לדעת ששתי הצורות האלו הקדושות יש בתוכם נפלאות תמים דעים. וצריך לך לדעת אם אתה ממקובלי האמת התוריית אשר היא תכלית כל קבלה נמצאת אחר המורגש ואחר המדומה ואחר המושכל שהוא המעולה מכל נסדר בשלמות ובאמיתות. כי זהו דבר כולל כל הכוונות התוריות כולן והבן זה מאד:

ודע כי זה הדבר המופלא בעצמו ר"ל ידיעת השם על פי השם שנקרא בו הדבר הנקרא ראשון או ראשית או סיבה ראשונה או עילה ראשונה או שכל במדרגות העליונות על כל נמצא מאתו הוא הדבר שכל חכמי העולם מאז ועד עתה לא חילקו בחיוב מציאותו וכולם אמרו שאם העולם קדמון האלוה ית' מחויב המציאות בבחינת עצמו כי אין לו סיבה המציאתו ואין אחריו דבר. וכל מה שיש לו מציאות אחר מציאותו לא נמצא אלא בסיבת מציאותו ית':

ואם כן יהיה העולם מחויב המציאות בבחינת עצמו ואפשר המציאות בבחינת סיבתו. ואם העולם חדש מאתמול או מכמה אלפי שנים שהכל שווה הנה האלוה יתב' הוא אשר המציאו ברצונו או בגזרת חכמתו והכל שווה. והנה הוא ית' מחויב המציאות לפי שתי הדעות בבחינת עצמו. והעולם

אפשר המציאות בבחינת עצמו ומחויב המציאות בבחינת רצון קונו יתברך. או אמור בבחינת חכמת קונו כי אין ליכולתו מניעה משום צד לפי כל הדעות של המודים במציאות האלוהית יתברך. ולדעת מאמיני התארים העצמיים ימצא כי התואר הוא העצם המתואר בשם:

ור' אברהם בן עזרא ז"ל אמר כי השם הנכבד פעם הוא שם העצם ופעם הוא שם התואר. והרב בעל המורה ז"ל אמר בו בפירוש מה שנגלה ממנו למשה רבינו ע"ה בשלש השמות שהם בעלי י"ב אותיות שהם אהיה אשר אהיה שהוא ביאור ענין מורה שהוא בלתי שניות באמרו שם שהתואר הוא עצם המתואר. ואמנם הפלא הגדול מאלו שני החכמים הנזכרים ז"ל הוא ששמו לנו זאת הידיעה התוריית כאלו היא תכלית מכוונת לדעת ממנה מה שהשיג אחד מקטני חכמי המחקר שאינם בעלי תורה. אבל הרב ר' משה ב"ר נחמן ז"ל גילה לנו בראש פירושי התורה שפירש כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה. והקבלה בזה קיימת וחזקה והוא מה שלא השיג שום חכם מחכמי המחקר וכל שכן זולתו ממי שהשגתו למטה ממנו. ולא יושג זה בשכל האנושי ולפיכך נעלמה זאת הידיעה המקובלת מכל חכם שלא קבלה מפי נביא או מפי חכם שקבל מנביא ואפילו אחר כמה דורות. ואחר שהגענו אל זה המקום הנכבד העמוק והוא שכווננו להגיע אליו מראש הספר ועד כאן צריך שנגלה זה גלוי גמור ניכר לכל מקובל משכיל שלם ושים לבך להבין דעתי:

דע כי זה השם הנכבד הוא הדבר הקודם במעלה לכל שם מהשמות שהאלוהית יתב' נקרא בהם. ואע"פ שקבלנו שהוא שם מורה על מידת רחמים, גם על מידת הדין בקצת מקומות לפי דרכי התורה תכלית הכוונה בו כשלא נגלה לאבות ונגלה למשה רבינו ע"ה להודיע כח זה השם הגדול הגבור והנורא ולהודיע שתכלית קדושתו וכחו הוא בעשרה ולא פחות. והם עשר נפשות ועשרה שכלים מכירים הנפש העשירית של הנפש העשר והם שוכנים תוך עשרה גופים מתנועעים מרצונם ונמשכים אחד דעת מנהיג אחר מדבר ועונים לו. והמתנהגים תשעה גופים והמתנהגים אחד:

וידוע שאות י' שהיא הראשונה של השם מספרה עשר"ה. וידוע שבהתהפכותו ימצא הרש"ע מכתיר את הצדיק, יי לא יעזבנו בידו. וסוד עשר"ה הוא יצ"ר הר"ע והוא המנהיג את העולם השפל. והוא בתחילת הוויתו חומר בלתי בעל צורה. ובקבלו צורה יתהווה ממנו היצור הנקרא אי"ש. והנה י' תוך אש וכל צור"ה א"ש. ואמנם הצור"ה אש"ה ובהיפוך הסוף לראש תשוב ה' הידיעה ראש לאש. והנה י' עם ה' שהוא חצי השם מחובר עם איש ועם אשה בין שתי אשות אש ליו"ד ואש לה"א. והסוד הוא שהשם כשברא אדם הראשון די פרצופין בראו. כלומר בעל שני פרצופין. והם דיו פרצופין שהם שני פנים. והנה יוד הוא דיו והוא דיו הוא החומר והצורה שמהם נברא האדם. והנה י"ה לפי ערך השלם עם החצי בערך שני פנים. כי מלת שני כפל ממלת פנים. כמו שהיה י' כפל מן ה'. ואמנם סוד פני"ם בעצמו גם הוא כפלי"ם. והנה ל' תוך כפלי"ם רמז על, כפיים ישאונך פו תגוף באבן רגלך:

והוא למען לימוד ידיעת השם הנכבד שכן בסוף העניין אשגבהו כי ידע שמי. והוא סוד נשיאות כפיים בעשר אצבעות ידים. שהן ידי כהן שהוא משלש, בסוד השם חצי נ' כה'. והנה נ' כפלים כי כן כהן בעל שתי פנים. שהם שלש(ה) פעמים, פני"ם פני"ם פני"ם. ועל כן באו הפנים בברכת כהנים שהיא ברכה משלשת. וסוד שני פנים נ' פי שנים שהם שני פנים. נפשניים כשפניים בכח ל'. ואמרו ז"ל למה נקרא שם כשפים מפני שהם מכחישים פמליא של מעלה. והיא שאות ל' מעידה עליה. כי הלימוד הוא תכלית יצירת הוולד. וידוע כי הבן הראשון הנולד מן אדם ומן חוה נקרא שמו קי"ן והשני הב"ל. והנה קין נקרא איש:

ועתה, ארמוז לך סוד אמרם, העולם הבא נברא ביו"ד והוא אמצעי לארבע שמות ראשונים ליצירת האנושות. ואלה הם:

א ד ם חוה קין הבל:

ביאור עניין זה הוא שגוף כל אחד ואחד ממנו היום מורכב בהרכבה דומה למציאות הרכבת אלה הארבעה גופים וכל איש ממנו בעל צורה ושמה המיוחד לה אד"ם והוא עיקר ברית האיש הזה הפרטי. והרמז בזה השם הוא שכולל ה' פעמים ט' גם ט' פעמים ה'. והנה ה' אמצעי בין המספר המחובר מן האחדים. מן אחד עד תשעה. והוא מתגלגל ומתהפך פנים ואחור מצד האחדים והעשרות מן אחד תשעה. ומעשרה ועד תשעים. וכפי דרכם ממאה ועד תשע מאות כפי מה שנודע מהמספר המצוייר מהם בעיגול. והנה אדם משולש מן השם ג' פעמים י"ה. ב' מהם יחד ל' וא' לבדו י"ה. והנה אדם דומה לי"ה. והוא כמו ששם י"ה מורכב מן שלם ותצי, כן שם אדם מורכב מן שלם ותצי. השלם ל' והחצי י"ה עד ששב מורכב מן ד' עשרות ותצי. החצי רמז לשברים. והוא סימן לבעלי תשובה שיקובלו בשברם את לבם לפני קונם. והשלם רמז לרצוי בשלמים שהשם חפץ בשלם. והשלם מוסיף תמיד שלמות בהרכיבו מידותיו השלמות וחכמותיו העיוניות והמקובלות. והחסר בשברו את לבו ומוסיף שבר על שבר ישרם בריבוי השברים. והוא סוד כריתת ברית מילה לכרות הערלה שנבראת בטבע עם האדם והוא ריבוי דם ובשר שצריך לחסרם ואז יושלם החסר. והוא רמז כדי לזכור תמיד מאין נברא זה האיש. ושיזכור כי בשר ודם הוא ויכרות כחם וישפילם ויכניעם וישברם בראותו שהם מונעים שלמותו ועם שברונם יושלם:

ועוד סוד אד"ם הוא אי"ק. א' א'ב'ג'ד' י'כ'ל'מ'. והנו אל"ף והוא הראשון והנו אדם הראשון באמת וכוחותיו אלף ומתלמד ומתאלף. והוא שר ואלוף להנהיג כל המציאות הגופני והרוחני שהוא פרי להם. ושב שרש מוליד פירות ושרשים תמיד זה אחר זה בגלגול יבוא זה אחר סוד זה ועל כן נקרא אילן הפוך:

ועוד אד"ם פירושו בו א"פר ד"ם מ"רה. ופירושו בו עוד, שכולל, א"מונה, ד"בור, מ"עשה. אבל סודו ד' פעמים א"ם. כלומר צורה שומרת הרכבת ד' אמהות שהם ד' יסודות. ומפני שהם כולן מתנפשות על ד"ם נקרא א' ד"ם כלומר שראשיתם הוא הרוח. וכן אלף רוח גם דם רוח. הנה ב' רוחות לאדם. כי הדם חם ולח בטבעו כטבע הרוח בעצמו:

ודע כי חומר זה הגוף הראשון שמו חו"ה ועניינו ח' נקודות, ו' פאות, ה' חמרים ד' יסודות וא' גלגליי. ואמנם תולדת אדם וחוה תחילה קי"ן ועמו הב"ל. והסוד נקודה שוכנת תוך קשת הוא שכבת זרע שיש לו ראש וסוף. והנה י' תוך הקוף והנון גם ק' הוא שלם. יוצא מן י' גם נ'. חצי יוצא מן ה' אם כן י' שהוא שלם שוכן תוך שלם ותצי. וסוד הב"ל הוא סוד הלב בעצמו וחיותו מן הבל האויר היוצא והבא. והגדול שאפשר לגלות מסודותיו בכתב הוא כי הב"ל מורכב עם קי"ן והוא הוא. ולפיכך נאמר שהם תאומים. שהוסיפה לידה ולא הוסיפה עיבור מצד אמרו ותוסף ללדת את אחיו את הבל:

ודע זה ממניין עצמו ה' פעמים ב' הרי י'. ה' פעמים ל' הרי קי"ן הנה קי"ן. והעניין כי ה' פעמים ב"ל עולים קי"ן. או אמור ל"ב פעמים ה'. כי הכל שווה. והנה ה' שהוא סוף השם ראש הבל. אבל י' שהוא ראש השם תוך קי"ן והוא סימ"ן ראשון גם הב"ל סימ"ן שני. וזה כולל עץ החיים. וזה כולל עץ הדעת. כי הם שני אחים תאומים. והבל הנה מנחתו מקובלת ויקרא בעל קבלה מפני היותו חלק מחומש משלשים ושתיים. ועל שמו נתנה תורה. כי ה' סימן לחמשה חמשי תורה. גם ב' סימן האות הראשונה שבתורה. אבל ל' סימן סופה. ומאלו הקבלות ומדומיהן תדע שם שת ושם נח ודומיהן כי כל התורה כולה מתגלגלת הרבה על אלה הנתיבות ואין להם תכלית. אבל

כוונתנו לגלות סוד השם ליראיו. א' ב' ד' ח' יו' לב'. זו היא דרך ההרכבה וסוד המדע והתולדת ודמות הטבע ותבנית המטבע. ודע כי סוד הרכבה בין למעשה בראשית בין למעשה מרכבה איו לנו דרכים שנכיר דבר בתכלית אמיתותו מזה כי אם על פי האותיות הנחלקות לשלשה ספרים. ספר, ספר, וספור. ספר כולל כל האותיות הנכתבות. וספור כולל כל האותיות הנבטאות. וספר כולל כל האותיות הנחשבות. נמצאת אומר שאלה שלשה ספרים הם מורכבים יחד מצד אחד בהרכבת הגוף עם הנפש ועם השכל. וכמו שהגוף בכללו מורכב מרמ"ח אברים ונקשרו בחבלים שהם העצבים והעורקים והגידים והורידים ודומיהן שהם נחלקים לעבים ודקים. זה עב מזה וזה דק מזה. ועור ובשר וכח כל אחד ואחד מהם מתחלף מחבירו בדבר ומשתתף עמו בדבר. ויש הבדל רב ומעט בין זה לזה מצד והם דבר אחד מצד. ויש לזה סגולה אחת או רבות ולזה אחרת אחד או רבות. כן האותיות הנכתבות בכללם לגוף זה האדם הכללי שהוא איש פרטי בעצמו הם דומים בקשירתם אל קשרי זה הגוף והם נקשרים בחבלים מחייבים תנועות מהירות ומאחדות. וזה בזה נקשרים בדמות האברים:

והנה הנקוד והטעמים והרכבת התיבות מאותיות עם שאר ההרכבות וסגולת זה על זה ושיתוף זה לזה וכל הדומה להם כולם הם עניינים נקראים בשם גופים מצויירים בעלי צורות מתחלפות והשיגום מקרים מצד חמרם ומצד צורתיהם כמו המקרים הקורים לכל הגופים. וכ"ב אותיות נבטאות דומים לנפש. וכמו שהנפש אינה גוף אבל היא כח בגוף כן הדיבור הנבנה על כ"ב אותיות הוא כח בגוף ואינו גוף. והדיבור שהוא הספור מורכב בכמה עניינים גם כן. ונחלק אל כמה עניינים עוד. והוא לפי הלשונות החלוקות והקרובות והרחוקות בדמיון ההרכבות:

ודע שאם כל הלשונות הסכמיות, לשון הקודש טבעית. ואם לשון הקודש או מכתב אותיותינו הסכמים היה מתחייב שיהיו שם לשון ומכתב טבעיים. כי אי אפשר זולת לשון טבעית שכל הלשונות נולדו ממנה והיא כחומר לכולן ולא זולת מכתב טבעי שכל מכתב יוצא ממנו כדמות אדם הראשון שכל אדם נברא ממנו. וכמו שהגוף מורכב מחומר וצורה כן האותיות מורכבות מחומר וצורה. וכמו שהנפש ג"כ מורכבת מחומר וצורה או מדבר דומה לחומר וצורה כן המבטא בעצמו עצמות אמיתתו ועניינו לפי אותיות הדיבור היוצאות מחמשה מקומות הפה:

וכ"ב אותיות נחשבות דומים לשכל. כי כל האותיות הנחשבות אינם גוף ולא כח בגוף אבל הם כולם מושכלים נודעים לנפש ולא יושגו לגוף כלל. והנה השכל משיג הנפש והנפש משגת הגוף. וכמו שצריך לקשור אלה השלשה כך צריך לקשור אלה השלשה. וכמו שאם יכתוב אדם אותיות בספר עם ידו בעטו ואם לא יקראם הם כמתים ר"ל. שאין להם תנועה על החי שהוא חי. כן הגוף המורכב מאברים אם אין לו תנועה אין חיותו מורגשת לזולתו וכאילו הוא בלתי בעל נפש כמת וכשיתנועע תורגש בו חיותו. וכאשר הנפש מניעה את הגוף כן הניקוד שמבטא מניע את האותיות הנכתבות בין על הספר בין על פה וכמו שהשכל מניע את הנפש עם כל כוחותיה ורוחותיה ומידותיה כן האותיות הנחשבות מניעות כל מבטא. ואם כן הנה מחשבת האות מתדמה למהות השכל ומבטא האות מתדמה למהות הנפש ומכתב הספר מתדמה למהות הגוף. וכמו שלא יהיה האדם, אדם שלם כי אם בהיותו משתלש ומתעצם בשלשה עצמים אלה שהוא הגוף והנפש והשכל. כן לא יהיה שלם עד שישתלש באלה השלשה עצמים המתדמים לפי ענייניהם לאלו הנזכרים. והם המכתב והמבטא והמחשב. וכל אחד מאלה משולש והראשונים גשמות בגשם ומגשים לגשם וגשם מוגשם. והשניים נפשיות ומנפש ומתנפש. והשלישיים שכל ומשכיל ומושכל:

והנה הגשמות אין לו מציאות בעצמו אבל הוא עניין צריך אל נושא כדמות השחרות או האחדות או החמימות וכיוצא בהם מכל העניינים הצריכים אל נושאים. והגשם נושא הגשמות אשר מקרו הראשונים הם מתגשמים בו באורך בקו וכן הרוחב בשטח וכן העומק בגוף ונקראו על זה צורות

כלומר תמונות הגוף או תבניות או דמויות ובכלל הם אכויות או כמויות ויש לגוף חומר בלתי בעל צורה אשר ממנו נתהווה והוא חומר הראשון ונמשך זה בגלגול עם חומר האדם שהוא דם ונשפע מארבע מקורות שסימנם בכל"ם והם משמשים בראשם של המקורות הארבעה וסודם שהם ראשי שמות ארבעה אברים שהם ראשית לכל כחות הגוף. ב' ראש לשם האברים הנקראים ביצים. כ' ראש לשם האבר הנקרא כבד. ל' ראש לשם האבר הנקרא לב. מ"ם ראש לשם האבר הנקרא מח. ואלה אמנם הם בלשוננו ככה. ומהם ומזולתם ידענו בקבלה נבואית מפי השם שגלה סודו למשה עבדו כי העולם כולו נברא באותיות ובלשוננו. ושאר האותיות והלשונות והאומות כולם הם דמיונות נסדרות כדי להדמות לנו כאשר יפעל הקוף פעולות כפי מה שיראה בפעולות האדם ברצותו להדמות אליו. וכפי מה שיתדמה צל האיש בתוך המראה אל האיש אשר בידו המראה ויעשה מעשים כמוהו ולא יוסיף ולא יגרע אבל הם בלי ממשות וכולו מעשה בבואה. וכן סוד כל כישוף:

והילדים האלה ארבעתם שסימנם בכל"ם נסדרו כסדרן ממטה למעלה. והנה ב' סימן לדבר שבו הדבר כמו בי בה בו. אבל כ' סימן דמות כמוני כמוהו. גם ל' סימן קניין לי לה לו. אבל מ' סימן חלק ממני ממנה ממנו. והסוד בדבר כדבר לדבר מדבר. ועם המקור ישובו ככה. בדבר כדבר לדבר מדבר. והנה מח מחובר עם ח' אחר מ'. והוא סימן ח' של חכמה. גם לב הוא מחובר עם ב' אחר ל' והוא סימן בינה. גם כבד מחובר עם ב"ד אחר כ'. והוא סימן חבור בינה עם דעת. ומפני שהם יחידים נאמר עוד כי יצ"ה נחברו בשם ביצ"ה אחר ב'. והנה סודו בכל"ם י"ה. והוא סוד שם צבאות שפירושו או"ת הו"א בצב"א של"ו ומספרם שרשי"ם והם תכל"ת רמז ד' כנפים והבצים שני כדורים מלאים זרע ושניהם זכר ונקבה והזרע הוא חומר שממנו יתהווה הגשם הפרטי אשר הוא הנושא הגשמות והוא כנקודה שנושאה ארכה כרחבה ועמקה וכל גוף כדורי ארכו ורחבו ועמקו שווים בו יחד:

ויתחייב מזה סוד אלוהי מופלא מודיע עניין תארי השם יתב' מפעולותיו. כי האורך הוא הרוחב והוא העומק וכן הרוחב הוא העומק והוא האורך. וכן העומק הוא האורך והוא הרוחב. ואם בפעולותיו כן אם כן יש לו יתברך שם מיוחד מורה על עצם אחד שהוא ג"כ משולש. והשלוש ההוא הוא יחוד אין ראוי שיקשה זה בעיניך. וזה יתגלה לך מסוד שמותיו יתב' שהם שלשה ושלשתם אחד מורים על עצם אחד מיוחד אהיה אשר אהיה. וכן יהו"ה יהו"ה יהו"ה. וכמו כן קדוש קדוש קדוש וזה הסוד כולל לפי מחשבת הנפש. החכמה והבינה והדעת. כי חכמת השם היא בינתו והיא דעתו. ובינתו היא דעתו והיא חכמתו. ודעתו היא חכמתו והיא בינתו. ואין זו זולת זו. והיו השמות מעידים ומודים ומעידים ומורים לנו שכל ענייני השם אינם נוספים על השם. אבל הם עצם השם ואפ"ל מה שנראים לו תארים או מידות מתחלפות לפי המקבלים אשר יורו על הרכבה או על ריבוי או על שנוי אינם אצלו יתב' כן. אבל אצלנו הם כן לפי קצור חכמתנו ולפי מיעוט בינתנו ולפי חסרון דעתנו. כי לא נשלם שכלנו שלמות שנשיג זה העניין האלהי כאשר הוא. אבל אם לפי הפעולות שפעל יתברך נרצה להשיגו נרחיק ממנו מה שיוורה על הרכבה כשנמצאנה בכל פעל ופעל מהן הדומים להם במופתים שכליים. ואם לפי השמות נרצה להשיגו נעשה להפך מצד אחד וכזה מצד אחד. כלו' נחייב ולא נשלול מצד, דברה תורה בלשון בני אדם ונשלול מצד שאין שום שם נופל על השם באמת אבל נדע בכל שפעולותיו נעשות עם שמותיו והם חתומות בהם. ומשמותיו נשיג בקלות פעולותיו יותר מכל השגה. ועוד על פי הדבור המשולש בשמותיו תשרה שכינתו עלינו. ולא יתכן זה להיות מצד הדבור בפעולותיו כמו שאפרש לפנים:

והנה הגשמות נושאה על נושא. וכן הנפש נושאת הנפשיות וכן השכל נושא עצמו כי אין לו נושא זולתו כי אינו בעל חומר ולא בעל צורה אבל כל עצם שכל איננו מתגשם ולא מתנפש אך מאיר העצם הנקרא נפש דברית בלבד באמצעות עניינים רבים. וההרגל והלמוד בשמות אצל

הנפש יותר קרוב לקבל באמצעות אור השכל מכל שאר מיני הלמוד. אבל אי אפשר זה אלא אחר תיקון הנפש עם המידות הממוצעות הישרות לבלתי נטות מהם אל קצה מהקצוות הרחוקות כרוחק מספר א' ממספר י' שהוא תכלית הרחוק במספר האחדים. (והמצוה) [והממוצע] הוא בין ה' ו' כי ה' רחוק מן א' בערך רחוק ו' מן י' לבד שזה בריבוי ובהרכבה וזה במיעוט ובהפשט כדמות צורה זו:

א ב ג ד ה:

ו ז ח ט י:

הא לך צורת י' ספירות תוך אהו"י והנה מספר ג"ל ע"ד באמצע. ולהם שתי צורות מתהפכות ועליהן היה האות הראשון של השם המפורש המיוחד יתב' אות קטנה בכמותה גדולה באיכותה והיא סוף כל האחדים כלומר סוף כל המרכבות וראש כל העשרות כלומר ראש כל המרכבות. וזה סוד גדול מתדמה האדם אליו כי האדם הזה הפרטי בקבלו דרכי ידיעת השם ומידותיו שלמות ואחר כן משתדל לפי מה שקבל באיכות הפעול לפעול בעצמו, תתפעל נפשו ותקבל הדבור האלוהי מפני השכל הפועל וישיב לו את נפשו נפש כוללת כל נפש. ויתחייב מזה שיתנהג על פיהו תשע נפשות הגלגלים התשעה אשר הם נפש האדם נפש עשירית להן וגופו גוף עשירי לגלגלים ושכלו שכל עשירי לשכלים הנפרדים התשעה. ולפיכך הודעתך כי אי"ק הוא אדם כמו שפרשתי למעלה:

ועוד אוסיף לך ביאור אגלה עניינו יותר מבואר ואומר כי סוד אדם הוא סוד יק"א שהם דמ"א וזה ביאורם אשר לא יסתפק בו מקובל:

א ב ג ד י כ ל מ ק ר ש ת:

א י ק ב כ ר ג ל ש דמת:

א ת ב ש ג ר ד ק י כ למ:

דע כי אל השלשה דרכים סימן מספרם של"ג והוא סוד אמרם, הארץ מאי זה מקום נבראת, משלג שתחת כסא הכבוד והנה סדור זה הדבר הנקרא בשם שלג הוא סדר כל זה המציאות השפל המשולש וסדר הרכבותיו בג"ד. והנה זה הוא חותם הלבן ההוא הנקרא חמר הראשון. והנה חמ"ר ראשון"ן הוא ארו"ר מנח"ש והוא השר"ש הוא הקש"ת, ה"ף מילה, שר ערלה, והוא ש"ר היצ"ר, והוא פרי התניו, והוא מישר המעקם, גם מעקם המישר:

הנה כבר הודעתך מקצת פעולותיו ומקצת כוחותיו ומקצת סגולותיו. ודע כי השם של"ג הו"א. והוא הש"ם והנה חתום אהו"י ע"ל היר"ח באותיות של אש שחורה על גבי אש לבנה ולפיכך נחתם יהו"ה ע"ל הרו"ח באותיות של אש שחורה על אבן ספיר. והוא אש"ש הרו"ח:

ועתה הבן סוד השם. א"ה י"ה א' שר"ש ב' שר"ש ג' שר"ש הנה אב"ג אשר הם ראשיות שלשה. כי א' ראשית כל מספר, ב' ראשית מספר כל הזוגות, ג' ראשית מספר כל הנפרדים. אין שם יותר שקש אמיתי ראשון למספרים כולם. כי א' ראשית לכל ראשית. ב' ראשית לעניינים מקבלים הרכבות ראשונות. ג' ראשית לעניינים מקבלים הרכבות אחרונות. והנה אב"ג הם א"ה והוא בכללו ו' והיה השם ו' א"ה שהוא אב"ג. וידוע כי אלה השלשה דרכים במספר כוללים כל תולדותיהם. כי א' דרכו להיות המחובר ממנו רב מן הנערך. כיצד, א' עם א' מחוברים עולים ב'.

והנה ב' יותר מן א' והוא כפלו. אבל א' נערך על עצמו בחשבון המרובע עומד בעצמו והוא א'. וזה מפני שכל חשבון מוכה על א' אינו מחליף עצמו. ובעצמו קיומו והוא שמ"ו. אם כן המחובר ממנו רב מן הנערך. ואמנם ב' המחובר והנערך שווים והוא כי חבור ב' עם ב' עולים ד'. גם ב' פעמים ב' הם ד' והנם שווים. והנה ג' הפך א' כי הנערך ממנו רב מן המחובר. והוא שהנערך הוא ג' פעמים ג' שהם ט'. והמחובר הוא ג' עם ג' שהם ו' וערך ו' אל ט' כמוהו וחציו ודין כל מספר אאחר השלשה כדין השלשה:

ועתה אבאר חבור המחובר יצא ו' חבר הנערך עמו שהוא המרובע יצא ט' מחובר אל ו' הרי ט"ו שהוא י"ה. והיה לך א"ה משלשת השרשים מחוברים שהיו אב"ג הרי לך שם אהי"ה מפורש. ועוד אפרשנו יותר מבואר ודעהו:

דע כי השרש הראשון לבדו עומד בלא מורכב עם זולתו. על כן א' של אהיה עומד בעצמו נגלה בראש כל השם אבל שני השרשים הנשפעים מאתו שהם ב"ג מתחברים יחד והיו ה' ותחת א' היו ג' נקודות הנקראים בשם סג"ל ועם א' שעל שלשתם מספרם ק'. והנה שלשת הנקודות האלו ... הם רמז אל שלש זוויות של הצורה המשולשת בעל שלש צלעות שוות כזאת / \ והוא סימן חצי חותם שלמה המלך הכולל שלשת השרשים האלה (א' במשולש) ועליהם א' שהוא ממינם וסוד שם הניקוד שלם וחצי והוא ערך ס"ו אל ג"ל שהוא כמוהו וחציו והכל צ"ט וסודו הטפ"ה המשולשת מן אש ומן רוח ומן מים וסודה א"ב או ג'. והנה תחת ה' שתי נקודות ושם יחד שו"א כזה:

והנה נבלע ה' שסודו ב"ג בהברת א', אה(מנוקד צרי שוא) והם ה' נקודות תחת ב' אותיות והנה סוד הניקוד הוא סוד ג"ב והסוד א'ג'ב'ה - והנשאר שהוא י"ה סודו י'ב'ג והניקוד ג' נקודות שגם הוא סג"ל. והנה סוד הניקוד ככה:

(סגול שוא סגול):

ג'ב'ג' רמז א'ב' ב' א'ב' והם ב'ב'ב'ב' או אמור שהפשוט א'א'א'א'א'א'א' כאלה:

שימם עוד כך:

ותדע שהם יצאו מן השרש שהוא ב' ומרובעם ד' ומעוקבם ח'. והנה זה הניקוד מורה מציאות כל גוף אשר ארכו ורחבו ועמקו שווים. והיו תחת א' (נק' על א') שלש נקודות מימין ותחת י' (נק' על י') שלש נקודות משמאל אלה בית דין של שלשה מומחין מימינים לזכות. ואלה בית דין של שלשה מומחין משמאלים לחובה ושני עדים באמצע. והנה א' ראש לב'ג' ועוד י' ראש לג'ב' כי על כן היו ה'ה' מפני א'ב'ג' י'ב'ג' מדרך שנית כדמות א'ב'ג' י'כ'ל או אמור אלהיך אהיכ"ל והוא סוד ס"ו שהוא ג"ל ג"ל שכן סג"ל זה סודו בו (פע' ג"ל במשולש) ולמשולש אהיה אהיה אהיה וידוע כי ד' מרובע ב' והמרובעים הראשונים א'ד'ט' ושרשיהם א'ב'ג' ואם כן חבר שני המרובעים הראשון עם האחרון שהם א'ט' ותעשה מחבורם י' והוא ראש השם. ועוד חבר הראשון עם האמצעי שהם א'ד' ועשה ה' חברם ויהיו י"ה חבר אל י"ה שלשת השרשי השרשים שהם א'ב'ג' והם בכללם ו' ויהיו י"ה עוד חזור וחבר שני השרשים הראשונים אליהם שהם א'ד' והם ה' ויהיו יהו"ה. ואם תבטא חצי השם הראשון אז תמצא שני המובעים עומדים בעצמם ויושלם השם כולו בביטוי חציו שהוא יו"ד ה"א וכבר הודעתך חלוקו ושהוא יהו"א ורמזו כולל ד' אותיות אהו"י. והנה הו"א ד"י וסודו יד"א וד"א הד"א והד"א. זה וזה כסוד ז"ה שמי לעלם וז"ה זכרי לדור דר. איו ז"ה כי אם בית אלהים. וז"ה שער השמים קשורים ואדוקין ז"ה בז"ה. ה'א ד' וה'א

ד' יו"י י"צר וי"צר י' פרי וי' פרי. הנה שני מיני פירות נולדו משני שרשים דומים. וסוד יה יו"ד ה"א. עוד י"ה וא"ד הוד ואד:

כבר גליתי לך סוד חלוק השם אל שני חלקיו אח"ד אח"ד שהם י"ה פעמים י"ה. גם ו"ה פעמים ו"ה בשתי הצורות. אבל עתה אגלה לך סודם. והוא כי לפי היות בכל אחד ואחד טור בן י"ה שמות לזה וטור בן ו"ה שמות יהיה סוד כל טור וטור לפי מספרו בין בארכו בין ברחבו מורה על היות ארכו ורחבו שוים. אבל כל גלגוליו של הראשון יהו רכ"ה ויהיה לפי מספרו ארכו ורחבו ועמקו שווים. ושל השני יהיו קכ"א ויהיה לפי מספרו ארכו ורחבו ועמקו שווים. ואם תרצה לדעת את השם קר"א שמו ככ"ה כי הוא שמ"ו גם הוא עצמו על דרך יו"ד גימ"ל עם יו"ד גימ"ל שם שם כ"ו. והוא ר"ו שסודו עצמ"ו ושניהם נולדו מהם בש"ר וד"ם. גם עצמ"ו מקו"ר והוא רצו"ן נוצ"ר. והוא עצם רצונו. וכהנה רבות עמו לא יעלמו ממך דרכיו וענייניו גם לא סגולותיו וכוחותיו ופעולותיו אחר זו ההערה:

ועוד סודו מפורש יותר ז"ה בז"ה זי"ן ה"א. הנעלם אני הנגלה הוא זה. אין זה כי אם בית אלהים בי"ת בין ז"ה ובין זה. זי"ן ה"א זי"ן ה"א חכמה ובינה חמה ולבנה בי"ת נחלק. כי הו"א שני"ם והוא ר"ו ר"ו. וכבר אמרתי לך כי סוד ר"ו עצמ"ו. אם כן עצמו חכמה ועצמו בינה. והנה תאריו הם עצמו. ועוד סוד ר"ו דב"ר. אם כן שמו מודיענו דבר חכמה ודבר בינה כדכתיב ברמז וכל דבר חכמה בינה. וכן אמרו בדבר יי שמים נעשו. ראשי תיבות וסופי תיבות עולים תרי"ג. וסודם חמ"ר השנ"י, י"ה שמ"י שס"ה, ו"ה זכר"י רמ"ח. והנה השם ממנו הכל וסוד שמ"ו נחלק רכ"ה. הנה מז"ל מאזני"ם. אבל קכ"א הוא מז"ל טל"ה. זה מגד"ל חט"ה חט"ה טפ"ה טפ"ה. וזה מגד"ל קמ"ח סבי"ב סבי"ב מצורת הריחים זה לפי השנים העגולים וזה לפי סדר הירחים, שהם החדשים. זה על פי השמש בתקופותיו בסוד סדרי א'ז'ג'י' ו'א'ט'ד' שסודם י"ה יהו"ה. וזה על פי הירח בסוד סדרי מולדותיו. וזה מתחיל תקופותיו מניסן אל ניסן. ומתגלגל משנתים אל שנתים. וגם מתחיל מולדותיו מתשרי אל תשרי בסדר הרכבת אי"ב תשצ"ג עם אי"ב תשצ"ג מחודש לחודש עד תשלום י"ט שנה ללבנה. גם כ"ח שנה לחמה. שסודם כ"ח י"ט, ופירושה כ"י טו"ב. וחותמים כ"ו בי"ט. ואמתם יהו"ה אהי"ה ללמדך כי העליונים והתחתונים משועבדים ליודעי שמו, כל שכן לעצמו. וחלוף כ"י טו"ב בא"ת ב"ש הוא למנפ"ש. וסודם שפעים כשפנים, חתומים תחת הנעלם משם שד"י שהם, י"ן ל"ת ו"ד. וסודו פר"ו ורב"ו:

ועוד תדע כי י"ה פעמים יהו"ה עולים שמי"ם. אבל י"ה פעמים אלהי"ם עולים אר"ץ. ולפיכך נאמר בה"א בראם. וכבר הודעתך שהוא השם שלם בחשבון המרובע ואל זה כוון באמרו, ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. ודע כי ג' פעמים נפש עולים אר"ץ. והנה סוד ארץ ושמים אר"ץ וקר"ץ. ושניהם אר"ץ קר"ץ. אלף ר"ץ קוף ר"ץ. רץ לקראת רץ. ומהם יתחייבו שני היצרים:

ועתה חשוב י"ה פעמים רכ"ה שהוא סוד חשבון י"ה עד שיהיה ארכו שווה עם רחבו ועם עמקו ותדע הכוונה בו והוא כי י"ה פעמים י"ה עולה רכ"ה. ואז ארכו ורחבו בלבד שווים. ויעידו על מציאות הקו והשטח. ועוד השלימם ואמור י"ה פעמים רכ"ה עולים ג' אלפים ושע"ה. והכלל שע"ת מיני מאורות. וסודם חשמ"ל. סימן בשלו"ם. יי יברך את עמו בשלום. וסודו מלכו"ש מלחש. וכן ו"ה פעמים ו"ה שעולים קכ"א. והראשונים והשניים הכוללים הם המניעים הגלגלים בכח השם שהוא שמ"ו המיוחד לו על פי מזל מאזנים עם מזל טלה:

והנה השלם הוא ו"ה פעמים קכ"א שעולים לבש ושניהם שת"י נסת"ר מסתיר סתרים. והמוסר מסירת השם בסוד שני יצרים מודיע לתלמידו תחילה שתחילת בריתו הוא בעצמו עצם אחד מורכב משני עניינים והם הנקראים חומר וצורה או אמור גלם ותמונה כי הכל שווה. גם נקראים שני יצרים חתומים בשם המפורש אשר הוא מסתיר סתריו וזה סימנם:

יצ"ר הטו"ב ויצ"ר הר"ע והנה סופם ר"ב ר"ע שסודם ל"ב תל"י. אבל שסודם ל"ב תל"י תוכם רי"ו טצ"ץ. וסודם נקשר על ג' פסוקי ויסע שבם שלוש, ונחלקים ע"ב ע"ב ע"ב. חבר כל אחד ואחד מהם אל מלת טצ"ץ ויהיה הכל טב"ע צב"ע צב"ע. כפול טבע ותמצאהו צב"ע. ואם כן הנה הם חמש פעמים טב"ע כלומ' רי"ו מחובר עם טצ"ץ והוא סוד חבור צורה עם הטפ"ה וגם רי"ו הוא שם המפורש שלם לפי משפר אותיותיו. גם טצ"ץ סוף שלשת מיני התשיעיות והם אלף פחות אלף שהוא אחד וכולל כל כ"ן אותיות בשלוש ט' ט' ט' שכן הם ושמים טת טת טת וסודם אח"ת לאח"ת למצוא חשבון. ולכשיחברו אלו עם שלשת חלקי השם שהם ג"כ ב"ע ב"ע ב"ע יעלו שלשת דרכיהם טב"ע טב"ע טב"ע או אמור טבע טבע או צבע טבע כי הכל שווה ומספר שלשתם כ"ז רי"ו וסימנם ויזכ"ר כי בשר המה. וכללם לב גבור או לב ארי לבריא או לב ירא. ומאלה תכיר שאריתם. וסוד טצ"ץ מטטרון שר הפנים שסימנו מש"ה. וסוד רי"ו הוא חרב"ו. ועל זה העניין בא בקבלה סוד מי שמוסר לחברו חרב"ו של מש"ה אשר בו מבחר השלוש. ומהם יודע סוד מציאות הכבד והלב שורש מוח. כי שורש המח לבו, כאשר שורש הלב מחו:

ואחר זה תדע שאם תחבר טבע עד י"ה פעמים יעלה מספרם ארי"ה והוא רי"ו. וכולל שני"ה השרשי"ם. ואם תחבר טבע עוד ו"ה פעמים יעלה מספרם תתצ"א. והנה הם שרשים לב"ד, ויורו על היות להם שרש טבעי והוא טבע החמר הראשון שהוא מוכן לקבל הצורה על פי הצבעים המבדילים בין הטבעים ותדע כי הקשת אשר הוא השרש מורה על הטבע ומעיד על הצבע ומגיד חבור הטבעים עם הצבעים ומודיע כי הטבע מגלה הגולם ומפרסם החמר והצבע מגלה הצורה והתמונה:

ומפני שזכרתי לך סוד כח הלבנה אשר קראתו התורה בשם ה"ם נ"א והוא בע"ר באש גם עכ"ר בא"ש ועם כל זה איננו אכ"ל:

אזכיר לך סוד המולד המעיר על סוד העבור ועל סתרי התולדת. ואחבר אליו עניין נסתרי התקופות עד שתפלא מנסתריהם מאד ותכיר מהם עץ החיים העליון והתחתון ועץ הדעת טוב ורע ג"כ העליון והתחתון והנהר עם ארבעת ראשיים. ואודיעך איך יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשיים. בסוד ארבע פרשיות שבתפילין שהם, שמע, והיה, קדש, והיה:

רק בתחילה אני רוצה לגלות לך אמיתת מהות ערוב מזגי בני אדם ואיך הורכבו לפי הטבע המתחלף והמשתנה מצורף בשלשת כוחותיו הנקראים טבעי וחיוני ונפשני אשר הם בגוף כל אדם שלש רוחות משמשות אותם ונקראים ג"כ אלה השלש רוח טבעית רוח חיונית רוח נפשית. ויש להם בגוף שלשה מקורים לקיום האיש והם המוח הלב והכבד. ומקור רביעי לקיום המין והוא הבצים שהם מקור הזרע הפרטי בפעל שהוא כללי בכח ויוצא מכלל כל הגוף הפרטי בין אישי מינו והכללי מצד עצמו הכולל עצמותו בכלל כל הרכבותיו:

ואדבר תחילה בשלשת המקורים ובצירוף מזגיהם ואיך יתחייבו כ"ז מיני בני אדם משונים זה מזה מצד התחלפות הכוחות המקוריים בהם. ואצייר דרכיהם כמו שרמזם החכם בן עזרא בפרשת ואלה המשפטים בסוד הברכות המורות על השפעים הנובעים מן המקורים כדמות בריכות מים:

ואחר כך אדבר בעניין שכבת זרע החתומה בשם המפורש זכר שבעת ימי בראשית שגם הם חקוקים שתי וערב גם כן כמוה כמו שהתבאר משם וה"ו אשר ממנו שת"י וממנו ער"ב וה"ו שיתערב בה על צורת עירוב שלשה פסוקים שלו בדמות שלשה המקורים שהם ג"כ שלשה מיני עבים. עב חזק, עב בנוני, עב רפה. כדמות קבוץ שלש נקודות הנקראים סגו"ל או סגול"ה. ודע כי שכבת זרע ה' שתערב כ"ז מינים משתנים והיא שתעזר ב"כ עם כ"ב אותיות הדיו שכן עמה

כ"ב כ"ז אותיות הדם ז"ב כ"ך בזכ"ך המחשבה שבה המח מחשב ה"ה שהם י' ספירות כי הם ט'
והיא העשירית והיא אחת דומים מעשיה בעצמה עמהם כמעשה החזן עם ט' נפשות שהוא מנהיגם
בדבריו:

ועיין בסדר מזגי ג' כוחות א כח המח חזק וכח הלב חזק וכח הכבד חזק:

ב כח המח חזק וכח הלב חזק וכח הכבד בינוני:

ג כח המח חזק וכח הלב חזק וכח הכבד רפה:

ד כח המח חזק וכח הלב בינוני וכח הכבד חזק:

ה כח המח חזק וכח הלב בינוני וכח הכבד בינוני:

ו כח המח חזק וכח הלב בינוני וכח הכבד רפה:

ז כח המח חזק וכח הלב רפה וכח הכבד חזק:

ח כח המח חזק וכח הלב רפה וכח הכבד בינוני:

ט כח המח חזק וכח הלב רפה וכח הכבד רפה:

הנה אלה ט' מיני בני אדם משונים שכל המח שלהם חזק ושווה גם א'ב'ג מהם הלב חזק ושווה
אך ד'ה'ו מהם הלב בינוני ונשאר היות ז'ח'ט מהם הלב רפה. ואמנם הכבד מתחלף בהם לפי
גלגול של הירידה הישרה הנסדרת זה אחר זה שלשה מתחלפים בכל שלשה עד תשעה. והנה
בעלי המוח החזק ט' ובעלי הלב החזק ג' ובעלי הכבד החזק ג'. הרי החזקים ט"ו או אמור י"ה
ובעלי הלב הבינוני ג' ובעלי הכבד הבינוני ג' הרי ה"א שהם ו' ובעלי הלב הרפה ג' ובעלי הכבד
הרפה ג' הרי ו' וסימן כולם ואהיה:

א כח המח הבינוני וכח הלב חזק וכח הכבד חזק:

ב כח המח הבינוני וכח הלב חזק וכח הכבד בינוני:

ג כח המח הבינוני וכח הלב חזק וכח הכבד רפה:

ד כח המח הבינוני וכח הלב בינוני וכח הכבד חזק:

ה כח המח הבינוני וכח הלב בינוני וכח הכבד בינוני:

ו כח המח הבינוני וכח הלב בינוני וכח הכבד רפה:

ז כח המח הבינוני וכח הלב רפה וכח הכבד חזק:

ח כח המח הבינוני וכח המח רפה וכח הכבד בינוני:

ט כח המח הבינוני וכח המח רפה וכח הכבד רפה:

ועוד אלה ט' מינים משתנים שכח המח שלהם בינוני גם ג' מהם הלב בינוני גם ג' מהם הכבד בינוני וכולם ט"ו והנשארים ד' פעמים ג' שהם ב"י הנה יתגלה לך מזה סוד מאמר הש' למשה, אני אעביר כל טוב"י על פניך והוא סימן כ"ז כ"ח כלומר כ"ז מיני כוחות משולשות והם סוד כלל י' ספירות נחלקות כ"ף זכו"ת עם כ"ף חוב"ה. וסימנם ואהיה אצלו אמון שהוא כ"ז והסוד כי אמון שהוא אמון הוא בן אדם מצד ומלאך מצד והאלקים יבקש את נרדף ודעהו עם זה הבא:

א כח המח רפה וכח הלב חזק וכח הכבד חזק:

ב כח המח רפה וכח הלב חזק וכח הכבד בינוני:

ג כח המח רפה וכח הלב חזק וכח הכבד רפה:

ד כח המח רפה וכח הלב בינוני וכח הכבד חזק:

ה כח המח רפה וכח הלב בינוני וכח הכבד בינוני:

ו כח המח רפה וכח הלב בינוני וכח הכבד רפה:

ז כח המח רפה וכח הלב רפה וכח הכבד חזק:

ח כח המח רפה וכח הלב רפה וכח הכבד בינוני:

ט כח המח רפה וכח הלב רפה וכח הכבד רפה:

גם אלה ט' מינים מתחלפים כפי הסדר שזכרתי בהתחלפותם. ונמצאת אומר בכלל שכל המינים הם כ"ז תן לכל מין ומין ג' כוחות ויהיו ג' פעמים כ"ז שהם פ"א וסודם טב"ע מהו"ל ושם אלי"ם. והנה יהיו בעלי המח החזק כ"ז ובעלי הלב החזק כ"ז הרי החזקים כולם כ"ז וכן הבינוניים כ"ז וכן רפוייהם כ"ז והכל פ"א או אמור א"פ וכן ז"כ וכן ז"כ או אמור ד"ה או ה"ד וכן ו"ג או ג"ו כי הכל שווה במספר. ויש לכל סימן מהם סגולה ידועה למקובלים שבה נבדל מספר זה ממספר זה:

ועתה דע והבן כי השם המפורש שהוא שם המיוחד ושהוא שם העצם הוא מורה אל אמיתת מציאות העצם הנבדל והוא חתום על המח פתוחי חותם קודש ליי. כמו שהיה רשום וחקוק וחרות על ציץ נזר הקדש. והיה על מצח אהרן. וארבע פרשיות שבתפילין כנגד המח עליו במקום שמוחו של תינוק רופס. ונאמר על הציץ, "והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני יהוה" (שמות כח). והיה הציץ מרצה והוא סוד הגעה אל תכלית הקץ הנעלם כסוד מספר צי"ץ מרצ"ה ורמזו דניאל בסוף ספרו באמרו אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה:

והיותו עשוי זה"ב טהו"ר יורה על כח ההשגה החקוק על תשעה שמות הקודש והנה השם החתום עליו הוא העשירי והוא העיקר כי הם ברו"ח והוא כה"א ולפיכך רמזה ואמרה במקום אחר, "כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליהוה" (ויקרא כז). גזרה שווה, מה להלן קדש ליי נאמר על העשירי אף כאן קדש ליי הוא העשירי. ועוד כי ציץ שמספרו תת"ר או תשר"ק שהם אלף הוא גוף ליי כי י' פעמים י' הם ק' ועוד י' פעמים ק' הם צי"ץ והם ק"ץ האחדים והעשרות והמאות וראש לאלפים וכמו שהיה אלף אחר ראש שר"ש ליי עשרה לפי הסדר כן שב להיות אלף שהיא אלף ענ"ף אשר ארכו ורחבו ועמקו שווים בעשירות גם היא עשיריית. ולפיכך כוללת שר"ש ע"ם ענ"ף במספר צי"ץ ובמספר אל"ף שהוא אי"ק משולש בשלשה ראשים וכל

שרש בעל ש"ש כנפי"ם והוא מצד שני בעל ארבע כנפים. וזהו סוד הנוסף משם יו"ד במבטאו וכל עצם הוא ענ"ף וכל שר"ש ארבע פעמים עצם. וסוד ה"ר עניינו שהוא העצ"ם הכולל מעלה ומטה. והוא סוד צי"ץ כלומר ה' פעמים ר' שהם אלף. והנה חלוף צי"ץ המ"ה והוא נ' והנה נה"ר יוצא מעד"ן מאל"ף אחד:

ודע כי סוד אל"ף אלף יורו על חבור אח"ד עם אח"ד הבא אחר אח"ד. וסודו אחר גם כן רבב"ה גם רבו"א כי בכ"ר יורה על רבו"א אח"ד. ראה איך העניינים כולם קשורים אלה באלה. כמו האיברים שבגוף וכמו הבריות כולם זו בזו. כי המכתב לאדם כעולם אצל השם וכן הדבור שבפיו. וכן ההגיון שבמחשבתו ובשלשתם יעשה מעשהו כאשר השם עושה בשלשת העולמות כמו שרמזתי לך למעלה. וממציאות המח תכיר הנהר הנקרא פישון. ומן הלב גיחון. ומן הכבד חדקל. ומן הביצים פרת. והם הנקראים ארבעת האיברים הראשונים הראשים של הגוף:

ודע כי כמו שהשמש עצם אחד מאיר מכל צדדיו שהוא גוף כדורי ואין לו חלק בלתי מאיר כלל. ולא יאיר מצדו פעם אחת וימנע מהאיר פעם אחרת. אבל תמיד הוא מאיר ומכולו הוא נובע. כן יש דבר בעולם אשר שמ"ו עד"ן מקד"ם וסודו עמ"ק נמד"ד שהוא עצם אחד נובע תמיד ומכל צד משפיע אורו. ושם אורו נה"ר וסודו מהי"ר. כאשר עדן מקדם לפי סודו ח"ש. ונהר סודו מחזו"ר והוא י' מאיר וקראוהו בלשון רבנן קדישי דארעא אספקלריא המאירה וממנה המחשבה וסודה ג"ן עד"ן מקד"ם, הוא המשיח בי"ה שמ"ו. כמו שהודעתך בשישה שטין לפי ראשיהם:

ודע כי לפי האדם חוט השדרה הוא הנהר היוצא מעדן להשקות את הגן. והגן הוא הגוף כולו בכללו. ומחוט השדרה יצאו ארבעה מיני דם שהם ארבע ליחות נובעות מהחוט הפנימי הלבן שהוא מח מוקף מעצמי החוליות הי"ח. וממנו הרכבו ארבעת הראשים הנזכרים. שהם משכנות הנפש הכללית אשר שמה אדם ושם חמרה הראשון חוה. והם בד' מקומות לפי שכינתם. המח למעלה והלב למטה והכבד יותר למטה והביצים בעולם התחתון. ואמרו ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ואחר כך קרא להם שמות מורים על ענייניהם. פישון, גיחון, חדקל, פרת. והוא שם כדמות נגזרים משרשים ידועים יעיר על סודם הנזכר תחילה לפי הגזירה. ואחר כך לפי השיתוף. ועוד לפי המצרף המקובל לבעלי צירוף האותיות. ואחר כך לפי גימטריא ונוטריקון ותמורה המעידים על הקבלות. ולפי הגזירה פישון הוא לשון ארמית והוא תרגומו של פרת כי תרגום פרו ורבו פישו וסגו. ומפני שהדם הוא הנהר האחד והוא הראשון ובו החיות שבא ראשון ללב מהמח ולמח מהלב. וההרגשות ותנועת החפץ מן המח יוחס הראשון אל המח וכולם נחתמים בשמות. והשלשה שהם לקיום האיש זכר בהם שם והרביעי שהם לקיום המין בכח התולדת לא זכר עליו שם. וכך השלשה זכר בהם נהר והראשון לא קראו נהר בפרט אבל אמר שם האחד פישון ולא אמר שם הראשון פישון. אבל נמשך בנהרות היוצאים מן הימים אחר מה שזכר במעשה בראשית בימים. וכן שם יום בלשון ערבי נהר כי הימים כימים כמו נהרות מהירות התנועה. ושם אמר יום אחד ויום שני ויום שלישי יום רביעי ולא זכר אחד מאלה בה"א הידיעה גם לא יום חמישי. אבל יום הששי שבו נברא אדם ויום השביעי שקדשו ובירכו והנחילו לנו בחסדו זכרם בה"א הידיעה, והכל לעניין גדול:

גם אמר שם האחד וחסר הנהר ושם הנהר השני ושם הנהר השלישי והנהר הרביעי היה לסוד גדול. וצריך פירוש ארוך ואין כוונתי להאריך בו כל כך אבל אומר בקצור כלל אחד והוא שהאדם הזה הנקרא עולם קטן צייר בו קודם בריאת הו' כל צורות העולם וחלק עניינו בכל צורותיו כדי שיתדמה הכלל לפרט והכלל לכלל והפרט לפרט. וכל מה שהיה אפשר לתקנו בעולם נגלה תקנו נגלה. וכן בשנה וכן בנפש. וכל מה שהיה ראוי על כל פנים להעלימו העלימו יתברך שמו. וכן עשה לנו בידיעת שמותיו כמו שעשה בפעולותיו. וידענו ששמותיו הם על שלש צורות ראשונות והנני מפרשם והבינם יפה. א' ב' ג' אלף בית גימל אחד שנים שלשה.

הנה השלש אותיות יורו הוראת הגופים והנפשות ודומים לדברים המורכבים מחומר וצורה. והנה החומר הוא הדיו והצורה מבדלת בין אות לאות. והחומר ומתחלפים במספר כי כל אחד מורה על מספר קבוע בעצמו כמו שכתבנו בהבדלם ומתחלפים בשמותיהם כמו שכתבנום בשלשתם וכן בשאר חוץ מן הכפולות שלא נשתנו בשמות כי אם בצורה ששבו הארבעה מהם היושבים עומדים. כלומר הקצרים ארוכים והם כולם אלה, כך, נן, פף, צץ, גם נשתנה עוד אחד חמישי שנוי אחר, מם וזה היה לעניין מופלג ויורה על סוד הגאולה והיה עניין שנוי צורך מם מזו לזו שנזכרות יחד בשם אחד כפול מורכב להורות על עניין פתוח שחוזר סתום ומתחלף זה עם זה ולא קרא זה הכפל לפי המבטא לשום אות מן האותיות כי אם לשלשה מהם וו, נוו, אבל קרה הכפל לפי המספר ג"כ לאלה אחר הנזכרים יוד סמך וכן בשיתוף מספרם שהם ס"י שעולים ע' ובמבטאו כשיזכר מלא הוא עין. והנה כללו המוכרח ק"ל ושם קו"ף למ"ד והיה בשניהם המספר שווה הנגלה כעולם ונעלם כנגלה. וזו הדרך תחתיה באותיות נפלאות תמים דעים. והיא ארוכה ורחבה ועמוקה. ואין זו החכמה קלה על כל אדם והשתמש בה להוציאה לפועל. אבל היא לסגולת הסגולות כי היא ראויה לאיש אשר ייחד עצמו לה לבדה ייחוד גמור ונתהווה ממנה קיום הוי"ה קיימת נצחית בקיום דבר שאין לו הפסד:

על כן יורה א"ל שהוא שמינית כל חמ"ר שסוד ח' ר"ם ע"ץ מ"ר שהוא אמיתת ההוי"ה בעבור הדמותו אל א"ש ואל א"ג שהם מעידים על שלש הויות ראשונות. וזה כי כל ח דומה לעץ והוא בסוד האדם אילן הפוך כזה גם כן שהוא נהפך בעצמו לעצמו והוא סוד חץ גם עץ כמו של וחרה אף יי בכם. במזוזה ובתפילין ובספר תורה שסודם תסת"ם ש"ם תר"ש רש"ת פירושה ללכוד כל הנפשות ואשת איש נפש יקרה תצור נפש החמר הראשון דקות היצר כי אי"ש הוא היצור שהוא היוצר היצור ואש"ת הצורות והנה השם הוא היוצר הצורות ולנפש הם כאור השמש עם השמש:

ואחר זה הבן כל מציאות חמרי כולל שמונה נקודות שהם המורים על הרכבת הגוף הראשון אשר ארכו ורחבו ועמקו שווים בו כמו שאמרתי וזה דרכו:

ציר:

ואמנם השמונה היה צריך לסדרם אלה למטה מאלה בשווי והנה השמונה נחלקים ב"ב ב' למעלה וב' למטה מהם והוא סוד שם דו"ד וגם היוד כשהוא מלא יורה על שכל ד' נכלל מן א'ב'ג'ד שהם י' ויתחייב מזה להיות שם דו"ד שווה אל שם המפורש על דרך א'ב'ג'ד וא'ב'ג'ד והבן זה כי הוא סוד כל הוי"ה לכלול בו סוד גב אד וגב אד זה על זה. וכן אמרו חכמים כל כחותיו של הקב"ה הן זו על גב זו ואמנם ז"ו היא ז"ו גם ז"ו היא ז"ו בשיתוף אח"ד עם אח"ד כי אין הוי"ה בלעדם. ואמנם כשבאים מהשם האחת הוה"י והשנית היה"ו אבל הראשונה הוי"ה ראשונה עם הפכה היו"ה כדי לקראה בשני פנים אחת בצורך כתיבתנו לפנים ואחת הפוכה ונקראת למפרע והולכת לאחור כתיבת הלועזים והיוונים. ושם שתיים אחרות משותפות שוות ומהופכות והם אלה, ההי"ו ההו"י וסודם ה"ה ה"ה מתחברות זו"ג זו"ג. אבל עדיין אין אלה כי אם ששה ונשארו ששה להשלמת צירופם והם אלה שהשנים תחילה שווים והשנים מתחלפים. אבל בהפך יהו"ה יהה"ו יוה"ה ויה"ה והי"ה והה"י. הנה אלה כולם י"ב שמות אשר מהם נתהוו י"ב מידות של השם יתעלה ומהם נתהוו י"ב מזלות. והנה מהם ו' כנגד ו' כמו המזלות ועיין בהם ותבינם כשתסדרם זה השם תחת זה:

יהוה יההו יהיה יהיו יהיו:

הוהי וההי והיה ויהיה והיה:

ואחר שהודעתך זה אודיעך כי סדרם נסדר במזלות אשר כל ההויות התחתונות מתהוים מהם וממערכותיהם. ואחר שדרך האותיות כך השתכל באותיות עם ההויות ותמצא ההויות כלם קשורות באותיות השם תחילה. והם בכד' צירופי אותיות אהו"י על דרך זו:

אהוי אהיו אויה אויה איהו איוה:

הויא הואי היאו הירא האוי האיו:

ויאה ויהא ואהי ואיה והיא והאי:

יאהו יאוה יהוא יהאו יואה יוהא:

הנה כבר נגלה לך מהם סוד כל תנועה וסתר כל נסיעה:

ואמנם המשכיל החכם המקובל שכבר קבל מהחכמה קבלות מושכלות מבוארות במופתיהם ובקש להוסיף על מה שקביץ מן החכמות קבוץ מעשיר עשר שהוא בלתי פוסק בדמות מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. לא יסופק במה שימצא מאלו הנפלאות המופתיים והערוך על זה הוא שכל אות וכל מופת כולם תלויים על מה שיורה עליו עניין אות. והשם הכללי על כל מופת מאלו הוא שם אות, והרבים אותות גם אותיות:

ומי מבקש אות על אות כי אם על צורך עדות. והלא כבר נאמר שאל לך אות ונתן אליך אות והרבה כמוהם. "ואותיות ואשר תבאנה יגידו למו" (ישעיה מד'). "האותיות שאלוני" (שם מה'). "הגידו האותיות לאחור ונדעה כי אלהים אתם" (שם מא'). גם נגזר מלשון ביאת עניין והוא תרגום כעניין עולם הבא, שביארוהו עלמא דאתי. ופרשו בסודו עולם האותיות ששםם אתיא ותמהיא וכן אתו אתא ומופת בלשון יווני. גם יתכן לפרשו מלשון פתאם והוא מהירות ההתאמתות. וכן הפתי מהרן בענייניו ועושה אותם בלי סדר. או מלשון פתוי והוא שיתפתה השומעו או הרואהו אל רעת עושהו. ומורה על תמהו עליו כי הגיע אל מה שהיה מכחישהו מקודם לכן או היה מסופק באמיתתו ועם האות והמופת האמינו והסתלק בו מן הספק או דלג בו מאמונה מכחשת אל נאמנו והתהפך דעתו בה:

וכבר אמרו חכמים שאין ראוי לבקש אות על אות כשהאות מורה כוחו כמה שהוא בו בהקדמות הראשונות שהן שני מינים אמיתיים ושנים מסופקים האמיתיים הם המורגשות והמושכלות הראשונות כגון מי שיביא ראיה בנויה על שהריחים עם גלגליהם שמתנועעים על ידי המים או על ידי הרוח לא יטחנו החטה להפסיד ממנה צורתה ולתת צורת קמח על דרך הטחינה עד שיתנועעו כי זה יקרא בכללו מושכל ראשון מפני שנבנה על המורגש שכבר הורגש פעמים רבות ואין מי שיכחיש אחד משניהם כי שניהם אמת ואין צריך לאמתם במופת כי מושכלים ומורגשים הם וענייניהם עמהם:

והמסופקים הם המפורסמות והמקובלות. ולא יתאמתו כי אם במופת ואות. ודע שאחר שהדבר כן איו ראוי לחשוב כי שם אלף וצורתה ושמה הם היום מכת המפורסמות והמקובלות בלבד וכן שאר האותיות. אבל הדין האמיתי בלתי נשוא פנים לדימיונות הוא לדעת באמונת אמת שאלו השלשה עניינים בכל אותיותינו הם נודעים באמתות על פי ארבעת הדרכים האלה בלא ספק. ר"ל להאמין ולדעת שהם בתחילה לפי הנמצא מהם כתוב בספר מכת המורגשות ואחר כך מקובלות ואחר כך מפורסמות ואחר כך מושכלות. והמורגשות מהם הוא שיכתוב הכותב המלמד אות אחת ויצירנה ציור טוב כזו האלף על דרך משל א ויאמר לנער הקטן שהוא תלמידו ורוצה

להוציאו מן הכח הטבעי שבו אל פועל הכרה והשגה למה שנעלם ממנו מתחילה. ואומר לו בני למוד האותיות לפי כאשר אני יודעם ואעתיקם מלשוני אל אזניך ואראם לך לעיניך. והנה תחילה מה שילמדהו הוא על דרך המורגשות כי יראהו האות הנכתבת וכן השאר כולן וטרם שיאמר לו דבר אחר יאמר לו אתה רואה זו האות בצורתה שיש לה ראש למעלה וצואר יורד למטה והיא פושטת זרועותיה אחת לימין ואחת לשמאל וקו נמשך מן הזרוע השמאלית לצד התחתית ונוטה אל האמצע התחתון שכנגד הקו הנקרא צואר יורד מלמעלה למטה ועוד נוטה קצתו אל הזרוע האחרת הימנית ומתפשטת קצת צורתו למעלה וקצתו למטה. והנה אתה רואה שלפי זה הדרך הנאמר פה אם היה נאמר כזה לאיש משכיל כבר היה יכול לציירו הוא מעצמו על פי השמועה. ואע"פ שלא היה רואהו לעולם כי כל מבין שאומרים לו צייר צורת כך בחמר כך מיד הוא עושה עוד ממנו כח הרגל בפעל הציור עם היות לו כלי הפעל וכל שכן זה אם יראו לו הדבר המצויר שיכיר צורתו ותבניתו בקלות. ויתחלף עניין הציור בין המציירים לפי התחלפות מזגייהם ונאמר כי הנער הלומד בעל מזג טוב ומהר לצייר ולשמוע ולשמור מה שצייר. ואמר לרבו הנה כבר ציירתי מה שאמרת לי לצייר. אמר לו רבו תוכל להכיר כל מי שצורתו אחת עמו בכל מקום שתראנו זה האות, אמר לו כן. והנה נשלם אצלו המורגש בו לבדו ואם ראה אלף שנית ושלישית ורביעית וחמישית וששית ושביעית ושמינית ותשיעית ועשירית. או יותר או פחות מעט על דרך משל בין קטנות או גדולות כמוהו, כמו שציירנו גדול בגופו כדי למהר בציורו. וגם בשמירת צורתו או גדולות יותר ממנו מעט או הרבה ואין צורך להוסיף הרגש על זה שכבר זו האות דומה לזו בכל צורותיה. המורים על כלל עצמותה שהם צורות אילו האברים שזכרנו ואין שנוי כי אם במקרי הכמות לבד:

ואחר כך אומר לו רבו עוד בני זה הגוף המתאר אצלך בתאר מיוחד תכירהו בין גופים אחרים רבים מתדמים לו במקצת דמיון או לאו. ויאמר כן ואפילו בין אלף. אמר לו עוד בני אחר שהכרת רצונך לדעת ממנו דבר אחר זולת זה המורגש בלבד. אמר לו הן אם אפשר להיות. אמר לו אם כן קבל ממני שני דברים על פה ואל תבקש לי עליהם אות כי הם בעצמם אות. ויאמר הנער ברצון טוב דבר אדוני כי שומע עבדך. ויאמר לו דע כי יש לכל דבר שם ומספר וכן יש לזה האות שם ומספר. ואמר לו אם כן מה שמו ומה מספרו. אמר לו שמו אלף. ומספרו גם אלף. והנער קבל מרבו דבר זה. ויהיה זה העניין אצל הנער הכת המקובלות:

והנה אצלו שני העניינים נודעים מצד שתי כתות והן המורגשות והמקובלות. הלך הנער אצל רב אחר ותלמידים אחרים רבים ונשא במה שהרגיש וקבל מרבו מפורסם אצלם וכן עשה במדרשות רבים עד שהתרחק אצלו הפרסום תכלית הקיום ולא יצטרך אליו מופת ואות לפי דעתו. אחר כן חזר הרב והעיר את הנער משנתו ולמדו כל האותיות וחבורם ונקודם ותנועתם ונגון קריאתם והבנת מה שיורו עליו המלות לפי פשוטם ולפי סתריהם עד שהתחכם זה הנער והבין והשיג והשכיל המושכלות הראשונות בעניינים המושכלים מצד טבע השכלי המוכן בנפשו להשכיל בו מעת יצירתו עד שהוסיף והרכיב המושכלות והפריד דבר מדבר והכיר דרכי החכמות:

אחר כן בקש התלמיד לפי רוב חכמתו להוציא מה שבכח בטבעו אל הפעל השלם. ובקש מרבו דבר זה ואמר לו רבו בני זה הדבר אינו תלוי בי אבל רובו תלוי בכך ומיעוטו תלוי בי וכולו תלוי במי שבראך ית'. וישאלהו כיצד ויאמר לו דע כי השם בראך בשמו הגדול החתום בלבך ובמחך ובכבדך בשלשה פסוקים של ויסע הפוכים ומצורפים והכרובים שומרים אותם מקדם לגן עדן והוא מה שספרתי ואת סודו אות להט החרב המתהפכת חתומה שם לשמור את דרך עץ החיים. ואמנם אני אראה לך דרך מביאה לבחינת דבר זה והוא כור השכל ומצרף המחשבה לבחון הלבבות. וזו היא הנקראת ידיעה כללית כלומר ידיעת השם המפורש באשר הוא על אמיתתו ולא יודע כי אם על דרך צירופי ספר יצירה ונתיבותיהם יקבל התלמיד ופעל והשיג. כן גם אתה המעיין המרגיש האותיות וקבלתם מפורסמות והשגתם מושכלות. אם רצונך להתפעל על ידיהם

היה תלמיד ופעל ותשיג בע"ה ותשלים חסרון עצמך. ואם לא תרצה הרשות בידך ואני את נפשי הצלתי:

ודע כי מכלל זה הוא כי מלת נסיע"ה סימ"ן ל"ה. גם סימן סוד הצל"ע שממנו נבראת האשה. נ' נסיעה בעצמה ס' סבוב י' ירידה ע' עליה ה' הליכה. ועוד הנ' סימנים ממין זה והם ה' העתקה נ' נטיה והנה הכל אבל יציאה עם ביאה הם על צורה אחרת. אבל צריך שתדע כי תנועת ההעתקה היא הקודמת שבתנועות והראשונה שבהם בטבע. והסיבובית אע"פ שאינו מחליף הסובב כל מקומו תנועתו תנועת העתקה מפני שכולו מתנועע במקומו כל שכן המחליף כל מקומו. ומיני אילו התנועות ידועות ממקומם ולא זכרונם פה אלא להודיע סוד תנועת השם הנרמזת בנהרות בקצתם והיא בשלשם. בשנים אמר לשון סבוב והם למח וללב ובשלישי לשון הליכה. ובא להודיענו כי כמו שביד הגנן כח להשקות את הגן על ידי חמשת הנהרות כרצונו כן יש כח ביד הגנן המנגן בשם להשקות האיברים בדמיו כרצונו על פי השם הגדול יתברך. אבל זה לא יהיה אלא אחר קבלת השפע האלהי על ידי הזכרת השם הנק' שם בן ע"ב עם ידיעת נתיבות זכרו וכל אותן הנתיבות כבר כתבתם בספרים רבים גם בארבעה המיוחדים בזו הידיעה ובאחרים זולתם רבים ואין טוב לכפול הנכתב אבל הצריך אליו יבקשנו ובמקומו ימצאנו:

ועם כל זה צריך להודיעך פה קצת עניינים מזה ואלה הם. דע כי צרופי אהו"י שצירפנום יש להם עניין מופלא וחכמה רבה. והוא כי הסדר הראשון מודיע כי א' חתומה בראש החותם והחותם מרובע בעדות הנוסף על אות י' הנזכר במבטא שהוא ו"ד ועניינו להכות זו בזו שניהם ותהיה תולדותם ב"ד וזה ימצא מהרה כי כן לפי הארך היתר על הרחב יהיה הסדר כולל שמות בכל טור מד' הטורים ויהיה כלל מספר האותיות כל טור וטור מהם בגופם ב"ד ומניין חשבונם לכל טור קל"ב וסודם כב"ד ק"ל כבד הוא שם אחד קל הוא חמשה שמות והנה סימנם א"ה שמות:

ודע כי נהר דינור נגד ונפק מן קדמוה"י. וצריך המצרף להשמר ולהזהר מפחדו לכבוד שמו פן יברח ממנו דמו. והיה הוא הורג עצמו. אבל אם רץ לכו ישוב למקומו כי מפק"ח השם בידו והוא עמו. וזה הסוד תדענו ממספר ה' לבדו כשתמנה אותו בצורת שם דו"ד תחילה על דרך שם י"ה שהוא שלם וחצי ותתחיל תחילה מסוד החצי מפני שהוא מורה על מספר התולדת בקבלת צורת הזכר והוא מ' יום תלויים על ח' שמות נחלקים בסוד אל"דד ומי"דד. ועוד קבץ השלם שהוא כפל החצי שהם י"ו שמות שהם כפל ד"ד שכן עוד ד' פעמים ח' עולים י"ו. ויעלה הכל פ' שהוא מ"ם מלא ושלם במבטא ויצא משניהם מ"פ. ואמנם פ' הוא סימן למספר הימים שהנקבה מקבלת צורה. ויתגלה לך מזה סוד בהבראם וסוד ב"ה בראם. וסוד זכר ונקבה בראם. ויקרא את שמם אדם ביום הבראם. וכך נאמר על הכל אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים והבן זה מאד:

ולפיכך רמזה תורה לנו ידיעת זה הסוד הגדול לגלות בו סוד התולדת בעניין תולדת הולד שיהיה עניין כל יולדת דומה בה אל סוד העבו"ר הכולל עס"ה ודבור מספרו חמש"ה וסודו ש"ם אח"ד. והנה ה' פעמים ה' עולים כ"ה. אבל ה' פעמים ח' עולים מ' ובכאן סוד החכמ"ה נגל"ה מן ה' ומן (ה') [ח'] שהם יעידו על שני מיני העבור כלומר לשתי צורות מתחלפות במעט עניין ומתדמות ברוב ענייניהם והשמוש משתף ביניהם ומערבם בתולדת לעשות פרי מתדמה להם ואם העליון המעשר מזריע טרם התחתון המתעבר יתדמה התולדת לתחתון בעל הנקב ששמו נקב"ה או אש"ה והיא חו"ה מפני שהיא חשק"ה הנבואה והתחייב להיות חמר עליון כובש ומצייר עצמו במקומו מתחת ונשרש ונעשה דפוס לבא אחריו והיה חותם בדמותו בצלמו בולט ובהגיע חמר התחתון עליו ומתקשר בו ומחבקו ומנשקו ונדבק בו וגם מתחבר עמו שת"י וער"ב בדמות לפיד בלפיד וברק בברק ובזק בבזק ומתכשפים ז"ה בז"ה נעשה התחתון חותם שקוע והיה פתחו פתוח והוא כשזה פת"ח זה פת"ח וכשזה פת"ח זה פת"ח וביד שניהם לפת"ח כשפנ"י מצייר כל ציוריו

שתי וערב ואם הפעולה מתהפכת בין שני המזריעים יכבוש חמר התחתון את העליון ויהיו שמות הנוצר ארבעה זכ"ר אי"ש חי"ה ואדם לא זכר את האיש המסכן שהוא וכפי התולדת בין שניהם כן תולדת הנבואה כשני עצמי החמר העליון והתחתון:

ודע כי מי שאינו יור"ה כח"ץ אינו מוליד וכן מי שאינו יוד"ע סוד חצ"י הכו"ר שממנו כ"ח הציו"ר שמערב כח היוצר עם כח היצור עד ארבעי"ם שנ"ה שהם בכמות ארבעים יום ג"ד והם סוד הזרע העליון והתחתון בחבור גל"ש עם דמ"ת והם חתומים עם ת"ג שלד"ם ושמו בכ"ר והסוד בשלשתם ב'ג'ד' כ'ל'ם' ר'ש'ת' מתפשטת אל שלשה ראשים כבד לב מח וסוד הנותר ב' פעמים ד' הרי ח' שהוא מ' כמו שאמרתי ב' פעמים ח' הרי י"ו שהם פ' הרי מ"פ וכלל מספר או עילה ח"ת והנה מפת"ח שכב"ת זר"ע מן א' עד י' חתומה שת"י וער"ב והרמז ונתתי מפתח בין דויד על שכמו מ"פ שמו והבן מזה כי שני שינים של תפילין שני דברים הם והם שמרים שע"ר השמים גם יש ב"ם מפת"ח לפתוח פתחיו שהם ט"ט ופ"ת בשם טוטפת כ"ד פ"ת פתוחי חותם ווהשתכל באלה השמות ותבין דברי כולם וחנתי את אשר אח"ן ורחמתי את אשר ארח"ם א שה א יש:

ח ו ה ר כן:

נ קבה ח יה:

ם דא:

ב כ ר:

ג ל ש:

ד מ ת:

הנה אלה כולם ארכם ורחבם שווים ודע כי מספר עשר נקודות קשורו"ת נקראות עד"ן שהם עדי"ם ואלה במקום תשע נקודות לכל שלשת המינים של שלשת מעלות החשבון הראשונות שהכלל שלהם טצ"ץ. ונשארו מהם אי"ק שהם שלשה ראשים ומדריגותיהם ארבעה ראשים בדרך זו:

אי"ק חפ"ף, בכ"ר זע"ן, גל"ש וס"ם, דמ"ת הנך:

הנה ארבעה מינים וזה סדרן הראוי להודיע במקום זה. א י ק ח פ ף:

ב כ ר ז ע ן:

ג ל ש ו ס ם:

ד מ ת ה נ ך:

ט:

צ:

הנה אלה המספרים כולם כוללים חמש פעמים שכב"ת זר"ע לפי סוד מעשה מרכבה אשר הם ארבעה מינים שהם אדם אריה שור נשר ודמות פניהם פני אדם ועם אדם שעל הכסא הם חמשה שכוללים חמש מחשבות מתחלפות עם חמש שכנגדם. וסוד חמש מחשבות בסוד ספירות בדמות מספר חמש אצבעות שכנגד חמש ונשקלים בשתי ידים בסוד כף זכות וכף חובה ימין ושמאל. והמחשבות עם הפכיהם נודעות מחמשת שמות צורות אנשי המרכבה המערכה עם הרוכב שמדותיו שתיים הפכיות ועל כן חשמל חש, מל, שותק, פוסק, מדבר. מהיר פוסק, עליון תחתון, אבל אדם, אריה, שור, נשר, הם ארבעה מלכיות. מלכות החכמים ומלכות העשירים אדם ושור מלכות הגבורים ומלכות המתגאים אריה ונשר:

אמנם מי שכבר נפרד מארבע מלכיות והשיג כנגדם סוד ארבע פרשיות והתכתר והתכסה בתוכם ונעשה להם מ"ח ול"ב כבוד נקרא אליה"ם אלהים:

והוא הנביא היושב על כסא יי בשלמה ומשה ואברהם ואהרן שנכתרו הם והדומים להם בכתר המילה וגלו העטרה ופרסמו מלכות היהדות ובכתר התורה במשה ובכתר כהונה באהרן ובכתר מלכות העשר והממשלה בשלמה ועל האיש הזה נאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה והוא בדמותו מתדמה לו ומראהו הוא מראה דמות כבוד יי ורואה עצמו באספקלריאה המאירה לעינים וללב ושמה אורים ותומים פנימים כי החיצונים גם כן כן שמם אך הם אספקלריאה שאינה מאירה:

ודע זה והבינהו מאד וההבדל שביניהם לא יכירו כי אם מי שהשיג אל"ה ואל"ה. והוא שהשיג ידיעת השם המשולש המיוחד על החכמ"ה והבינ"ה. וידע שהוא הויה בכל והיה בלב ויתגלה ממנו שהוא כבר בלב. והוא תוך הכל ואמצע הכל ושרש הכל וכולל הכל והוא בכל וענפיו ואמיריו ופירותיו הם הכל. וסימנו נקודה אחת בדגש בלב האות ועל כן שמו ד"ג ש' גם רפ"ה דגש מצד היותו ד"ג ב"א כולל כלל הספירות בארבע אותיות. רפה כולל בח"ה והנה שניהם כ"ה וסודם יה"י והיא המלה הראשונה ונולדה מחמש ספירות הנפרדות שהם א'ג'ה'ז'ט'. ודמות שניהם דמות קמ"ץ שסודו כדו"ר מקיף. והוא בנקודתו בדמות מפיך הנמצא עם ה"א לבדו כמו ויגבה יי צבאות במשפט:

והנה רפה קו למעלה וחירק נקודה למטה ושניהם מתדמים בהתחבר אלה כמו אלה וסימנם ק'פ'ח'ד'ד' ודעם. כי רמזם ד"ד חלקי"ם והוא המספר העומד בכל שנה כנגד סימן ד'ח' ת'ת'ע'ו' שסודם בגימטריא ד' ימ"ם ח' שעו"ת וזה העניין והדומה לו הוא עיקר גדול מאד מעיקרי הקבלה ומידיעת ראשי פרקים מנתיבותיה יבין מי שהוא חכם ומבין מדעתו שרשיה ועיקריה:

ודע אתה האיש המשכיל המקובל אם תרצה להיותך מכלל השלמים האוהבים את הבורא שבראם אהבה אמיתית. השתדל בכל יכולתך לדעתו ולהשיגו ולהכירו מכל צד שאפשר לך על זה ואז תהיה עבודתך אצלו כאשר אהב:

וכבר הודעתך הדעות הנמשכות אחר אהבתו שהן על צורות דומות לשלשת צורות כחות האדם. שהם, כח הצומח אשר בכבוד וכח החיים אשר בלב וכח השכל אשר במח וכן הלמוד מביא את הלומד לאהוב את קונו לפי צורך כח הצמיחה הוא הנק' תלמוד תורה בידיעת המעשים והמביא את בעליו לידי אהבה אלהית מוגברת הוא הדומה לחיים והוא חקירת חכמת השם בפעולותיו מצד פעולותיו בעצמם כחי המביט פניו באמצעות זוהר החרב ורואה עצמו וצורתו במעט מן הזכות. אבל הלמוד המביא את אדונו לידי אהבה אלוהית והיא החקירה והעיון בשמו באמצעות

כ"ב אותיות התורה אחר ידיעת עניין עשר ספירות אשר מן א' ועד י' יהיו נכללים כל הבאים אחריהם כי הם נשפעים מהם. והם עם צורותיהם נקראות אספקלריאה המאירה כי בהם נחתמו כל הצורות בעלי הזיו והזוהר החזק. והמביט בהם בצורותיהם ימצא סתריהם וידבר בהם וידברו בו והם כמו המראה שאדם רואה כל ציורי העומדים כנגדה ואז יראה הפרטים והכללים כולם. וכמו שזה הרואה במראה אם לא יפקח עיניו לעיין בה יפה יפה עד שיוכל לדין ולומר על דרך משל והוא מביט בה פלוני עובר ומראה פניו כך ומלבושו כך וסוסו שרוכב עליו כך ובידו כך וכך והוא הולך לצד פלוני וכיוצא בזה בשאר להבדיל בין הדברים הנראים. הנה לא ישלם דעתו כן מי שלא יחשוב ולא יפקח עיני מחשבתו כפי הראוי לפקחם לא יראה דבר מידיעת השם ואם יפקח המשכיל החכם המקובל את עיני לבו שהם מחשבותיו ולא יראה דבר ידע ויבין כי מונע יש לו מעצמו או מזולתו פנימי או חיצוני והוא המחשיך אור עיני לבו ויסירנו אם יוכל ויהיה כמי שמסיר מונע הראות שבין הרואה והנראה:

ודע כי כלי הנבואה אלה:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י :

י ט ח ז ו ד ג ב א :

הנה אלה יו"ד אותיות הנקראות עשר ספירות בלימה וזו היא עדותן בעצמם שהן ספירות והוא שהן נחלקות לפי המספר המחוברם כולם שהוא נ"ה אל שני חלקים מוכרחים שהם כ"ז כ"ח וסודם כ"ז כחות מיני בני אדם משונים לפי צירוף המוח הלב והכבד כמו שאמרתי למעלה בחלוק צירופיהם. כי מפני היותם נפרדים לו יקבלו חלוקה שווה אבל ישאר אחת יותר מזה על זה ויהיה זה החלק כ"ז במספר מיני בני אדם המשונים מזה אל זה בשלשת כחות האיברים הראשים השלשה הנזכרים. ויהיה זה החלק השני כ"ח כמספר כחות כל אחד ואחד מן האיברים הנז' ויהיה מספר המינים המשונים כ"ף ז"כ ומספר הכחות כ"ף ח"ובנה. ויהיה זה מפני ההבדל שבין במין והאיש. כי המין כללי וקיים אינינו מקבל הויה ולא הפסד. והאיש פרטי ואינינו קיים אבל מקבל הויה והפסד כמשפט כל כח וכח הנשוא על איש ואיש מאישי כל מין. ואמנם המספר"ר עדות ראשונה על כללם לפי מספר המרובע של כולם יחד על דרך תכלית התחברותם אחד אחד מרובע זה עם זה והוא סוד הסריסי"ם אשר ישמרו את שבתותיהם והם שטעונין צריפ"ה בכל שפ"ה בכח שכינ"ה השוכנת על הרקי"ע אשר הוא שקראוה השגתו ערפל"ה ורמזו, ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים. ואמנם כשתמנה בחשבון המרובע כ"ז פעמים כ"ח יעלה תשנ"ו יעלה ספירו"ת. וכללם נו"ן ודעם:

והעליונים ישרים שוכנים בארמון המזח והתחתונים הפוכים שוכנים בהיכל הקדש המכוון באמצע תוך הלב. והעליונים נחלקים לארבעה חלקים ושכינתם בארבעה בתים קשורים זה בזה בסוד תפילין של ראש והוא כי תשנ"ו עם י' של עצמם תשס"ו ועם התהפכות צירוף תיבותיהם חמש כנגד חמש בצירוף א"ב עם ב"א בכללם הם תשעו וסודם שעו"ת שלמו"ת יו"ד ספירו"ת וכל חלק מהם צד"ק והרמז עליהם צדק צדק תרדוף למען תחיה. והם ארבעה מיני צדק. והתחתונים ארבעה מורכבים יחד במקום אחד בסוד תפילין של יד:

ודע כי כשתצרפם חמש חמש כאלה, א' ג' ה' ז' ט' ב' ד' ו' ח' י' יעלו המספרים של כל צירוף כללי מהם ק"כ ויהיה סודו כני"ם. ויהיה מספר אותיותיהם כמספר כהני"ם כלומר ה' פעמים ק"כ עולה ת"ר והכל תש"כ. חבר אליהם השניים שהם הזוגות מצורפים שהם תש"כ גם כן ויעלה הכל אמ"ת כמספר רבוע יה"ו שהוא החותם והנם כוללים האמת והצדק וכן כת' אמ"ת מאר"ץ תצמ"ח וצדק משמים נשקף:

ואחר שהקדמתי לך כל אלו ההקדמות אני רוצה להוציא מלבך כל מבוכה שאפשר להשתבש בה דעת כל חכם השואל למה נברא האדם ולמה נתנה תורה וכל מה שיעדתיך עליו שיודע עניינו מזה החבור בקצור. ואומר שאם קבלת מדברי התאמתות זו הדרך בטלו כל אלו השאלות ונגלה לך אמיתתם מיד בלי ספק ואם קראת ספרי זולתי וספרי והרבית לקרא חבורי זה פעמים רבות ועודך מסופק אם דברי בו הם אמת או שקר נעדרו גם כן כל שאילותיך כי אתה בלתי ראוי לתשובה עליהם בשום צד. ואם כן נשאר לאמת עניין זה למי שקרא חבורי זה לבד בעניין הקבלה והשיג היות דברי בו אמת אבל עם כל זה נעלמו ממנו תשובות אלו הטענות ושמח למצוא דרך לגלויים ולו העניין ראוי לגלותו ולא לזולתו:

ועתה פקח עיניך וראה ואזניך תפקחנה ולכך ישכיל הכל בעה"ו כראוי. דע כי זאת הצורה כללה ב' פעמים ל' וצורתה צורת לב הדם השוכן אמצע הגוף ודמותה דמות פל"ס וזה פל"א כי הם ב' למדין שבתוך מלת קללה ומסוד ושטעם קנה העולים למעלה דרך הצואר מראש הריאה עד סוף הראש תכיר מהות הלב הדומה לסמך:

ותדע שסודו תאומים עם מאזנים ועם דלי כי הוא מקבל שפע משלשתם ודומה צורתו לצורת כל אחד מהם וכמו שהם מולדים רוח כך הוא מלא משלשת מיני רוח ועל כן הוא ראשית החיים והדם החיוני ספון בתוכו. ושלשת רוחותיו האחת מהם למטה מן הטבע. והשנית היא הטבע והשלישית למעלה מן הטבע. כי כן סדר שלשת המזלות הנזכרות. ומפני שמוש המזלות עם הכוכבים היו אלו מסודרים בלב שהוא לב בנפש כמלך במלחמה על דרך סדר אלוהי מופלג ושמע רמזי סדריו:

דע כי המזלות הם שנים עשר למספר שבטי בני ישראל. ומפני שהם נחלקים בגלגל ל"ב חלקים והיסודות ארבע ויש לכל תקופה מד' תקופות השנה של השמש ג' מזלות יתחלקו כולם בחלוק הנזכר:

והתחלתם בגד"י מפני שתקופת טב"ת נופלת בראש נקודתו הראשונה וסודו תה"ו אני, יש מאין, איש מין. והתקופה השלישית לה כנגדה היא של תמו"ז. וסודו, תם בה"ו, במ תה"ו. וסוד תם, תלי, מכשף והיה טבת סוף וקץ בנקודה שבה נשלם כסלו. לאריכות זמן החשך ולקצור זמן האור שהוא תלוי על הפכיות היום והלילה. והנה מנקודת ראש גדי יהי אור הנמצא מחודש מן החשך לפי סוד שיעור קומה המשוער על קו היום ועל קו הלילה ומשם מתחדשים ההויה וההפסד ולפיכך חוזרים המים לדם שהוא רוח שממנו נבראו:

וכזה יקרה גם כן בכל יום ולילה שבעולם בי"ב עתים של יום ובי"ב עתים של לילה. כי כזה נחלקים מן ג'ג' אל ג'ג' וכזה מן ג'ג' אל ג'ג'. ואמנם בשניהם יחד נחלקים מן ו'ו' אל ו'ו' והיה חלוק זה המהלך מן א"ב אל א"ב בגלגול א'ז'ג'י' ו'א'ט'ד' שסודם א"ם. וגלגולם מן א"ם אל א"ם תמיד וכן הגלגול מן ל' יום אל ל' יום והיה זה הסוד התהפכות הכל מן ג"ל אל ג"ל לפי קשר הכחות מזה לזה ולפי התהפכותם מזה עם זה בצורת גלגולם התנועות הסבוביות שהם סבות ההויה וההפסד והיה הגלגול מן גד"י אל גד"י עם שבתי ועם דלי לקשור הרוח תוך העפר. עם קבוץ האש והמים וכבר נודע שהשמוש בלו זה סימנו א'ח ש'מ'נ ת'ב'ב ס'ל ג'ר'ש ק'ר'צ ט'ע'מ. ואמנם יתחייב על פי ראש התלי או על פי זנבו אשר סוד ראשו יתגלה בחלוף אבגית"ץ כזה, תשר מאה, והוא שם התאר. ותדע סודו מן ח"ס על דרך חלופו מסוד אילת השח"ר שהוא שם על מה שנקרא כנסת ישראל. שהם ראשית חלה. גם הם ראשית כל נס. כי דגל מחנה הלויים נסע התוך המחנות. והוא דגל תאומים שהוא דגל משה ואהרן הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן תאמי צביה. שני כרובים:

אך זנב התלי ע'ט'ש'יץ שסודו הזנב אכ"מ תל"י ובהם רא"ש קשר של תפילין, שתי"ם שתי"ם, באמ"י באמ"י, באים באים, אבן אבן, שתן קרי ראשית הפסד יש ויש שתיים שתיים ט'ע'צ'ש' שם עליון כנגד. ואמנם היה מספר י"ט אלו על י"ט כולל מחזור ימים. שהם אישים אישים, נ"א שני"ם מיש מאין ומספר י"ב מזלות עם ז' כוכבים הנזכרים בראשי תיבותיהם עולה תקל"ב והוא הכולל כ"ח על י"ט כי ט"ח וכפלו זנב"ו ינד"א:

ויר"א אלהי"ם כי טוב. טוב בעיני מעתה אחר אלה העניינים שהודעתך לגלות לך תכלית כוונתי. במה שיעדתי לגלותו בטעמים נכונים על השאלות אשר ישאלם המשכיל המבין המקובל בהתחלת הקבלות לדעת תשובתם מפי החכם השלם המקובל בכל דרכי הקבלה והם שזכרנום בכלל בראש זה החבור ואלו הן. שאלה ראשונה היא ידיעת השם המפורש לפי קבלתינו. שאלה שנית מה הוא עניין כחו ופעולותיו בבריות הפרטיות. ודרכו עם התכליות. שאלה שלישית מה הגמול והעונש המתחייבים מאתו לכל הראוי לגמלו בעדו עם זכרו ולהענישו על שכחתו:

אלו הם שלש שאלות ראשונות נקשרות זו בזו בידיעת השם. ועוד אלה תולדותיהם למה נברא האדם בזאת הצורה השכלית האלוהית בעולם השפל הזה. ולמה נתנה לו אחר שנברא תורה ומצוה בשני לוחות אבנים. ולמה נתנה לאומה זו שלנו המיוחדת משאר אומות בזמן מתן תורה ובהר סיני ובמדברו. ואילו הן תולדות השאלות הראשונות השלש וגם הם שלש:

ואין ספק שיש שם עוד שאלות אחרות רבות וכולם חוזרות אל אלו הששה שרשים שהם שלשה ראשים ושלשה ענפים. והענפים שרשים הם לענפים הבאים אחריהם כאשר האחד שורש כל מספר והשניים ענפים לו. והם שרש כל הזוגות. והשלשה ענפים הם לאחד ולשניים והם שרש כל הנפרדים וגם דרך כל המציאות. ולפיכך כשאגלה לך אלה השלשה ראשים עם טעמיהם גם השלשה ענפים עם טעמיהם מהם תוכל להוציא שאר טעמי השאלות הבאים אחריהם. ודע באמת כי הטעם האחד שהוא הראשון מספיק לכל חכם שלם כי הוא שרש השרשים כולם:

ועתה ישראל בר:

ישראל:

דע כי אני מגלה לך סוד ידיעת השם המפורש מה היא על פי השם המפורש בעצמו ואומר שהתורה התמימה מגלה זאת הידיעה לכל אחד ואחד מבני ישראל המשכילים באמיתת השם והוא כי כאשר ראה השם כי ראשית כל המציאות היא המחשבה והמחשבה היא המחייבת כל התולדות ותכלית כל התולדות היא ראשית כל התולדות המתחדשות:

והיתה ראשית כל חכמה ובינה ודעת מחשבת התורה. רצה השם להתחיל מן התורה באות ב' ובמלת בראשית ובפסוק ראשון נחלק חצי לימין עם חצי לשמאל. והיו י"ד אותיות מימניות. גם י"ד אותיות משמאליות. והנה סוד עשר ספירות חמש כנגד חמש מספר עשר אצבעות. והיה סודם מן הצד האחד י"ד כנגד י"ד בסוד עשר"ת הדברי"ם הכתובים בשני לוחות אבנים. וזה תדעהו מחשבון המרובע י' פעמים י' הרי ק' ד' פעמים ד' הרי י"ו והכל קי"ו כפלם בעבור החשבון השני הנה רל"ב הוא סוד דבר יי שהוא עשרים וששה שהוא כת"ר תור"ה והם עשר"ת הדברי"ם הרמוז למעלה:

עוד סוד שני י"ד עם י"ד בחשבון מרובע הם קצ"ו וקצ"ו וסודם ברכ"ה וקלל"ה ואם הם חמש"ה חמש"ה הם. חבר סוד בראשי"ת עם ישראל. לתדע איך חבר השם בחצ"י הש"ם ריר"י הא"ש בריר"י הא"ש ותכיר שמשם נבראו האיש והאשה הנקראים זכר ונקבה והם אדם וחווה שכל

התולדות במ נחתמו מאז ועד היום וכן יהיה תמיד כל עת שהעולם הזה קיים וכך צריך שתחלק כל פסוקי התורה ואותיותיה ותיבותיה על פי השם המפורש הנחלק בשתי הידים כי כן סוד האות הראשונה יוד ויד. גם ידו כחו. ותשאל ותאמר ואיך אמרת לנו כי זה השם הנכבד אין שתוף בינו ובין שם זולתו והנה כמה וכמה שמות מתחילין מן י' והנה יוסף ונקודו חלם גם ישראל גם יהודה זה חירק וזה שוא. ומה יורה יוד שלו יותר מיוד של יהודה וכמה אחרים. גם שמות אנשי האומות וכיוצא בהם אלפים ורבבות בשבעים לשונות מהם יודי שמות ומהם יודי פעולות ומהם יודי מלות. ואם כן במה יחרת לנו יוד של השם האחד או של השני או של השלישי כי הם לפי מה שכבר הודעתנו שלשה שמות מיוחדים:

דע כי שאלותיך אלה הם שאלות מופלאות ראויות לכל חכם ונביא לשמעם ולקבלם ממך בשמחה וצריכות תשובה נצחת אחת או שתיים או שלש כדי להסיר מלבך כל מבוכה בשאלות אלו לפי מה שיעדנו לגלות בזה מידיעת השם בשם:

תשובה ראשונה. דע כי כ"ב אותיות נכתבות, בהן נבראו כל הבריות והנה אהו"י מהן ומספרן כמספר כולן כמו שאמרנו למעלה. גם כ"ב אותיות נבטאות בהן נתלו דברי כל מדבר בפיהו בלשונו והם שוות בטבע לכל חי מדבר. ואם כן הנכתבות שכבר התחלפו ציורי הכתיבות חלופים רבים משונים מהם קרובים להדמות כעגולות העבריות למרובעות והדומים להם. ומהם רחוקים מאד מן הדמיון בקבלות הרוחק עד שנהפכו הפוך גמור והיתה כתיבת אות מתחלת מטור הולך לפנים ככתיבתנו וכתיבת ישמעאלים. וזאת מתחלק מטור הולך לאחור ככתב יווני וכתב לועזי. כי זה שלנו מראש לסוף ושלהם מסוף לראש. וכבר קרה זה לנו עמהם בזולת הכתב. והוא בהיות אצלינו הלילה קודם ליום. ואצלם להפך כי היום קודם ללילה. וזה רמזה תורה בשניהם באמרה ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ועוד הוסיפה לומר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. וזאת היא תקותינו עוד היום שאנו בחשך הגלות ובערבו. והם באור העולם הזה וביומו. ועוד יתהפך הדבר בצאתנו אנחנו מחשך הגלות הזה אל האור העולם הבא לעתיד לבא. ומערכי הגופניות אל בקרי הנפשיות ולילה כיום יאיר לנו בחשיכה כאורה:

ואמנם כ"ב אותיות הנחשבות בהן אמיתת התשובות הערבות לכל חכמי הישיבות. ונאמר שהן שוות לכל מדבר וחושב בלבו על פי צירוף כ"ב אותיות שנכללה בהן לשונו. וזה כי בעל לשון הקדש יחשוב בשם הספר שהוא ספ"ר מורכב מג' אותיות שהם יחד ס' עם פ' ועם ר' וכן שאר מחשבותיו כולן. ואפי' מי שאינו מכיר אותיות כך יחשוב וגם כך ידבר בפיו כשיוציא במבטאו מה שחשבו בלבו אע"פ שלא ידע לומר באיזה אותיות הזכיר זה ולא איך חשבו באותיות כי לא ידע מהותם אבל החכם השומעם כבר ידעם גם יכתבם בספר בדמות מה שהוציאם זה בפיו וכאשר ציירם בלבו. ואז נאמר שנעלם מן החושב המדבר מה שלא נעלם מן השומע. ובעל לשון יון יאמר כי שם הספר כרטי והרי חבר כ' עם ר' ועם ט' ועם י' לפי כתיבתנו וקרא שם הספר ככה. או אמור שהנחשב והנדבר והנכתב הוא כרת או כרט פלא יוד כי נלך בשאר לשונות אחר ההברה לפי שאר הדעות אבל לא לפי דעת בעלי הקבלה מצד אחד אבל מצד אחד כן. ובעל לשון לעז יאמר קרטא או ליברו. וכן לשון יון עוד ביבליאו על שם הביבלא על עניין בכל שקורין בבילוניאה כי שם בלל יי שפת כל הארץ וכן בשאר לשונות על דרך משל כי הכל תלוי על כ"ב אותיות ועל צירופיהם ואין הנכתב ולא הנבטא ולא הנחשב כי אם כ"ב אותיות מצורפות. ואחר שביארנו זה והתאמת תכלית ההתאמות והתבאר תכלית הביאור. נאמר לך כי אותיות אהו"י שהם ד' אותיות ונחלקו עוד ב' ב' ב' להודיע בהם העולם הבא נברא ביו"ד והעולם הזה נברא בה"א הם אותיות מיוחדות להיותם יח"ד ארבעתם שם אחד:

והיה שם האות הראשונה אלף ושם השניה הא ושם השלישית וו ושם הרביעית יוד. והיה הנוסף הנעלם על הנגלה מן אהו"י ל"פ, א', ו', ו"ד. ועוד היה המספר אחד מצד אחד גם אלף מצד אחד.

וחמש מאות וחמשים וחמשה אלפים ושש מאות וששים וששה. וכן עוד עשרת רבבות ורבבה שהיא עשרת אלפים ועשרה מאות שהם אלף אחד ועשרה עשרות שהם מאה. ועשרה אחדים שהם עשרה אחד. ועליהם התגלגלו כל הסופרים ספירות וכל הנספרים וכל מספרים והיו אם כן ארבעה ראשים לכל עניין ועניין אדם והיה ארכם כ"ב במספרם ורחבם מצד כ"ב היה קפ"ד ומצד עצמם היה א', כ"ה, ל"ו, ק'. והיה סודם הראשונים הרא"ש. וסוד כ"ת כב"ד שניים היו בסודם ק"ל וכב"ד. ונאמר אחר זה שהתחייב מזה לפי סתרי הקבלה שאלו ארבע אותיות שהם מתחילות מאות א' בם הנראה מצד צורתם ומצד מספרם כאלה לפי הראשונה וכאלה לפי האחרונה וכאלה לפי האמצעים השנים החתומים פה:

א י:

אלף יוד:

ה ו:

אחד עשרה:

הא וו:

חמשה ששה:

ההוראה לפי צורתם היא שהראשונ"ה כוללת כל הצורות השמות כי יש בצורתה דמות אדם ותבנית ארך ורחב ועמק. ומצד היותה דמות אדם משולש משלשת עולמות מורה על מה שמורות השאר כולן עמה כי כולן ראש ותוך וסוף וכן היא לבדה ראש ותוך וסוף והאדם המיוחד הוא ראשית המציאות והוא אמצעי למציאות ותכלית המציאות:

וזו הוראת צורת א' הנכנסת לפי דמות גוף האדם. והנזכרת לפי נפשו והנחשבת לפי שכלו. ולפיכך בלשוננו א' בראש התיבה נראה תמיד בגוף שהוא ראשון. א' באמצע התיבה נגלה ופעם נסתר בדבור הדומה לנפש. א' בסוף התיבה נעלם תמיד. ואלה העדים אנכי קראתי ואקרא:

והנה א' סימן לכל דבר מדבר בעד עצמו לכל פעל שעתידי לפעול אותו אומר אלך אוכל כולם. והנה מורה המדבר על עצמו שהוא נמצא. ואם הוא ראשית כל לדבר מורה שהוא נמצא ואין לו סיבה המציאתו והוא הכל. ומצד היות א' בעלת גוף שלם הנו הכל גם כן כלומר שהגוף השלם הוא המקבץ תחתיו כל חלקי עולם. והאחרונה שצורתה כנקודה גם היא התחלה לכל הגופים וראשיתם. והנה היא הכל גם כן. וצורת האמצעית האחת מורה על כל הצורות הנקביות המקבלות העיבור כלומר על כל השרשים שענפיהם ופירותיהם בהם והם כל מקבלי שפע ואצילות מזולתם. וצורת האמצעית השנית מורה על כל הצורות הזכריות הנותנות העיבור כלומר נוטעי השרשים היולדים כי היא צורת המוליד. והראשונה מהם צורת וולד בבטנה על כן היא בעלת שתי צורות, אם ותולדת תוכה. והשנית צורת עמוד לה כי המשפיע מוריד שפעו דרך העמוד בצנור מוציא כחו בנצוץ השמש:

והנה ה' ברוב המקומות היא סימן נקבה. וגם ו' ברוב המקומות היא סימן זכר בסופי התיבות. כגון שמו שמה ודומיהם. ויש עוד בצורותיהם פרטים אחרים אין קץ להם ילאו הסופרים לכתבם וייגעו הלבבות בשמוע האזנים אריכותם ובראות העינים רחבם ועמקם. כי יש בכל נקודה ונקודה מהם ואפ"ל בקוצו של יוד תלי תלים של הלכות. אבל זה הכלל המועט שזכרנו מהם היה בדמות

התחלה לבוא בה אל מקדשי אל בצורות הקדושות הטהורות אשר האותיות מגידות ענייניהם. ואם לא יורונו אותיות ענייני הברית מי יורם לנו. ואמנם חוברו אלו הארבע הנזכרות לרמז מפני הדמותם אל כללי הבריות כולן:

והנה א' עם י' לפי סדרם הם בתהליך הרוחק זה מזה אבל ה' עם ו' הם בתהליך הקרבה זה לזה ואלה הם קצוות המציאות כולו. אבל העיקר בזה כולו הוא עניין הוראת מה שבין האדם שהוא בצורת י' כלומר עולם קטן כולל הכל. ובין הבורא יתברך שהוא ראשית הכל וגדול ומעולה מהכל. וכולל הכל בצורת א' ועניין זה הוא הוראה שאדם זה הוא בתכלית הרוחק מהשם מצד אחד. והוא בתהליך הקרבה לשם מצד אחד. וזהו הוראת ריחוק י' מן א' וקירוב ה' אל ו' כמו שרמזנו במ. ועוד עניין מופלא בשמותיהם ובמספריהם. כגון אלף אחד. שהם סוף וראש. וכן יוד עשרה. וכן הא חמשה עם וו ששה. ואולי תקשה ותאמר מה לנו מאלו האותיות ומהוראתם יותר מן השאר כולן. והנה נוציא כמה אלפים דרכים מן האחרים כולם. ונביא עליהם כמה ראיות אמיתיות. ואמנם התחבולות האלוהיות באותיות צריך להודיע מהם בתחילה שעם היות א' נמצא אם כל מספר ועם כל הברה ועם כל צורה ראוי לומר שאין אות אחרת ראויה להשימה שם לשם בלעדיה מזה מצד הכולל יחד עליונות הצורה והשם והמספר עם כל השאר. ואע"פ שלא מצאנוה בשם יהו"ה מצאנוה בשם אהי"ה וגם ידענו כי ה"א אחרונה היא ד"א או א"ד. ואמנם לו מצאנוה בשם המיוחד היינו אומרים כי הכוונה על השגת הספירה הראשונה אשר א' מורה עליה. אבל במוצאנו ראש השם י' ידענו מיד כי תכלית הכוונה במציאות האדם היא בהשיגו עצמו ומהותו שהיא בצורת י' לפי צורתה וכמוה לפי שמה י' כלומר קהלת דבר מקהל הכל. והוא סוד כנסת ישראל. שסודו כנסת י' שר אל. כי האדם השלם הוא מקהיל הכל ונקרא קהלת יעקב. והעיקר מהכל עשר נפשות לפי קבוץ עשר ספירות בספירת השכינה שהיא הנקבה המתעברת ומקבלת הכל מידי הכל ושמה צדק בלשון זכר. וצדקה בלשון נקבה. וצדקה תציל ממות:

ועוד תדע בכלל תשובה נצחת כללית על כל שאלה מאלו השלש שזכרנו והיא זאת:

דע כי כל שם דין הוא לבקש לו גזירה ויש לו על כל פנים אלא שיש מהם גזירות ידועות מפני שנמצאות בכלל הספרים. ויש מהם גזירות בלתי ידועות מפני שאינן נמצאות בשום מקום. והידועות התפרסמו ואין מקשה עליהם כשם אדם שנגזר מן אדמה וקין מן קניתי ושת מן שת לי ונח מן ינחמנו ופלג מן נפלגה. ואברהם מן אב המון גוים ויצחק מן צחק ויעקב מן עקב ומן ויעקבני. וישראל מן שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל והן השבטים. ומשה כי מן המים משיתהו:

ויש נגזרות נעלמות ומן הנגזרות הנעלמות שם יהוה ושם אהיה. ואמנם נודעה גזרתם למקובלים והיא באמת גזרה לזה מן הוה י ולזה מן היה ושניהם יורו על הויה אלא שזה מורה על הויה שהיא הוה תמידית נצחית בהיות היוד היא המקבלת החדוש בהויה הקדומה הנמצאת וגם מורה הוא בעצמו על הויה עתידה להיות בסוד יפורש כי כן סוד שם המפורש י שלם יפורש. והשני מורה על עתיד בעצמו שיהיה עם מי שיהיה עמו באמרו יי עמכם בהיותכם עמו. וכבר רמזנוהו למעלה:

והנקוד בראשון ב' נקודות תחת נקודה האות נקודה קדמה במציאות הפרטית לפי הנכתב לשתי הנקודות הרוחניות המניעות את זאת האחת רמז לנפש, והשנית רמז לשכל. או אמר על שתי הרוחות החיה והמדברת שהכל כוונה אחת המניעות את הנפש שבכבוד היא הגופנית היא הצומחת והניזונת והמתאוה. ועליה נאמר כי הדם הוא הנפש. ונאמר כי הדם הוא בנפש יכפר. והיא י' של שם ורוחותיה מניעות אותה ואינן גופים כמוה ועל כן הורו על מציאות ולא הורו על גופים כי י' מורה על היותה חמר בעל צורה כי יש לה צורת ראש וצורת זנב ראש למעלה וזנב למטה. אבל הנקודות אינם בעלות צורה כלל כדין כל נקודה נחשבת שאינה בעלת צורה. וכל מה שאינו חמר

בעל צורה אינו גוף. ואם לא נכתבו איך יורו על מציאות אבל צוירו פשוטות בתכלית הפשוטות להורות על מציאות בלתי בעל צורה:

ואמנם א' תחתיה סגול והם שלש נקודות מקובצות מורות על היות להתחלה שלש סגולות. והם החכמה והבינה והדעת. ושלשתם יחד מניעות המחשבה בכלל אשר א' מורה עליה. ואשר אמרתי לך אחר הגזירות הוא שאגלהו פה והוא עיקר כל סתרי ידיעת השם ית' ובה ינצח כל שלם לכל מקשה על עניין זה והוא זה:

דע כי ארבע אותיות אהו"י הקדושים הנעלמים המפורשים הטבע המכתב והטבע המבטא ובטבע המחשב אשר אלה השלשה מורים על מערכות אותיות נבדלות בשלשה מינים אלה מאלה והם בסימנים משולשים כ"ב למכתב כ"ב למבטא כ"ב למחשב כולם דומין לשלשת מיני הנפשות. לצומחת ולחיה ולמדברת. לצומחת חתומים עליה אותיות אהו"י בדמות הנכתבות. ולחיה חתומים עליה ד' אותיות אהו"י בדמות הנחשבות:

וזהו סוד שלשה שמות הקדש המורים על יחוד השלוש ועל שלוש היחוד ברמז יהי"ה והי"ה והו"ה והכל שווה. ואם כן אמר מעתה שלש הנפשות הן נפש אחת מיוחדת ומשולשת ושם זאת יוד הא ושם זאת יוד הא ושם זאת יוד הא רמז להן זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. ואם כן כאשר לא תתמה במצאך נפש צומחת באילן התמר ובכל חלק מחלקיו ימצא כחה ויצמיחנו וכן באילן האתרוג ובחלקיו. וכן בעשבים וכן במיני בעלי חיים באישיהם ובחלקי גופיהם. וכן באישים שבמין האדם ובחלקיהם. כך ראוי שלא תתמה במוצאך אותיות השם מפוזרות בכל הדבור הנכתב בספרים כי בכל שם הם שם וקדשי קדשים הם. וכך תקיש מזה אל הנבטא והנחשב:

הנה כבר התבאר זה תכלית הביאור לכל משכיל וזהו דעת כל נביא. וכבר הותרו הקושיות כולן אחר זה והתבארו תשובות השאלות והתפרש סוד שם המפורש לפי מה שאפשר לכתבו בספר אבל הנעלם שאי אפשר לכתבו ימסר בקבלה מפה אל פה:

ואחר שביארתי לך מה היא ידיעת השם בשם ונשלמו טעמיה לפי הקבלה ונגמרה דרך השאלה הראשונה. אשוב להודיעך בקצור דרך השאלה השנית:

ואודיעך מה עניין כחו ופעולתו בבריות הפרטיות ודרכו עם הקבליות ואומר תחילה כי הכלל הוא קבוץ פרטים תחתיו ויש מהם ממינו כלומר שווים בצורה כמו ראובן ושמעון אשר צורתם צורת אדם וכן כל שאר המין האנושי אשר צורת כולם צורה אחת כוללת כל מינה. וכן כל מין ומין מהמינים זה עניינו עם אישיו הפרטיים. והסוגים ידועים מהמינים שהם כללים יותר כוללים מהמינים. וכל איש ואיש מקובץ מחלקים מהם מתדמים ומהם בלתי מתדמים. ואז יקרא האיש המקובץ מחלקיו כולם פרטי מהמין וכללי מחלקיו:

אם כן יהיה כח השם הנכבד מתפשט לפי פעלו באיש איש מהמין זולת כחו בצורותיה אשר כולן אחת. ודרכו עם הכלל כללי ועם הפרט פרטי. והכללי מציא ומשפיע ושומר מתמיד מה שהמציא והשפיע. והפרטי בפרטי כחלק בכל והכללי בכללי בכל בחלקים:

וזה העניין הנמצא באותיות אהו"י עם אותיות בכל"ם אשר הנשארים מהשמשים היא הנקראת משרתים והם לפעמים שרשים הם שנ"ת. וידוע כי אותיות אהו"י מתחלפות זו בזו. וסוד בכל"ם שהוא כולל הארבעה ראשים של האיברים פירשנוהו למעלה ואמרנו שהם משמשים עם הקור.

והנה א' חתום על המקור מח הראש והוא א"ם. גם חתום על התולדה והוא א"ב. והסוד כשישמע עם המקור יקרא א"ב. ואם ישמש עם המקור העליון יקרא א"ם. ומהם היות הכלי"ם תב"ן וא"ש. להורות במ על ההויה וההפסד ומן הנזכרים תבין הכל:

ותדע כי הכח האלהי מתפשט על אות ואות ופועל בו ומוציאו בכל עת. עת אחר עת מן הכח אל הפועל ואפי' באותיות הנכתבות בסוד אורים ותמים. וכל שכן בנבטאות. וכל שכן בנחשבות. הא למדת שכל האותיות הן אלוהיות נבואיות בג' מינים. וידעת הכל והפעל האלהיים מהם בקבלה. ואם תשתדל להשיגם בפעל מושכל נבואי הרשות בידך. בחן ומצא:

ואחר ביאור השאלה השנית במעט ממנה ומהראשונה תושג השלישית שהיא סוג גמול והעונש על יד השם:

וזאת השאלה השלישית היא שאלה נכבדת ועמוקה מאד ולא ידעוה באמת כי אם הנביאים לבדם אבל מסרו סודותיה לחכמים השלמים בקבלה וכבר הרבו הדעות בהיעד אשר נשקעו בני אנשים גדולים בימה עד תהומותיו ואין מעלה. ורבים טעו בדמיונם בה. והתעו רבים אחריהם ממי שכבר חשב לדעת האמת. וכל זה גרם להם המשכח אחר דברים פשוטים בספרים ואחר מחשבות חכמים רבים קודמים מוסרי קבלות בלתי אמיתיות. וחסרון מאזני שכל הביאם לחשוב מה שחשבו בשאלה זאת:

ואני אין תכלית כוונתי לגלות סוד הגמול והעונש ומהותם לפי חלוק הדעות ולא להכריע ביניהם. כי אם בעניין השם בלבד לפי זכרונו במכתב ובפה ובלב ר"ל זכרון שם המפורש ובאומתונו בלבד כי לא נמסר לזולתה. ואבאר מהו גמול המזכירו ומהו ענש השוכחו. בין לכלל כל האומה בין לקהל מקהילה בין לרבים מהם בין לאיש האחד היחיד המיוחד. ואע"פ שאצטרך לשתף עם זה קצת חלקים מחלקי ספר המאמרות של ההגיון וגם כללים אחרים מענייני הטבע ומחכמת הגלגל מפני ההנהגה העליונה לתחתונים אבל העניין האלוהי שבין אדם למקום על צד הגמול והעונש ממנו על דרך החכמה וממנו על דרך הקבלה הוא הכרחי לי לדבר בו כי זאת היא הכוונה בכלל. ואומר תחילה כי מלת גמול בזה העניין שאנו בו מורה על שכר שהבטיח השם ליודעיו ולחושבי שמו חלף עבודתם אותו שעבדוהו העבודה שהוא חפץ בה יותר מכל העבודות האנושיות כי אין שום עבודה מעולה ממנה וכן כתי' דע את אלהי אביך ועבדוהו להורות שזו היא העבודה המופלאה שאחר הידיעה באה. והיא תקות כל נביא וכל חכם ואחריתה ותוחלתם וחלקם ותמורת כל טובם בשני העולמות וזכותם ותכלית שכרם הטוב והפרס האחרון להם הוא ידיעתם את השם כי ממנה ידעו שהגיעו בעולמם אל תכלית האחרונה בכוונת בריאת האדם:

ואם כן תבין מזה כי לפי מעלת הגמול והשכר הטובים היא פחיתות העונש. והחויב והצער הגדול אשר אין פחיתות למטה ממנה. כלומר לפי גמול זכרון השם הוא עונש שכחת שמו:

ואחר זה תדע באמת כי נתלו על השם המפורש הברכה והקללה והטוב והרע והחיים והמות ואל שלש מדות נמצאות מהשם ית' תמיד באות. והן הטוב והברכה והחיים והתורה מלאה מהם והם הייעודים שיעדום הנביאים תמיד להולכים בדרכי השם. והנה שלשת ההעררים שכנגדם אין להם מציאות כי אם בכנוי שמות בלבד והם הרע והקללה והמות ואינם נמצאים כי אם במחשבה:

והחכם אמר בהגיון בספר המאמרות בשער השלישי כי המקבילות ארבעה מינים. שני המצורפים ושני ההפכים. וההערר והקניין. והמחייבת והשוללת. והביא משלים על פירושם ואמר. המשל למצורפים הכפל והחצי והמשל להפכיים הטוב והרע. והמשל להערר ולקניין העירור והראות. והמשל למחייבת ולשוללת אמרך זייד יושב. זייד אינו יושב אלה הם דבריו וכבר מצאנו מי

שהקשה על מקצת אלו הדברים. וכל שכן בעניין הטוב והרע שקראם הפכיים במשלו. ואע"פ שהביא ראיות נכונות לדבריו ואמנם המקשים לא הקשו עליו על דרך קראם הטוב והרע הגופנים הנמצאים הערר וקניין. אבל הקשו עליו מצד מציאם ואמרו שהשם ית' מציא הטוב כולו ואין הרע צריך למציא כי הוא הערר. והטוב הוא קניין שקנהו הזוכה. והמקובלים אמרו כי הקב"ה ברא יצר הרע וקראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו. ואמרו ברא תהו ושם מקומו ברע וברא בהו ושם מקומו בשלום. ואין רע כנגד שלום ואע"פ שמצאנוהו כתוב יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע. ואמרו על יצר הרע מכל מקום מניה אתי:

ואין ראוי להאמין שיש ברעה במציאות קדמונית בשם יתב' וכל שכן לומר שיש שם בריה בלתי ברואה ממנו או בלתי מתחייבת ממנו יתב' בשום פנים. ואמנם מאמיני ההויות האומרים שלא נבראו כבר אומרים שנאצלו מאתו יתב' ונשפכו:

וכך אמרו הפילוסופים ג"כ על השכלים הנפרדים. כי השכלים או ההויות לא אמר אחד מהם שהם בעלי חמר. ולא יקרא בשם בריה כי אם בעל חמר שקבל צורה קיימת או בלתי קיימת. קימת בחמר השמים וכל אשר בה. ובחמר הארץ וכל אשר בה. וכך מצאנו בתורה אומר "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". ולא זכרה שום בריאה על דבר נעלם לגמרי אבל הנסתרות הם למשכילים:

וכן מאמיני הנטיעות שקראום ספירות לא זכרו במ בריאה כי אם שפעים ואצילות. ולפי אמונת היות הזמן נברא בדעת בעלי החדוש אין אמיתות לזמן בפועל בלתי התנועה ואין תנועה אלא לבעל חמר. וכל שכן לפי אמונת הקדמות:

והמבין במהות הטוב ורע ידע ויבין מהרה שכל מציאות טוב לא יאמר רע אלא למה שהוא נמצא בקצהו האחרון. כשתשימם שני הפכים ואין בהכרח טוב ורע כי הטוב והרע נאמרים במיני המפורסמות. והאמת והשקר נאמרים במיני המושכלות והברכה והקללה במפורסמות ג"כ. ובפיות נאמרים כולם. ובלבבות מובנים ובמציאות משוערים בערך זה אל זה. ויש הפכים שיש ביניהם אמצעי והם שימנע הנושא משניהם במראה השחור והלבן שיש בניהם מראים אמצעיים בקבלת והאדום והירוק ודומיהם. ויש הפכים שאין ביניהם אמצעי מפני שלא ימצא גוף אחד מיוחס אל נשיאותם מאחד מהם ריקם כמו גוף בעל חיים מבריאות וחולי וכיוצא בזה:

והדברים המיוחסים בשם טובה וברכה הם שימצאו רבים או מעטים כי הטובה בעשר רבויה וברכה גם כן. וכבר יהיו סבה לפי האנושות לתקן החיים הטובים עם העשר ולשמור הבריאות. ואין ספק כי מי שיודע את השם שדבק בו הוא ישלים לו כל חפציו ויתקן לו כל ענייניו ולא יעשה דבר בלתי עצתו ורצונו. ואם נפל בשום רשת מרשתות העולם באיזה דרך שהיה הנה יתקן לו הכל עד שאפילו בקניינו ימצא הצלחה וחיים וברכה טובה מצד שלא חשב בדרך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם:

והגדול שבמופתי הנביאים והחכמים גם כן על החיים והטוב והברכה הוא כשלא ימצאו מונעים מתוספת הדעת הטבעית בכל יום ויום. זה כולו הגמול האלוהי על ידיעת השם. אבל אם כל הצלחה תחסר ותוספת הדעת לא תחסר הנה הגמול קיים שלם כי היא תכלית הכוונה. ואם זה יחסר והשאר כולו ימצא חשוב כי הכל חסר ואין לו מציאות כלל. וחשוב הטובות כולן ואפילו אריכות החיים בעולם הזה עם חסרון השלמות וחסרון הצלחה בו וההדרכה אליו רעות גדולות וקללות ומיתות משונות רבות אל הטובות המביאות אל השלמויות הנזכרות ונמצא הגמול הנחשב ענש גמור באמת. והענש המדומה גמול גמור מעולה:

הנה אם כן דין הגמול והענש ואפילו בעולם הזה הוא אמיתי ושלם לדעת הנביאים והחכמים השלמים שקבלו מהם זה הסוד הגדול. ועניין ר' חנינה והדומים לו במה שנאמר עליו שדי לו בו הוא עד נאמן על זה הדעת האמיתי. ודינם לפי שאר הדעות דין בטל ואין לו מציאות מצד השם בשום צד. הנה התבאר זה:

ועתה יתבאר אחר זה עניין תולדת אלו השלוש שאלות. והאחת מהן למה נברא האדם בזאת הצורה השכלית בעולם הזה:

דע כי האדם הוא סוף הנבראים הנמצאים שכן מצאנו מוטבע בטבע אחרון בין לפי התורה בין לפי המחקר כי זה נגלה וידוע לכל. וגם נודע שקדמו למציאותו כל הנבראים הנמצאים. ובין שהתחייב כן ובין שנברא בכוונה ורצון כן ידענו מצד שהכרנו מי שהמציאו או שאחר שהוא אחרון נשלם כל המציאות. ולא היה מן הדין לפועלו שיפעל התכלית פחותה מן הראשית ולפיכך כשהמציאו כך התדמה לקונו יותר מכל מי שקדם לו במציאות ובטבע ובעילה לפי בעלי החמר כולם. ועל כן התחייב להיותו בעל רשות לעצמו מוחלט אשר אין עליו בעל חמר שלטון מוחלט זולת עצמו. ולולי היותו בעל מדות הפכיות על דרך משל בשם לא היה אפשר להיותו כן. ולפיכך היו לו לעצמו כלים וכחות ורוחות חולקים על חללה של רשות הנמסרת לו. ומדות הפכיות גם עניינים הפכיים זה אומר ככה וזה אומר ככה. כי בתי דינין קבועים עמו בכל עת וחולקים ומכריעים ועדי אמת עם עדים זוממים כי עולם קטן הוא וכל מה שיש בגדול יש בקטן. והנה הוא אלוה בעצמו לעצמו גם אלוהיו. הנה ידוע בקצור למה נברא ככה:

והעניין השני למה קבל תורה. ידוע כי המין כולו לפי צורך האדם באדם אחר גם כן ואישי המין המתחלפים והמתדמים באברים המתחלפים והמתדמים בגוף האיש האחר הזה וכחותיו במלכים ושרים ורוחותיו במנהיגים. וכן כל ענייניו. והנה הפרט דומה לכלל. וכאשר היו בין אישי המין אומות מתחלפות ונבחרה מהן אחת והיא המעולה שבהם כמו שהיו בשמים כוכבים מתחלפים ונבחר השמש מהם. והיו באיש גם כן אברים ראשים ואברים שתחת הראשים והיו הלב והמח מבינים ומשכילים שהם ראשי האברים הראשים. התחייב מזה לתת ללב תורה ולמח מצוה כי נר מצוה ותורה אור וחת"מ (ודרך חיים תוכחות מוסר). והלב לוח מאבן ספירית מאירה. והמח אבן גמורה בלתי מאירה. ומקבלת מהלב אורה. והתהפכות זה אל זה בלתי נעלם מהשלמים והלב אדום והמח לבן והלב חם והמח קר. ואם כן שניהם צריכים אל התורה והמצוה. והתורה והמצוה הן המהוות הצורה. גם כל אחת מהן היא המהווה הצורות וכבר התבאר זה:

והעניין השלישי מובן מן השני אבל נשלים בו הכוונה בע"ה. ונאמר שהגלגלים עולים ויורדים בכל יום. ונוטים בעלייתן וירידתם ומחדשין בעלייתן ובירידתן ונטייתן חדושים בעולם השפל. ושולטים בכחותיהם ומושלים ברוחותיהם על מה שבתוך בטנם. וכאשר היה טבע החמר הראשון זה התחתון ומקומו תוך טבור הגלגל הגדול הקיצון המקיף בכל ונקרא זה המקום שפל המקומות והיות אומתינו בערך לאומות לפי מחשבותיהם שפלת כולן והיה הר סיני שפל כל ההרים בערך לגדלם והיה המדבר שפל מקומות הארץ בערך לישוב והוא בצד הדרומי השפל כי הצפון גבוה בערך אל כל מערכת עליונה או תחתונה. והיה רצון השם להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו כמו שכבר הודיעו לעליונים נתן דינו הצודק יתברך לתת תורה שהיא המעולה שבכל המעולים לאומה השפלה שבשפלות והיא אומתינו. ברוך שבחר בנו מכל האומות ונתנה בזמן שכל האומות לא ידעו את יי כי אחר שפרעה אמר לא ידעתי את יי והיה בן חכמים בן מלכי קדם ואז נשכח זכרון השם מכל פיות האומות ובמעט קט אפילו מישראל. אם כן אז היה הזמן השפל והפחות שבכל הזמנים ועל כן נאמר על שבעה עממים לא תחיה כל נשמה. והנה נתנה בהר סיני השפל שבכל ההרים ובמדבר בשפל שבמדברות. ועל כן היה הדין האמיתי ג"כ לתתה על ידי משה שהוא השפל שבכל אומתינו ולפיכך נשתכח בזאת המדה המעולה מכל המדות שני,

"והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב). והנה התייחד אפילו מכל אישי המין בזאת המדה. וחייב זה הדין כולו היות מתן תורה מהסבה הראשונה לנסבב האחרון באה באמצאות השכל הפועל שהוא השפל והאחרון שבשכלים הנפרדים כולם. ראה שפלות הרוח לכמה מעלות היא מביאה. ואין התורה נמצאת בגסי הרוח לעולם כי לא בשמים היא. ולא כל המרבה בסחורה מחכים. כי לא מעבר לים היא. על כן צדקו דברי האומר מאד מאד הוי שפל רוח. והאומר מאן דאית בו גסות רוח ומאן דלית ביה וקלל את שניהם רצה לומר לפי כל מקום וכל זמן וכל איש שבזה תשתנה הרוח השפלות גם הגאות לפי ההמשכה אחר המדות האלוהיות בכל מדה ומדה כי היא הדרך הנכונה לכל שלם ללך בה:

הנה כבר התבאר העניין השלישי ונשלמה כוונתינו בשאלות ובתשובות ובתולדותיהם ובטעמיהם ומהן ידוע השאר כולו אשר לא נזכר לקיים מה שנאמר תן לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח:

ואחר שכללתי בכלל דברי בקצור העניינים שרציתי לגלותם בו אחבר למה שקדם כולו סוד הקבלה ואיכות נתיבותיה לפי מה שמביא עניינה אל ההשגה הנבואית אחר ידיעת השם המפורש שזכרנו:

ואומר כי הקבלה נמסרת למשכיל השלם בטבעו ולמד הרבה והתחכם בדרכי המקרא ובדקדוק וקבל מה שקבלו באותם הדרכים בעלי הקריאה כדי שיוכל להכין מהכל לשון הקדש לפי הנכתב ולפי הנבטא ולפי הנחשב ולא נבקש ממנו שיגיע אל תכלית הידיעה הפרטית במחלקות הלשון כי הפרטים בשום חכמה אין להם תכלית אבל נבקש ממנו שיהיה חכם כנזכר עד שיהיה חכם ואמיץ בו במשא ובמתן עם חכם אחר עד שתהיה חכמתו בו ניכרת לחכמי המקרא בדרכי הקריאה ובהבנת הדברים בהם. ובוזה יבוקש ממנו בדרכי המשנה והתלמוד והדרשות והאגרות מפני שהקבלה בנויה עליהם ושם רוב ראיות אמיתתה. ואם למד חכמה פילוסופית אחר המקרא והתלמוד הנה יותר שלם ויותר ראוי ומוכן והגון לקבל הקבלה אחר שלמות טבעיו ואחר שלמות מדותיו הטובות והנהגותיו המתקדמות להנהגות האלוהיות. וגם בזה נבקש מכל חכם בכל מה שישתבח בידיעתו מכל החכמות ואפילו באומנים בעלי מלאכת מחשבת לא יבוקש מהם תכלית ידיעה במלאכתם אלא חוזק ותוקף ואומץ ידיעה עד שיאמר על האומן פלוני חבור באומנותו:

וכבר יחלקו החכמות כולן אל שני חלקים ראשונים והם החכמה בדבר שהיא הידיעה בו אשר למדה היודע מפי מלמדו אחד או רבים. והמעשה שהוציאו הוא בעצמו לפעל עם הנסיון והבחינה וההרגל פעמים רבות עד שתודע ממנו החכמה לחכמי הדבר ההוא ויכירו בו שהוא חכם בידיעה. ואחר זה יבחנה עוד במעשה ויכירו בו שהוא חכם גם כן במעשה כפי חכמתו. והאיש אשר בחנוהו חכמי הקבלה אשר כבר ראוהו נפרש מבני גילו מהבלי הזמן ותחבולותיו וכשופיו וזיופיו ושם דעתו לאור באור החיים ואוהב התורה אהבה רבה ומכיר מעלות ענייניה הנקראים המופלאים ויודע מעלת החכמה ושהיא למעלה מכל מעלה אנושית ושהיא המורה והמביאה לידי המעשים הטובים כולם והכיר שאי אפשר להיות שם מעשה טוב אלא מכח התורה והחכמה ונמשך בכל כחו אחר הלמוד המביא לזה ולזה. ר"ל המוציא החכמה מן הכח אל הפעל והמביא את בעליו לכל מעשה טוב. ושמח בשמעו שיש אחר חכמתו חכמה והוא חייב לבקשה והשתדל על זה בחזקה עד שבקש מקובל שיקבל ממנו הקבלה:

האיש אשר אלה תאריו הוא אשר ראוי למסור לו הקבלה כולה כאשר היא. ומפני שלא יצטרך איש כזה אל רב שימסרנה לו ויספיק לו מה שימצא כתוב בזה בספר ממנה אכתוב לו אני עתה די סיפוקו לבא בחדריה. ואם ימצא עליה רב הנה מה טוב ואם לאו יעבור עם מה שימצא ממנה בזה הספר ובזולתו מזה המין של הקבלה:

וידוע שאם לא יהיה איש מוכן לקבל זאת הקבלה שהיא החכמה העמוקה שבכל החכמות שבה נבראו כל הנבראים כולם אע"פ שיבין ממנה קצת הבנה אין ראוי שיכניס עצמו בעמקה פן ישקע בימה ולא יוכל להנצל. ואחר שהודעתי האמת בה ליודע ולשאינו יודע כבר עשיתי מה שהיה לי לעשותו עם שניהם ואני את נפשי הצלתי וכל אחד מהם גמולו ישוב בראשו לפי מה שיגמול בנפשו לנפשו:

ואומר מעתה האיש השלם הנזכר החושק בקבלה. דע שכולה תלויה בעשר ספירות בלימה ובעשרים ושתיים אותיות יסוד. שהם שניהם שלשים ושתיים נתיבות פלאות חכמה כמו שכתוב בספר יצירה המיוחס לאברהם אבינו ע"ה. ויש עשר ספירות בעולם נכתבות ונבטאות ונחשבות. ויש עשר ספירות בשנה נכתבות ונבטאות ונחשבות. ויש עשר ספירות בעולם נכתבות ונבטאות ונחשבות ואלה הם ספירות שבעולם הנכתבות י' גלגלים ט' שממיים וא' תוך כל תוכיהם. הוא האמצעי שתוך גלגל הירח קראהו ראשון לכולם. ותמצאהו מוקף מכל התשעה. או קראהו אחרון ומנהו עשירי מוקף בלתי מקיף. והראשון הוא העליון הקיצון החיצון מקיף בלתי מוקף. ואלו הם התשעה ממעלה למטה. או אמור ממטה למעלה:

א ב ג ד ה:

גלגל ערבות גלגל מזלות גלגל שבתי גלגל צדק גלגל מאדים:

י ט ח ז ו:

ו ז ח ט י:

גלגל חמה גלגל נגה גלגל כוכב גלגל לבנה גלגל תחתון:

ה ד ג ב א:

הנה אלה השנים הדרכים הנמנים ממטה למעלה וכן ממעלה למטה בעניין עשר ספירות בלימה לפי הגלגלים:

ודע כי המוקף קורין אותו החכמים חמר או דומה לחמר בנקודה שכל הקוים יוצאין ממנה וחוזרים אליה. והמקיף סביב המוקף הוא בעגולה הכדורית המקפת בכל מה שבתוכה קורין אותה צורה או דומה לצורה. וכל גלגל מן התשעה גלגלים הנזכרים הוא מורכב גם כן מחמר וצורה וכעליון המקיף בכל וצורתו צורת הצורות הוא היצור הראשון ועליו אמר השם למשה ונצבת על הצור ושמו ראשית שבו נברא הכל. ובתנועתו היומית שהיא כ"ד שעות יתנועעו הגלגלים שבתוכו וחלקי היסודות בתנועת החלק בכל והוא התחלה לכל נברא כמוח לכל הגוף. והשמש בו בלב הגוף והירח בכבד לגוף כי אלה השלשה הם ראשית להנהגת כל העולם בכללו אשר כולו באיש אחד מקובץ בעצמותו בעל אברים רבים כמוחים שבתוך העצמו ובעצמו שהם תוך הבשר והחלב והדם והלחות והגידיים והעור ושאר האברים התחייבו בגוף האדם להמצא משאר גופי העולם וכחותיו ורוחותיו הנבראים מעצמי הגופים:

ואלו הן י' ספירות שבעולם הנבטאות:

י' נפשות ויש שקראם י' מלאכים שאינם גופים בעצמם אבל הם כחות בגופים כי כל נפש בעלת חמר אינה גוף היא כח בגוף והנפשות הגלגליות הם תשע כמספר גופי גלגליהם. והנפש הכללית העשירית היא נפש כל בעל נפש בעולם השפל, וכחותיה ארבע. מפני היות גלגל התחתון מקבל

ארבע צורות ראשונות נחלקות לד' חלקים ראשונים כלליים. והן כח האש בכל מה שמתפשט בעולם החמר הראשון האחד התחתון. וכח הרוח, וכח המים, וכח העפר. לפי התפשטות כל אחד מהם בנמצא. וצורת האש אינה אש, וחמר האש אינו, אם כן הצורה דבר בעצמו, והחמר דבר בעצמו. אלא שהצורה אין לה מציאות פרטית אישית אלא בהמצא החמר הפרטי החלקי האישי האשי וצריך להיות שם דבר נמצא תחילה ממציא החמר ומכינו לקבל הצורה האחת הפרטית לכל חלק מחלקיו הראשונים שהם ארבעה חלקים בעלי ארבע צורות ראשונות. ויש מי שקרא האיכויות הארבעה בשם צורות בשם משותף שהם החום והקור והיובש והלחות. והנה מצאנו לכל אחד מאלו החלקים הארבעה שני מקרים שהם שני איכויות ויקראו כחות או טבעים:

ולפיכך אמרו חכמים טבע האש המורכב מחמר וצורה חם ויבש. חומו בו מצד צורתו יבשו בו מצד חמרו. וכמו שהצורה פועלת בחמר בעצם ומתפעלת ממנו ממקרה כן החום המתחייב מן הצורה פועל בעצם ומתפעלת והיובש המתחייבת מן החמר פועל במקרה והיובש מתפעל בעצם והחום מתפעל המקרה. ויקרא על זה החום באש עצמי לו קרוב להדמות לצורה שבה נהיה והיה האש אש. ויקרא הנפש בו מקריי לו קרוב להדמות לחמר. וכך תדין שלשת היסודות הנזכרות אחר שתדע כי טבע הרוח חם ולח וטבע המים קר ולח וטבע העפר קר ויבש. כאשר טבע האש חם ויבש ותדע שטבע הרוח הוא הפך מטבע העפר בכל שתי האיכויות שלהן. ויתחייב מזה להיות לשני היסודות ההפכיות ארבעה טבעים. וכן טבע האש הפכי לטבע המים. והיו לרוח ולעפר החום והקור והיובש והלחות. ואמנם ההבדל שביניהם הוא כי החום באש עצמי ומצד צורתו. והחום ברוח מקרי ומצד חמרו. ואם כן היובש באש מקרי ומצד חמרו כמו שאמרנו והלחות ברוח עצמי ומצד צורתו כמו שהתבאר. וכן הקור עצמי במים והלחות מקריי במים וכן היובש עצמי בעפר והקור מקריי בו:

סוף דבר שזה יגלה לך סוד צירוף האותיות ומערכותיו ונתיבותיו תנועותיו והתחלפות צורותיו בחמרי תיבותיו. וראה היה ביסוד זה דבר עצמי לו מפני שהגיע אליו עד תכלית החזקה. והיה ביסוד זה הדבר ההוא בעצמו מקריי לו מפני שלא הגיע לאותה התכלית של החזקה אשר הגיע אליו חברו:

ומכאן תבין התחלפות מעלות המינים זה על זה ודרכי מדריגות המשיגים זה על זה בכל עניין ועניין. וממנו תבין סוד התחלפות הנפשות הנזכרות:

וקראתי הגופים נכתבים מפני שהם ככתיבות מתחלפות. והנכתב הוא גוף בעל חמר והוא הדיו ובעל צורה והיא צורת האות הנראת לעין. ונפש האות היא הנקוד המניעה. ושכלה היא הוראת הכנת חכמתה. ומקריה שחרות הדיו וארך האות ורחבו ועמקו המגלים צורתו כשיעורה:

וקראתי הנפשות נבטאות מפני הדמותם למבטא ואין מבטא באות כי אם, עם שתוף נפשה. והנפש אינה גוף אבל כח הגוף היא כמבטא בחמשה מקומות הפה:

ואלו הן י' ספירות שבעולם הנחשבות:

י' שכלים נפרדים ט' לט' גלגלים ואחד לגלגל העשירי והוא השכל הפועל. והוא הנקרא אצל התשעה שליח צבור או מלך. והוא כי כמו שסיכמו תשעה אנשים לבחור איש אחד להיותו מנהיג התשעה ומנוהו שליח צבור והוא עשירי והוא אחד מן העשרה כן תשעת השכלים מנו את השכל האחד שהוא העשירי להיותו מנהיג את הכל ותחילת הנהגתו היא בעולמו. ואחר כך כולם עונים אחר ברכותיו אמן וקדיש וברכו וקדושה ומודים כולם לסבה הראשונה ית' וית' שמו כמו שתשעת האנשים ושליח ציבור עמהם משבחים לשם. ונס ידוע שהמלך אינו מלך עד שימליכוהו

העם ויקבלוהו עליהם למלך ויאמרו יחי המלך יחי המלך והמלך והעם עבדי השם ית' וקרא אלה
הי' נחשבות מפני שיושגו במחשבה . הנה כבר מסרתי לך ל' ספירות שבעולם מנהיגי חלקי
העולם:

ואלו עשר ספירות שבשנה הנכתבות:

י' ימי תשובה שמראש השנה ועד יום הכפורים. ונקראו גם אלו נכתבים מפני שאמרו חכמים
שהם הימים שכל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון והם ימי הדין לכל. ויום הכפורים הוא יום
חתימה לכל מכל. השאר הם ימי הכתיבה ומאז נגזרין כל הגזירות לכל השנה. ואמ' חכמה שלשה
ספרים נפתחין ע"ה כנגד ספר ספור וספר וחלקום לשלש כתות של בני אדם. ואמרו צדיקים
גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. בינוניים מצפצפין ועולים זכו נכתבים ונחתמים
לאלתר לחיים לא זכו נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. ושם נאמר עוד לעניין יחשוב אדם עצמו
חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה. מכלל
שהעולם כן תמיד הוא נחשב כאילו הוא חצי זכאי וחצי חייב כקטן כגדול והוא בלא ספק סוד
גדול. אבל אין זה מקום ביאורו שם עלו לבארו. והיינו מעבירים הכוונה הראשונה גם אינו מה
שאנחנו בו:

ואלו הן עשר ספירות שבשנה הנבטאות:

שבעה שבועות תספור לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות. ואלה הם מ"ט יום
אשר מפסח ועד שבועות ונקראו אלה נבטאים מפני שאנו מצווים עליהם על היותם נבטאים
ונזכרים בפנינו ולברך עליהם בכל יום ויום ספירת העומר וכפיהם נאמר, וספרתם לכם ממחרת
השבת השביעית תספרו חמשים יום. ואמרו מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי. ואל תפלא
בשלא ימנה יום החמשים מפני שהוא שליח ציבור לכולם. והוא י"ט מקרא קדש ובעדי נמנו
השאר כולם וכיון שהגיע אין צורך להודיע שהגיע כי הכל השיגוהו אחר כל הספירות ושם
תאמר אלה י' ואלה י' ומה עניין זה אצל זה. דע כי נ' יום הם עיקר שם הקדש בסימן יד"א שהוא
יחד אדנ"י והם רמז לחמשים שערי בינה. וכך סודו נ' חמשים נחשבים בי"ה כיצד י' בה' או ה'
בי' יצא לך חמשים ויחשבו כל חמשה לאחד בסימן ה' והוא הוא סוד שם אהו"ה כלומר כל חמשה
לאחד ותכה חמשה בעשרה יצא החשבון חמשים ועל זה נכלל חשבון שרי עשרות ושרי מאות
ושרי אלפים שכולם עשרות שלמים ונכלל עמהם חשבון חמשים להורות על החלוק הנקרא חצי
מאה והנה אחד אחוז מן החמשים וכבר רמזנוהו. ועוד ה"ה מרובעים הם כ"ה עם כ"ה והם נ'
ועל זה בא ברמז דברי אברהם לשם על אנשי סדום מנ' ועד י' והחסרון היה חמשה ועוד חמשה
אחדים ועוד עשרה ועוד עשרה ועוד עשרה. שהיו נ' עם מ"ה ועם מ' ועם ל' ועם כ' ועם י' ולא
פחת מ' כי כך היא והוא סוד הנבלמים כנגד הנבלמים. והיו אותם השמות אל"פ להורות על סוד
החמשים הנזכרים. וידוע כי חמשה כהנים בנושאם את כפיהם שהם חצי מניין תהיינה לכולם
עשר ידות שהן חמשים אצבעות נשואות שהן כדמות תגין מסתכלין למעלה כי נשכח שם המקדש
עולה מן הלבבות אל הראשים ונזכר השמות בעיות לא סתום מיד הברכות והטובות והחיים
יורדים מלמעלה מכלל העליונים כולן ושוכנים במוחים ומשמיעים ללבבות וזהו וזיו ונגה
מקבלים זה מהם ודע כי השמיטין והיובלות נכללין תחת זה הכלל:

ואלו הן עשר ספירות שבשנה הנחשבות:

הן נכללות תחת יומו של הק' הוא אלף שנה והנה קראנום נחשבות מפני שצריכות חשבונות
מופלאות והוא שכלל המספרים נכללים תחתיהם. ולזה קצת רומז על דרכיהם:

דע כי הכתוב אמר, "כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש" (שמות לא' ז'). וכך רמזנו בו למעלה קצת רמז. ואמנם פה יש לנו בו לגלות בעניינו דבר אחר. והוא כי ששת מספרו אלף כמספר תת"ר ובחשבון תשר"ק שהוא קרשת בעצמו והוא תקת"ק והוא שר שר. וכבר נאמר כי מן הארץ ועד הרקיע מהלך חמש מאות שנה. ובין כל רקיע ורקיע חמש מאות שנה. והנה אלף שנה שהם בדמות יום ולילה נחלקים בשני ש"ר ליום ש"ר ללילה. י"ב שעות אלוהיות ליום י"ב שעות אלוהיות ללילה. ויהיה מספר כל שעה מן השעות האלוהיות מ"א שנה ורמ"ג ימים וי"ב שעות מימות החמה. ויעלה מספר י"ב שעות תצ"ב שנה אשר יצאו מן מ"א שנה י"ב פעמים ומספר רמ"ג ימים עוד ב' אלפים ותק"ו ימים לי"ב פעמים שהם בכללם ב' שנים ומחצה וב' ימים וכ"א שעות למספר תתקי"ו. ועוד למספר ב' אלפים שנה חבר אליהם ה' וקע"ג יום וי"ח שעות שהם אלפים שנה. שהם ח' שנים פחות ו' יום ויהיה הכל ת"ק שנה חסר ו' ימים. ועוד חבר אליהם קמ"ד שעות שהתקבצו מן י"ב פעמים י"ב שעות שהם ו' יום מן כ"ד שעות לכל יום ויום ויהיה המספר שלם ת"ק שנה שהם חצי יומו של הקב"ה:

וצריך מזה שתתעורר לחשוב אלף ספירות שבהן תכלית ההשגה והם אלף שנים. ורמזם וכחול ארבה ימים. הוא חול הנזכר באיוב שכל העופות אכלו מעץ הדעת והוא לא אכל ממנו. ואמרו עליו בבראשית רבה הכל שמעו לה חוץ מעוף אחד ושמו חול הה"ד "ואומר עם קני אגוע וכחול ארבע ימים" (איוב כט'). ועוד חלקו בו שני חכמים ר' ינאי ור' יודן זה אומר אלף שנים הוא חי לסוף אלף שנה אש יוצאת מתוך קנו ושורפתו והוא משתייר בו כביצה והוא חוזר ומגדל אברים וחיי. וזה אומר אלף שנים הוא חיי ולסוף אלף אלף גופו כלה וכנפיו מתמרטין ומשתייר בו כביצה והוא חוזר ומגדל אברים וחיי:

ויש תחת זאת ההגדה פלאות תמים דעים נעלמים מאד. וכבר ידעת אמרם שאדם הראשון דינו היה לחיות אלף שנה אלא שנתן מהם ע' שנה לדוד המלך. וחיה הוא תתק"ל שנה כמו שכתוב בהגדה. ורמז חול הוא אמרו לפי דרך הנסתר שבו, "אשר שמתני חול גבול לים חק עולם לא יעברנהו" (ירמיה ה' כב'). תבינהו מסוד חק עולם שסודו עמ"ק חו"ל. וסוד חק העולם הוא סוד להט החרב המתהפכת בסוד הים המתהפך מהשכל כאשר יתהפך וילון הספינה מכח הרוח המרחפת על פני המים. ובהתהפך הוילון מפני הרוח תתהפך הספינה במים ובסיבת הרוח ההוא המשתנה המחלף המתחדש ישתנו ויתחלפו הלבבות של אנשי הספינה. אם לטובה אם לרעה אם למות אם לחיים:

וכן ימי החול שיש מהם שש"ת ימי בראשית והם אלף כל מאה אחת. ורמז לאלף שב"ע ברכו"ת ורמז למאה מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום ומפני שהם עשר מאות נקראו עשר ספירות. וכן ספירות מחשבות. והם אלף מחשבות נחשבות מן אחד ועד אלף. והנה ימים הם שנים. והחול קיים על חול לא חלקו על זמנו כי דעתם שווה בשאלף שנים הוא חי. ולא חלקו על כמות מה שישאר ממנו כי שניהם אמרו כביצה והוא שיעור חזרו אל הטבע הראשון. שכל עוף נברא ממנו כלומר מן הביצה וגם לו חלקו על טבע גדולו כי טבע כל עוף לגדל אברים וחיות. אבל חלקו על איכות הפסד צורתו והתהפכותו מטבע שלם בפעל אל טבעו שבכח. והוא שזה אמר אש יוצאה מתוך קנו ושורפתו כעניין האומר, "רוחכם אש תאכלכם" (ישעיה לג' יא). ואמרו ולהט אותם היום הבא מלמד שתצא אש מגופן של רשעים ושורפתן. וזהו אמרם גופו כלה וכנפיו מתמרטין כעניין האומר, "ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם" (מלאכי ג' כא). אשר גופן כלה וכחותיהם נושרים מאליהן. והבן המשל והנמשל. ותדע דעת הממשל בזה וממנו תבין תועלתו גם כן:

ואלו הן י' ספירות שבנפש הנכתבות:

עשרת הדברים הנכתבים בלוחות ומהן התפשטו כל העשרות שבתורה בין לטובה בין לרעה. כי לב בנפש כמלך במלחמה. גם עשר אצבעות הידים חמש כנגד חמש גם הם מכלל הנכתבות כי כל האברים דומים לכתיבות בעלות צורות מתחלפות. ולפיכך אין ראוי להאריך בביאור דברים אחרים נגלים. גם עשר אצבעות הרגלים מכלל הנכתבות הן:

ואלו י' ספירות שבנפש הנבטאות:

עשרה שמות שהיה כהן גדול מזכיר ביום הכפורים. וכל עשרה כנגד עשרה הקונים נמשכים אחריהם. וכן עשרה שהם עצם אחד. ותשעה מקרים במאמרות הפילוסופיות. ורבו העשרות בזה המין והם ידועים. גם כל העשרות הנמדדות והנשקלות נכנסין תחת זה הכלל. כגון המספרים מאחד עד עשרה ומעשרה עד מאה וממאה עד אלף ומאלף עד רבבה וכן השאר כולן עד אין קץ:

ואלו הן י' ספירות שבנפש הנחשבות:

והן שרשי השרשים. והם עשר נפשות יהודיות של עשרה אנשים מתפללים לשם יתברך תמיד במניין שלם תשעה מתנהגים ואחד חזן מנהיג אותם כי על פיהם הכל מתגלגל אבל לא כל עשרה משלימים הכוונה הזאת כי אם עשרה שיש בהם כהן לוי וחזן ושבעה מישראל כל שכן אם כולם לויים או כולם כהנים וכהן גדול חזן. כי זה תכלית השלמות ועל תנאי שיהיו כל העשרה הנזכרים יודעים את השם לשרתו ולברך בשמו. ועל כל תנאי צריך שיהיה החזן יודע את השם בשם. הנה כבר התבארו לך תשעים ספירות המתגלגלים במציאות מעשר לעשר ושים לבך להבינם יפה:

ואחר שביארתי לך דעת חכמי הקבלה בספירות אומר לך שהכל התחייב מעשר ספירות בלימה ונמנו עמהם הכל מאה. ואין צורך פה לדבר בראשונים ודי במה שספרנו בענפיהם:

ומכאן ואילך אחבר אל מה שקדם דרכי צירוף האותיות וכבר נכתב בספר היצירה גם על שכתוב בו אסמוך בפירוש דבריו ועל כן לא אכתוב פה דבר בפירושו ולא עוד אלא שכבר פירשתים גם אני בפירוש מיוחד לעצמו גם פירושו רבים ולולי תועלת צירוף האותיות והיותו הכרחי לדעת סדריו ומועיל מאד בידיעת השם לא הייתי כותב בו דבר ממנו ועל כן לא אכתוב ממנו כי אם ההכרחי והמועיל והצריך להודיעו לחכמים בלבד והשאר יבוקש במקומותיו וימצא כמו שהוא להעמיק בעניין זה אחר דברי אלה הרשות בידו וישר כחו:

דע כי צירוף האותיות הוא הדבר הראשון שהמקובל מלמד למקובל אחר מכיון שהוא בעל מדות טובות ירא שמים שונא בצע אוהב האמת רודף לשם צנוע נדיב לב שפל רוח נוהר מעבירה שומר מצוה חכם מבין משכיל אוהב הלמוד זריז משתדל לדעת התורה לשמה. שמח בשמעו דבר חכמה מפי כל אדם מתחבר אל החכמים אוהב הספרים ומכבדם אוהב את אוהביהם ומכבד את יודעיהם דעתו תמיד עם החכמים ואפילו בעת העלמם ממנו חושק לדעת את השם בשם לא מצד הגמול שיהיה לו ממנו ולא מפני פחד ענשו אם לא ידענו אלא מפני שנתאמת לו סוד המציאות בהויה ובהפסד ונגלה לו סתר מתן תורה וידע כי עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר והכיר כי האמת ואפילו אם היא כנגד מחשבתו היא ראויה שתאמן מצד היותה אמת ובקש אחר כל אלו המדות הטובות ודומיהן להיותו מכלל אותם השלמים שהוציאו שכלם מן הכח אל הפעל וחתר לדעת באיזה דרך ישיג זה אם על פי רוב למוד מקרא או משנה או התלמוד או החכמה או הקבלה. ושאל על זו שאלה למקובל שעבר בכל על כולן ואמר לו רבו בזה דע כי כל הלימוד שקדם לקבלה היה כדי להגיע אל הקבלה כי היא ראשית כל החכמות ואחריתן. ואם יקבל התלמיד זה הדבר מרבו אז ראוי להתחיל ללמדו הקבלה למסור לו דברים כלליים כגון הספירות הנזכרות המדות ואחר כן יורנו דרך צירוף האותיות זו:

ב' אבנים בונות ב' בתים א"ב, ב"א. ג' בונות ו' בתים אב"ג, אג"ב, בג"א, בא"ג, גא"ב, גב"א.ד'
בונות כ"ד בתים. ה' בונות ק"כ בתים. ו' בונות תש"כ בתים. ז' בונות ה' אלפים ומ' בתים. מכאן
ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האזן יכולה לשמוע. כך כתוב בספר:

ורצה להודיע בזה שהעולם כולו נברא בצירוף האותיות וכפי מערכותם נערכו כל המערכות
והתחתונות מסוף העולם ועד סופו. והודיענו שהשם פועל פעולות באותיות של אש וכתבם על
לוחות של שלג הנקראים אש שחורה על גבי אש לבנה:

ובדעתינו דרכי צירוף האותיות נדע דרכיו שבהם פעל פעולותיו יתברך כמו שכתוב בספר יצירה
. עשרים ושתיים אותיות חקקן חצבן שקלן המירן צרפן וצר בהן נפש כל יצור וכל העתיד לצור.
וכל בעל קבלה יודע שזו עדות ברורה עם דעתו אשר בצלאל היה יודע לצרף אותיות שבהן
נבראו שמים וארץ. ועם דעתו מה שנאמר בבראשית רבה, "אמרת יי צרופה מגן הוא לכל
החוסים בו" (שמואל ב' כב' לא'). ושם אמרו לא נתנו המצות אלא לצרף בהן את האותיות (א"ה
בגירסתינו כת' לצרף בהן את הבריות). וכל אלה וכמה כיוצא בהם בכל מקום למכירהם הם עדים
ברוכים נאמנים ליודעיהם על אמיתת הקבלה וצריך עוד לצרף האותיות ארבע ארבע כפי סכלן
אבגד עד זחטי ועד כל הצירופים ועל כן אכתוב צירוף הראשונים פה:

אבגד אבדג אגדב אגבד אדבג אדגב:

בגדא בגאד בדאג בדגא באגד באדג:

גדאב גדבא גאבד גאדב גבדא גבאד:

דאבג דאגב דבגא דבאג דגאב דגבר:

ודע שצריך שתדע גם זה שאכתוב בסדריו המופלאים:

א ג ה ז ט א ג ה ז ט א ג ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ג ה ז ט א ג ה ז ט א ג ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ג ז ט ה ג ה ט א ז א ג ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ג ז ט ה ז ט א ז א ג ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ג ט ה ז ג ה א ז ט א ז ט א ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ג ט ז ה ג ה א ט ז ה ז א ז ט א ז ט א ג ה ז ט א ג ה ז :

א ה ז ט ג ג ז ט א ה ה ט א ג ז א ג ה ז ט ג ה ז א :

א ה ז ט ג ז ט א ה א ה ט א ז א ג ה ז ט א ג ה ז א ז :

א ה ז ט ג ז א ה ט ה ט א ז א ז א ה ז ט ג ז א ה ז :

א ה ז ט ז ג ז א ט ה ה ט א ז א ז א ה ז ט ג ז א ה ז :

אהגזטגזהטאהטזאגזאטגהטגאהז:

אהגטזגזהאטהטזגאזאטהגטגאזה:

אזטגהגטאהזהאגזטזגהטאהזאג:

אזטהגגטאהזההאגטזגהאטטהזא:

אזגהטגטהזאהאזטגזגטאהטהאגז:

אזגטהגטהאזהאזגטזגטהאטהאזג:

אזהטגגטזאההאטגזגזאהטטהגזא:

אזהגטגטזאההאטזגזגאהטהגזאז:

אטגהזגאהזטהגזטאהטאגטזאגה:

אטגזהגאהטזהגזאהטזאהטזאהג:

אטהזגאהזטהגטאהזאהאגטטזגהא:

אטהגזאהזטהגטאהזאהאטגטזגאה:

אטזגהגאהזטהגזאהזאהאגטאהאג:

אטזהגגאהזטהגזאהזאהאטטזגהא:

בדוחידוחיבוחיבדחיבדויבדוח:

בדויחדוחביוחידבחיבודיבדחו:

בדחיודויבחוחבדיחידוביבוחד:

בדחוידויחבוחבידחידבויבוחד:

בדיוחדובחיוחדיבחיובדיבחדו:

בדיחודוביחוחדיחידביחודביחוד:

בוחדדחיבוויבדחחבדויידוחב:

בוחדידחיובויבחדחבדויידובח:

בוידחדחבוויידחבחבוידידחבו:

בוידחדחביוויידבחחבודיידחוב:

בודחידחויבויחבדחבידוידבוה:

בודיחדחובויחבדבחיודידבחו:

בחידודיבוהובדחיהדויביוהדב:

בחידודיבוהובדחיהדובייוהבד:

בחדוידיבוהובדחיהדחדיבויובדח:

בחדוידיבוהובדחיהדחדיבויובדח:

בחודדיבוהובדחיהדחדיבויוודחב:

בחודדיבוהובדחיהדחדיבויוודחב:

בידוחדבוהובדחיהבחיובדיחבדו:

בידחודבויוחודחביחוידיביוחבדו:

ביוחדדבחיודיבחיובדייחדוב:

ביוודחדבחיודיבחיובדייחדבו:

ביחדודבויוחודבחיודיבחיובד:

ביחודדביוחודבחיודבייחודב:

ראה גם ראה פלאות תמים דעים במערכות הצירופים ולמד תחילה דרכי צירופם ועירובם וגלגולם וסדוריהם. ואח"כ אלמדך החכמה בנתיבותיהם. ואם תרצה לצרף בסדר שלא תטעה בו לעולם ותגיע לידיעתו בשלמות עיין בו ותראה צורת הסדר ותמצא כאילו שני אנשים במ דרו להיות שרי צבא בחילוף זה בזה מיום ליום עד שנצתווה ראובן על דרך משל להלחם ביום הראשון על עיר אחד ונסדר שיהיה הוא נקרא תחילה אל החומה ואחריו סודר שמעון להיות שני לו ביום ההוא בעצמו בקריבת המלחמה. והיה הסדר על שניהם ראובן ושמעון בדמות סימן ראשי שמותיהם והוא ר"ש. וביום השני סודרו להפך והוא שיהיה השני ראשון והראשון שני בסדר שמעון ראובן בדמות סימן ש"ר. וזה הסדר המעולה בו נסדרו כל מעלות הנמצאים ובו נתהפכו:

ומפני שתכיר מקום הייחוד תבין מזה כי אות אחת אין לה הפוך לעולם אם היתה יחידה אין לה דרך להתחבר כי היא הכל בדמותה על דרך משל. ואם היתה רבים בעלי צורה אחת כגון א'א'א' אינם מקבלים צירוף ואם היו כמה אלפים ורבבות. והנה יש שם עצמים נבדלים מעצמים אחרים בעצמות כגון הסוגים והמינים המתחלפים בעצם בצומח ובחי. ויש שם אישים מתחלפים במקרה לא בעצם כגון ראובן ושמעון שהם אחד בצורה והיא עצם האדם ואינם אחד במספר כי הם שנים. ואחר שיש ביניהם זה המין מן החילוף בו יהפכו וישתנו ויתחלפו כסדר מערכותיהם בקדימה ובאחור. ויש שם אישים מתחלפים בעצם. וכל שכן במקרה כגון החמר והשור הפרטים אשר בבית על דרך משל וזה מפני שהעצם אחד והמקרים רבים. ויתחייב מזה שירבו המתחלפים

במקרה כפי חילוף המקרים הרבים ולא ירבו בלבך המתחלפים בעצמים ואע"פ שהעצמים אישים או מינים או סוגים או מינים ממינים או סוגי הסוגים ונערכים כל האמצעים בין מיני המינים עד האדם שהוא המין האחרון ובין סוגי הסוגים עד העצמים העליונים ותשעת המקרים העליונים הידועים שהם עשרה. ואלה הן כולם, עצ"ם, כמו"ת, איכו"ת, מצטר"ף, מת"י, אנ"ה, מצב"י, קניי"ן, פוע"ל, מתפע"ל. ובאלה השתנו והתחלפו והתהפכו בהם העיניינים כולם כמו שהתבאר בספר המאמרות של הגיון והתחלפותם בחמשה דרכים הנמצאים בספר המבוא שהם, הסוג, והמין, וההבדל, והסגולה, והמקרה. כי אלה הם העיניינים כולם מתגלגלים במ עד היום תמיד. וכבר אתה רואה מהם שאפילו אלו סודרו ?? והם טבעי המציאות ואיך לא יסודר הכל בשמו ית' וכ"ש שכבר נודע שכל סדרי המציאות נסדרים זה מזה וזה מזה. ואמנם הסדרים התחתונים נסדרו בסדר הסדרים העליונים וסדרי צירוף האותיות קדמו לכל סדר עליון או תחתון וא"כ היודעם הנה ידע כל הסדרים כולם עליונים ותחתונים ולפיכך סדרתי סודם בעשר ספירות חמש כנגד חמש נפרדים כנגד זוגות וזוגות כנגד הנפרדים לעצמם והזוגות לעצמם. ?? להם ?? עם זוג ונפרד עם זוג ונפרד כגון צירוף א'ב'ג'ד'ה' ועוד זוג עם נפרד ?? נפרד זוג בצירוף וכח ו'ז'ח'ט'י' ומן המצורפים תקח ראייה לכל צירוף מתחלף. ואמנם עוד אצרך לך אלה ג"כ מפני עירובם בלא דילוג צורת מספרם והם שנסדרו על סדר החשבון הישר והראשונים נסדרו בערוב דלוג אחד ויצאו הזוגות לעצמן והתחברו הנפרדים ובצירוף הזוגות יצאו הנפרדים והתחברו הזוגות יחד לעצמם בעירוב דילוג. ומאלה ומאלה תבין הכוונה במה שאני השתדלתי לבארו:

א ב ג ד ה א ג ד ה א ב ד ה א ב ג ד :

א ב ג ד ה א ג ד ה א ב ד ה א ב ג ד ג :

א ב ד ה ג ב ג א ד ג ד א ב ה ד א ב ג א ג ד ב :

א ב ד ג ה ב ג ה ד א ג ד א ה ב ד ה א ג ב א א ג ב ד :

א ב ה ג ד ב ג א ד ה ג ד ה א ד ה ג א ב א ב א ד ב ג :

א ב ה ד ג ב ג א ה ד ג ד ב א ה ד ה ג א א א ד ג ב :

א ג ד ה ב ב ד ה א ג ג א ב ד ד א ב ג ה ה ב ג ד א :

א ג ד ב ה ב ד ה ג א ג א ד ב ד א ב ה ג ה ב ג ד א :

א ג ה ב ד ב ד א ג ה ג ה ב ד א ד א ג ה ב ה ב ד א ג :

א ג ה ד ב ב ד א ה ג ג א ב ד ד א ג ב ה ה ב ד ג א :

א ג ב ד ה ב ד ג א ג א ה ד א ב ד א ה ב ג א ג ד :

א ג ב ה ד ב ד ג א ג א ה ג ה ד ב א ד א ה ג ב ה ב א ד ג :

א ד ה ב ג א ג א ג א ב ד ה ד ב ג א ה א ג ד א ב :

א ד ה ג ב ב ה א ד ג א ג א ב ה ד ד ב ג א ה ה ג ד ב א :

ו ט ז ח י ז י ח ט ו ח ו ט י ז ט ז י ו ח י ח ו ז ט :

ו ט ז י ח ז י ח ו ט ח ו ט ז י ט ז י ח ו י ח ו ט ז :

ו ט ח י ז ז י ט ו ח ח ו י ז ט ט ז ו ח י י ח ז ט ו :

ו ט ח ז י ז י ט ח ו ח ו י ט ז ט ז ו י ח י ח ז ו ט :

ו י ז ח ט ז ו ח ט י ח ז ט י ו ט ח י ו ז י ט ו ז ח :

ו י ז ט ח ז ו ח י ט ח ז ט ו י ט ח י ז ו י ט ו ח ז :

ו י ח ט ז ז ו ט י ח ז ח ז י ו ט ט ח ו ז י י ט ז ח ו :

ו י ח ז ט ז ו ט ח י ח ז י ט ו ט ח ו י ז י ט ז ו ח :

ו י ט ז ח ז ו י ח ט ח ז ו ט י ט ח ז י ו י ט ח ו ז :

ו י ט ח ז ו ז ו י ט ח ז ו י ט ט ח ז ו י י ט ח ז ו :

הנה כבר סדרתי לך סדרי הספירות, מצורפים בארבע צורות חמש כנגד חמש ואמנם יש לך לדעת שעדיין נשארו בהם צירופים רבים. ואני אעוררך על כולם אחר אלה. אבל מתוך ידיעת סדר אחד מהם תדע כל סדריהם. שכן דרך כל סדר כללי שלם ממקצת פרטיו תבין כל כללו. כמו שמתוך ראותך פיל אחד ושנים ושלושה וארבעה וחמשה כ"ש עשרה או מאה או אלף תכיר כל מין הפיל שבעולם ותקחנו ככה מצוייר ונשמר במחשבתך ותכלול כל מינו ויקרא אצלך כל מינו מושכל אחד היות פרטיו מורגש ויקרא ג"כ מדומה אחר העלמו מהרגשך ואין כח בדמיון לציירו באמתו. אבל מפקידו ביד השכל המשיג הדברים המושגים לו מצד מהותם ואמיתתם. וכמו שתבדיל בהרגש בין כל פרט ופרט מאישי כל מין ומין כך תבדיל בהרגשך בין כל פרט ופרט מאישי כל מין ומין ממיני הצירוף המתחלף כי מחילוף הצירוף התחלפו האישים והמינים והסוגים על כן צריך שתעיין בכל אות ואות מצורפת וכסדרה ובכל תיבה ותיבה ובבמערכתה ואז תבין כוונות אלהיות ביצורים הנבראים המצורפים המתחלפים:

ועתה ארמוז לך כל הראשית שעליו תספור כל ספירה ותסמוך עליהם:

א ב ג ד ה :

אב בא בג גב דג דה הד הו וה :

:

ו ז ח ט י :

וז זו זח חז חט טח טי יט יא אי :

הנה אלה כולם הם שנים והוא סדר הצירוף הראשון שממנו מהפכין ותלקח ראיות על הנשארים מפני שאלו כולם חמשים אותיות. עשר מהם ראשי הראשים. והם הנקראים עשר ספירות היחוד

שהם אחדים מיוחדים כל אחד הוא עומד בעצמו. כלומר שאינו מצורף עם חבירו צירוף עצמי בשום צד ולפיכך לא יקבל שום צירוף לבדו אבל בהצטרפו עם זולתו יצורף לפי הרכבת החבור באותיותיו רבים או מעטים. ועל כן חברתי עוד מ' אותיות מורכבות שתיים שתיים. עד שהתהפכה כל תיבה פעמים והיה סודם מיב' אל מ' אותיות מורכבות שהם כ' תיבות גם י' אותיות פשוטות שבהם נתלו כל הכחות ולפיכך התעורר לדעת מהם סוד א"ב, א"ג, א"ד, א"ה, גם ב"ג, ב"ד, ב"ה, וכן ג"ד, ג"ה. וכן כולם אלף עם כולם דרך ישרה. וכולם עם אלף מן א' עד י' עם שנים שנים. וכן תעשה להם ג' עם הנשאר ??אב"ג, אב"ד, אב"ה, וכן כולם בצירופם מן א' עד י' כלומר עם חמש וחמש. כי אין לך צורך לעבור גבול החמש מפני שהיה עולה צירוף שש אותיות לחשבון תש"כ. ואין לך צורך לעבור גבול כח הכפל מפני פחז הבימ"ה כי כבר אמרתי לך סוד נ' אותיות שחסרו ממנה כי די לך שתבא עם קו הידיעה אל חדרי ? שזהו המכוון מכל מורכב מטפת זרע כן אדם כי הגלגול מחמש לחמש מורה על קיום?? מן ? פשוט אל ה' מורכב כמו א'ב'ג'ד'ה' וממנו אל ה' מרובע אשר ארכו ורחבו שווים ואלה י"ה ואלה כ"ה וממנו אל ה' מעוקב אשר ארכו ורחבו שווים והן קכ"ה והוא סימן כהני"ם והנה כח ה' הוא כח הסנ"ה וסימנו יהו"ה ה' נס"י והרמז עליו, "לא ידון רוחי באדם לע?לם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה" (בראשית ו' ג'). ואמרו בשגם זה משה וכך היו ימיו. גם ג' פעמים עלה בהר ועמד שם בכל פעם מ' יום ולילה והוא רמז קבלת צורת הזכר למ' יום וצורת הנקבה לפ' יום וכנגדם ימי נידות הלידה ז' לזכר וי"ד לנקבה. וימי הטוהר ל"ג לזה וס"ו לזאת רמז לניקוד סגול שנים ואחד:

ולפיכך היה הכל ?? מצירוף חמש אותיות הנזכרות וככה תעשה מן השאר של ג' עד סופם בג"ג, בג"ה, בג"ו. וכן הכל גם ג"ד, ג"ה, ג"ו, ג"ז, עד סופם בג' בגלגול י' אל א' כמו שרמזתי לפני זה. כלומר בהגיעך אל גט"י טור גלגל אל גט"א גט"ב אבל לא תכפול בהם שתי אותיות וכל שכן יותר במקרה כי אם בעצם. כלומר שיביאך סדר הצירוף אל כפלו כגון גט"ג אחר גט"ב כי זה הכרח הסדר. וכן הכרח סדר א'א'א'ב'ב'ג'ג' משלש שלש גם א'א'א'ב'ב'ב'ב' מארבע ארבע. גם כן א'א'א'א'א' מחמש חמש וכבר צויתך שלא תעבור על החמש כי שם סוד הגבול וכח הגמול:

ולפיכך היו ה' פעמים אור במעשה בראשית אחד כנגד חמשה חומשי תורה. ולפיכך נחתם השם שהוא יה"ו באות ה' שהיא א"ד והוה ו' סוד החותם שגם הוא ה"א ונודע זה משם אהי"ה כלומר מן א' עד ה"א שהם אבגד"ה מצורפים שמספרם י"ה. ולפיכך בא עוד עשרת העדים בלוח אבן כתובים אותיות י"ש ובלוח אבן כתובים אותיות י"ש ונחלקו חמש כנגד חמש. והיו בין א"ש בי"ן א"ש וסוד בי"ן הוא מספר כל עוד וטור שבו כ"ב אותיות ?? ה' פעמים עולים י"ש והסוד י"ש סב"ה לימין גם סב"ה לשמאל ודעם. ומזה תבין כי יש ?? לימין גם יש ?? לשמאל ?? י"ש ימי"ן שמאל"ל והנה רמזם שבע"ה שבע"ה זכר ונקבה ??? לפי סוד "בצלמנו כדמותנו" בחבור י"ש ואי"ן בחבור תהו ובהו כי תה"ו יש מאין ברמז א"ע יהו"ה הוא שמ"י ובחבור אהי"ה עם וה"ו אם תבין סוד שתי הסבות מן כ"ב ומן כ"ו של בצלמנו כדמותנו ותדע איך העניינים מתגלגלים מסב"ה אל סב"ה ומן אינ"ו אל אינ"ו ומן י"ש אל י"ש בגלגול רל"א שיערים לפנים ורל"א שיערים לאחור:

ואמנם כמו שגלגלת גלגלי השנים וגלגלי השלשה כן צריך שתגלגל גלגלי הארבעה וגלגלי החמשה כגון אבג"ד עם כל גלגליו. וכן בגד"ה, וכן גדה"ו, וכן דהו"ז, וכן הוז"ח, וכן וזח"ט, וכן זחט"י, וכן חטי"א, וכן טיא"ב, וכן יאב"ג. והנה ?? ראשי הצירופים עד ארבעה. וצריך להשלימם עם גלגליהם כולם עד שובם אל גלגול החמש בהכרח כגון אבגד"ה, בגדה"ו, גדהו"ז וכן כולם עד סופם:

הנה כבר הודעתך לסדר הצירוף כולו וממנו תדע השאר כולה ג"כ. ואמנם אחר שסדרתי יפה יפה שים לבך לעיין בערכי הסדר כולם קצתם עם קצתם ומהם עם מה שאכתוב עוד בע"ה תתחכם ותודה ליה:

דע כי התחלת הקבלה ללמדך סדר מהלך הצירוף הוא שאתה צריך לדעת מכלל כי אחר שמשתי האותיות אתה עושה ארבע שתיים לפנים ושתיים לאחור זה הפך זה. הנה יעלה על הסכום שני מיני מספרים אחד לאותיות שהן ארבע ואחד לתיבות שהן שתיים. וצריך שתכלול שני המינים תמיד. והנה יהיו שש. ואם זה הכלל תדע כי לעולם המספר המתחייב מן הצירוף הקרוב לזה שאתה בו והוא הכח אחריו מיד הדבק אליו מצד סדר המספר הישר מבלי דילוג מספרו כלומר מן ב' אותיות אל ג'. ומן ג' אל ד', ומן ד' אל ה'. וכן עד הסוף. כי מן הנגלה תדע העולם והוא כי תוספת אות אחת על כל צירוף וצירוף יבנה בנין אותה האות. לפי שיתיפה אל מה שעבר מן הצירוף כמניין תיבות כמתחייבות מן הבא במניין אותיות ותיבות של הצירוף הקרוב שעבר כגון שתאמר שאותיות ותיבות של אב"ג המצורף עלו ו' י"ח שהם כ"ד ותיבות צירוף אבג"ד הקרוב אל אב"ג בתוספת אות אחת והיא ד' בונות כ"ד בתיים שהם כ"ד תיבות וכן כולם אלו ?? לצירופים של כ"ז אותיות או עד אין קץ בשינוי הצורות של האותיות אבל מונים זה עד כ"ב ועולה הרבה:

ואחר שקבלת זה צריך שתקבל עוד כי צירוף כל אות ?? ?? הצירוף וזה סוד גדול במערכה ומורה שכל חצי הוא חצי השלם ושכנגדו הוא הכפל. הכפל כפל השלם והכפלים מתרכבים לפנים על דרך התוספת תמיד כמנהג תוספת אות אחת או יותר מצירוף לצירוף והחצאים כנגדם מתפשטים לאחור על דרך החסרון תמיד כמנהג חסרון או אחת או יותר מצירוף לצירוף. וזהו סוד כל שווה ופשוט ומורכב כגון שתאמר כי השנים חשבון שווה בערך אחד מערכי החשבונות וכפלו ארבעה וחציו אחד. וכן ארבעה שווי אחד וכפלו שמונה וחציו שנים וביאור הסוד לפי זה הערך הוא כי החצי הוא שרש והשווי מרובע לפי השרש והכפל מעוקב לשרש. ויש לכל חשבון וחשבון סגולה מיוחדת. וזו הסגולה היא לשניה בלבד עם הארבעה שהוא כפלו ועם השמונה שהוא כפל כפלו לפי שרשו ולפי מרובעו ולפי מעוקבו. אבל אין שאר החשבונות כן:

וכבר התבאר בספרי "חכמת המספר". ודע כי חכמת המספר היא צריכה להיותה ידועה לבעלי הקבלה בחכמת הלשון במבטא. מפני ששתייהן בדמות כלים להשגה עם חכמת המכתב כמו שבארנו למעלה בתשעים ספירות. ומזה תדע כי טורי עשרת הדברים שהן ס"ב א"ד אותיות לכל טור קם. אנ"א, לכ"ת, מאמ"ר. לפי סימן ראשי הטורים. והם, פל"ע, אי"א, ללב"ך, לפי סופי הטורים. והרוצה לבחון זה יעיין בעשרת הדברים הראשונים בספר מדוייק וימצא כל אותיותיהם תר"כ שהן כת"ר לזוכים או כר"ת לחייבים. וסימן תיבותיהם עק"ב וסודו מקב"ל הזוכה מהן כת"ר בראשית. רמז "עקב ענוה יראת יי" (משלי כב' ד'). "ראשית חכמה יראת יי" (תהלים קיא' י'). וחצים י"ש ורביעיתם קנ"ה, חכרם ותמצאם נשיק"ה. והכלל שנ"י ההרי"ם עשרי"ם שער"ם. וכבר תמצאם מסודרים לפנים כ"ב י' מימינים וי' משמאילים. וסימן סופי הטורים הראשונים המימינים, ימ"ה, לכ"י, מאי"ע. וסימן ראשי הטורים השניים המשמאילים, מע"י, שו"כ, עתכ"ך:

וכל טור וטור יורד יש"ר ובו י' אותיות עד הגיעם אל א"ל מן י' אל י' שהם א"ל פעמים י'. או אמור י' פעמים א"ל והכלל י"ש י' א"ל. והסוד יש עשר ספירות בדמות י' אצבעות ויש עשר ספירות באצבעות עשר בדמות אצבעות ידים הפועלות. ועשר אצבעות הרגלים והמתנועות. וברית הלשון למעלה מעלה וברית המילה למעלה של מטה. הלשון מקבל שפע מן הלב של מטה ממכון שבתי ומקבל שפע מן המוח שהוא מלמעלה במקום שכינתו. והמילה מקבלת שפע מן הביצים של מטה ממנה ומקבלת שפע מן הכליות שהם למעלה ממנה במערכת מעון ישיבתן:

ופקח עיני לבך ותבין עוד מה שאצרף בדמות צירוף כדורי עם היות עגול שלשת עגולות שתוכם עגול קטן והדבר העולה לפי השמות ומתפשט מו א"ל עד שד"י וממנו עד יהו"ה וממנו עד אדנ"י מהפנימי אל החיצון בצורת התוספת מן ב' צירופים אל ו' צירופים ומהם אל י"ב צירופים ומהם אל כ"ד צירופים ומהם ומדומיהם תכיר הנשארם:

ומזה עם מה שיכתב אחריו יתעורר לבך משנת שכחהו ותכיר עצמך ותדע את אלהיך ותעבדהו באמת ובתמים אם תרצה ותזכה ותנחל שני עולמים בע"ש ש"ה. ואין לך מעלה למעלה מזו. ועיין בזאת הצורה ובבאות אחריה כי שינויי צורות הצירוף חיובי המציאות הראשונים. ומהם התחייבו כל השינויים בברואים מן הגלגל המקיף בכל עד הנקודה האמצעית. ראה פלאות תמים דעים בזה העיגול ואני אפרשם לך עפ פרשי השאר לפנים בעזר' הצור:

כאן בא הצירור העגול:

א ב ג ד א ג ד א ב ד א ב ג:

א ב ד ג א ד ג א ב ד א ג ב:

א ג ד ב ב ד א ג א ג א ב ד ב ג א:

א ג ב ד ב ד א ג א ג א ד ב ד ב א ג:

א ד ב ג א ג ד ג ב ד א ד ג א ב:

א ד ג ב א ד ג ב א ד ג ב א:

הנה אלה כ"ד בתים על צורה ?? מהכ"ד המצורפים למעלה. ואמנם שתי הדרכים הם להורות המערכות. וזה כי מצד אחד אתה מונה בראשונים לפי רוחב הטור ו' פעמים ד' שהוא האורך בערך לצורת הדף והם כ"ד. אבל באלה אתה מהפך ואומר ד' פעמים ו' גם כן הם כ"ד. כי החשבון שווה אך נשתנו המערכות מצורת אורך לצורת רחב ומצורת רחב לצורת ארך. וזה כולו לפי צורת הכתיבה ההולכת ישרה ביושר הטור. אבל ידוע כי כשישוער הרחב לא ישוער אלא לפי הארך. כי הארך הוא צורת הקו המתואר במלת ארוך והשטח רחב. והקו קודם בטבע לשטח ועל כן ציירתים שניהם לתת את של זה בזה. ועתה אציירם לך בשם הקדש לפי מערכות הכנוי:

אדני אדינ אנדי אנדי אינד:

דניא דנאי דיאנ דינא דאני דאינ:

ניאד ניאד נאדי נאינ נדיא נדאי:

יאדנ יאנד ידנא ידאנ ינאד ינדא:

הנה זאת מערכה אחת ועוד אצייר לך אחרת כדי לכלול בהם כל מערכות הצירוף לפי הנכתב שהן ארבע מערכות לפי אפשרות המכתב אחת כדורית ואחת ארוכה ואחת רחבה וארוכה ואחת כולה זו על גב זו. ואמנם הכדורית היא עגולה כי אי אפשר לצייר במכתב על גוף רחב צורה כדורית. וזו היא עוד הצורה הרביעית ואחריה אכתוב צורה עשרת הדברים נחלקת לשני חלקים:

א 7 נ י :

א 7 י נ :

א 7 י ד :

א 7 נ א :

א 7 ד א :

א 7 נ א :

א 7 א :

א 7 א י :

א 7 א נ :

א 7 א :

א 7 א נ י :

א 7 א י נ :

א 7 א נ י :

א 7 א :

א 7 א נ י :

א 7 א י נ :

א 7 א נ י :

א 7 א י נ :

א 7 א נ י :

א 7 א נ י :

א 7 א נ י :

א 7 א נ י :

א 7 א נ י :

א 7 א נ י :

אנכי יהוה אלהי כהן אלהי כמארצ מצרי:
נילא תעשה לך פסל וכלת מונה אשר בשמי מממ:
את שתחווה למה לאל את עבד מכי אנכי יהוה אלה:
לרבעי מלשנא יועשה חסד לא לפימלאה ביול:
כילאינקיה יהוה את אשר ישא את שמול שואזכ:
תכלמלא כתכויומה שביעישבת ליהוה אלהי:
מתכובה מתכוגרכא שרבשעריככיששתימימ:
אשרבמוינחביומה שביעיעלכנברכיהוה א:
מעניארכונימיכעלה אדמה אשר יהוה אלהי:
רעכעד שקרלא תחמד ביתרעכלאתחמדא שתרע:
ממבית עבדימלאיהיה לכהימאחרימעלפ:
עלואשרבארצמתחתואשרבמימתחתלארצל:
יכאלקנאפקדעונאבתעלבנימעלשלשימוע:
שמרימצותילאתשא את שמי יהוה אלהיכלשוא:
וראתיומה שבת לקדשו ששתימימתעבדועשי:
כלאתעשה כלמלאכה אתה ובנוכתעבדכווא:
עשה יהוה אתה שמימואתה ארצאתהימואתכל:
תיומה שבתויקדשהו כבדאתאביכואתאמכל:
כנתנלכלאתרצה לאתנאפלאתגנבלאתענהב:
כועבדוואמתושוורוח מרוכלאשרלרעכ:

הנה כתבתי לך אותיות עשר"ת הדברים שסימנם כת"ר תור"ה וסודם עשרי"ם ושש"ה והיא תורת המליצים שהם העננים המניעים הכחות מכח הרוחות על פי ר"ח התורות שהוא השם המפורש אשר הוא רוח כל הרוחות ומניע כל הלבבות. וצריך שתדע כי הכל מתגלגל מן א"ל אל א"ל. וסימן אלה כולם אל"י אל"י למה עזבתני:

וסוד אל"פ למ"ד, הנגלה ממנו שהוא א"ל סודו ההוי"ה. והנעלם שהוא ל"פ מ"ד סודו ההפס"ד. והנה אם כן בהם ההוי"ה וההפס"ד ועניין אל כח, והמורה שצריך האדם לדעת כח ההוי"ה וההפס"ד

מכח האלוף והלמוד. כלומר שהשם מצוה לאלוף וללמוד כח הצירוף המעיד עדות נאמנה עדות ברורה קיימת ליודעיהם על מהות היצירה הכללית לכל העולם ובריאתו וסוד חזושו וערכי קצתו אל קצתו וצורכי חלקיו לחלקיו וקשרי אבריו לאבריו בעצמו ובמקרו. וזה להודיע סוד גבורתו ית' לבני אדם השלמים. ונודע שיושג זה עם ידיעת מערכות הצירופים לנתיבותיהם. והנה שם אלהים אל"ף למ"ד שסודם הפני"ם הנזכרי"ם. ועוד סוד ה"א יו"ד מ"ם האדומי"ם והם הבעלי"ם הנאי"ם ק"ו הק"ף אב ואם הקופים בפר"ט אר"ץ על כן י"ה פעמים אלהי"ם עולים א"רץ וסודה ג"ן עד"ן וגיהנ"ם י"ה פעמים יהו"ה שמים כמו שכתוב למעלה:

ועתה אעוררך על צירופי הספירות ומהם תכיר איכה יתפשטו הכחות ויתפרדו ויתרבו בעולם בעירובי המזגים משתנים והמתחלפים בצירופיהם. ואכתוב לך מכל כלל וכלל מהם ראשי הפרקים שלו, והם מפתחות כל הצירופים מן אחד עד חמישה במספר עשר ספירות מתחלפות. גם מתערבות בארבעת דרכיהם כלומר בד' תיבות שהם תיבה בת ב' ובת ג' ובת ד' ובת ה' אותיות לא יותר וגלגולם מן א' עד י' כי לא יעבור שני הגבולים האלה כמו שאמרתי לך למעלה לבלתי עברם ר"ל צירוף בין ה' ומספר האחדים עד י' וזה מפני שאם לצירוף אתה צריך כיון שתדע דרך צירוף ב' אותיות וצירוף ג' וצירוף ד' וצירוף ה' כבר תדע הנשארים כולם אשר דרך אחת שווה לכל. והכפולים פעם אחת או שתיים או שלש או ארבע. כבר הודעתך חסרונם מצד כפליהם כי הם כפולי צורות וחסרי צירופים. כגון א'א'א'ב'א' שהם חמש אותיות והארבע בעלי צורה אחת. וצירופי ה' אותיות בלתי דומות הם ק"כ. והנה הכפל האחד מפסיד כח הצירוף בעדו החצי כגון א'ב'ג'ד'ד' שלא יבנה כי אם ס' בתיים שהם חצי ק"כ. והכפל השני כגון א'ב'ג'ג'ג' לא יבנה כי אם שליש החצי שהוא ששית הצירופים והם כ' בתיים ונפסדו מהם ק' ואם הארבע דומות יפסידו קי"ה ויבנו ה' ואם ה' דומות יפסידו הכל ולא יבנו שום בית זולת הראשון. וכן דרך הנשארים לפי המספרים:

ואם למספר אתה צריך דע שכל המספרים נולדו מעשר ספירות ועליהם מתגלגלים ואליהם שבים על דרך חשבון זה:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י:

י כ ל מ נ ס ע פ צ ק:

ק ר ש ת ך ם ן ף ץ א:

הרי לך שלשים ספירות כולם נולדו מן האחדים אשר הן עשר ספירות מן א' ועד י' ואם כן כל אות ראשונה תחשבנה ראשונה ואם היא אחרונה גם כן תספרנה אחרונה ואם היא אמצעית כלומר מן ב' עד ט' חשבנה אמצעית כפי אמצעיותה כמו שאתה רואה סדרה. וכבר ידעת כי אי"ק הם ראשונים גם יק"א הם אחרונים. והשאר כולן אמצעים ביניהם וידוע כי עשרים הם ב' עשרות ול' הם ג' ומ' הם ד' עשרות וכן השאר. גם ר' הם ב' מאות וש' ג' מאות וכן חבוריהם. גם ר' הם כ' עשרות וש' ל' עשרות וכן הכל עד אלף ועד רבבה ועד אין קץ בעשר ספירות לכל מספר:

א א ב א ב ג א ב ג ד א ב ג ד ה:

ב ב ג ב ג ד ב ג ד ה ב ג ד ה ו:

ג ג ד ג ד ה ג ד ה ו ג ד ה ו ז:

ד ד ה ד ה ו ד ה ו ז ד ה ו ז ח :

ה ה ה ה ו ז ח ה ו ז ח ה ו ז ח ט :

ו ו ו ו ז ח ו ז ח ט ו ז ח ט י :

ז ז ח ז ח ט ז ח ט י ז ח ט י א :

ח ח ט ח ט י ח ט י א ח ט י א ב :

ט ט י ט י א ט י א ב ט י א ב ג :

י י א י א ב י א ב ג י א ב ג ד :

אלה הם ראשי הצירופים הראשונים. ואתה יודע שהטור הראשון המיוחד בארכו שהוא עיקר עיקרים ושרש כל השרשים הנקראים עשר ספירות בלימה ממנו הכל נהיה ואפילו כ"ב אותיות הקדש על כן לא הוצרכתי להאריך באותיות מפני שנכללו בספירות שמהם נהוו ובם הארכתי. והנה הראשונים עומדים בעצמם ולא יצורפו מיוחדים אבל בהתחברם יצורפו לפי ערך חבורם וסדר שיעורם. ואם כן השנים יוכפלו בלבד ויתחלפו ויתהפכו פעם אחת כמו שרמזתי למעלה. ובעלי השלשה יבנה כל אחד מהם ששה בתים ובעלי הארבעה יבנו ב"ך. והנה יעלה צירוף הטור השני שהוא בארכו מן א"ב עד י"א לחשבון מ' אותיות שהם ב' בתים כמו שפירשתי למעלה בסוד שם מיכאל שהוא שר של ישראל. והשלישי יבנה כל אחד ששה בתים ויעלו כולם ס' פעמים י' ומספר האותיות י' פעמים י"ח שהם פני"ם והם א"ב פעמים נ"י. וסודם חי"י נבי"א הם ע' פנים שהם ענפים נשפעים מן השרש. ואלה משולשים. ובדרך הזה תעשה לנשאים ותבין מהם פלאות השם מתוך מספרי הספירות הפשוטים עם המורכבים ומתוך חשבון המגנינים הממוזגים זוגות עם נפרדים או אלה לעצמם ואלה לעצמם כמו שכבר סדרתים לך למעלה ואחר שסדרתי לך ראשי כל הפרקים הקודמים בציור הצירופים לבאים אחריהם אבאר לך ממערכותיהם כולם קצת מדרכי חכמת הסדר האלהי:

דע אתה האיש המשתכל בחכמת הקבלה כי חכמת הטבע לפי דעת כל פילוסוף היא כוללת כל העניינים המורכבים מחומר וצורה. וקראו ראשיות הטבע החמר והצורה והאין הנקרא העדר הצורה מהחומר. ואין מקשה עליהם בזה ולפיכך אמרו כי השמים מורכבים מחמר זולת חמר הארץ ומצורה זולת הארץ. ושמו השמים בעלי קיום עצמי בכלל ובפרט. והארץ כלומר חלקי הד' יסודות בעלי הויה והפסד והדין אתם בכל זה. ועוד אמרו כי שני מיני הסדר הזה התחייב משני מיני סדר השכלים הנפרדים אשר אינם בעלי חמר וצורה כלל. ואמרו כי הגלגלים תשעה והשכלים תשעה וגלגל החמר התחתון תוכם באמצעם. והשכל העשירי פועל בו ונותן בו צורות מתחלפות לפי הכנת מזג המעורב מד' יסודות. וכל זה המקובל מורה להם בו. ואמרו כי זה השכל העשירי הוא המנבא את הנביאים והמחכים את החכמים והמצדיק את הצדיקים. והוא המוציא שכלו של אדם מן הכח על הפועל וכל זה אמת:

והקושיות אם כן בינינו ובינם הם שתיים. האחת שאנו אומרים כי העולם חדש והם אומרים שהוא קדמון. והשנית שהם מעידים סדר ההנהגה וההשגחה מן השכל על האדם ואנו מקיימים אותה. והפלא הוא שאנחנו העברים מודים בה עם גלותינו וצרותינו כולן. והם המלכים כופרים בה עם ממשלתם ושולטנותם ואין דעתי לבאר זה פה אבל דעתי לגלות הסדר האלוהי המופלג בצירופים ומהם יכיר השלם שהכל מסודר ונערך כראוי:

ומהנה אתחיל ואומר כי סדר הצירוף הגדול הכללי הראשון הוא בעל השלש אותיות מפני שהוא השלם וזה מפני שהשרשים השלמים הם כוללים בלשון הקדש שלש אותיות יסודיות באותיות פעל שעליהם שקלו כל השרשים ואמרו, פה הפעל עין הפעל למד הפעל. והשמות יש מהם בעלי שתי אותיות כשם נח חם גד דן וכן רבים. והמלות יש מהם בעלי אות אחת כמלך ואנכי שהוא קשר עם המלה ובאה במקום מלה ולא מצאנו אות לבדה במקום מלה כי אם אות של ה' ליי חגמלו זאת כי ההא לבדה לפי הקבלה לסוד גדול אין זה מקום ביאורו. ויש פעל בין שתי אותיות לפי השרש כגון קם שב אבל עם כל זה חשבום שלש ושמו י' או ו' תוכם. וכן יש פעלים שאין במכל השרש כי אם אות אחת מורה על מהות השורש כמו, הכה, הטה. הזה, במלות ויט, ויך, ויז, כי ט' כ' ז' הם לבדם נמצאים בשלשת השרשים האלה. ויש שם בן שלש אותיות כגון, משה, לוי, קין, הבל, אדם, חוה. ויש בן ארבע כגון, יצחק, יעקב. ויש בן חמש אברהם, נפתלי. ויש בן שש ישמעאל. ויש בן שבע אחשורוש. סוף דבר כי גם הפעלים מתרבים אבל לא כמו השמות ועל כן אמרו שם בן י"ב ושם בן מ"ב ושם בן ע"ב ולא מצאנו אצל המקובלים יותר משם בן ע"ב ולא פחות משם בן ד' והוא שם שלם גם זה שלם. ומשלש יצא ממנו בעל אותיות יר"ו שלם כי המשלש הוא בתכלית השלמות וכך יוצאים שלש פעמים ע"ב ע"ב ע"ב. י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. הרי כולם יר"ו שלם סימן ג"ל עד וכבר רמזנוהו למעלה. אבל הכוונה פה היא להודיע סדר החכמה האלוהית בצירוף השלם שהוא מצורף בספר היצירה שפירשתי בגלגול צירוף אותיות ראשונות כוללות סוף תוך ראש שהוא סתר גלגולם. ואציירם לך פה במפתח ראשון לבד שהוא ג"ל ג"ל ראשון:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת :

ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת א :

ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת א ב :

זהו המפתח לכל השערים לדעת הסדר האלוהי המופלא ואתה רואה סתרו המשלש ויקרא בשווי בארכו ברחבו אך בספר יצירה פירשתי מסודר סתום גם דרכו ישרה:

אבג בגד גדה דהו הוז וזח זחט חטי טיכ יכל כלמ:

למנ מנס נסע סעפ עפצ פצק צקר קרש רשת שתא:

תאב:

זהו סדר הישר הסתום ואמנם שם נכתבו שלש האלפא ביתות מצורפים בטור אחד ישר ופה כתבתים לך בשני טורים ובשלשה לגלות אמיתת הסוד בשלשת הדרכים שסימנם א'ב'ג' כלומר ס"ו אותיות שרמזם סא"ה וסודם אלהי"ך וסודם אבי"ך ואמ"ך. ג"ל ג"ל כלומר בטור אחד בסימן א'. ועוד כולם בשני טורים לבארם יותר בסימן ב'. ועוד כולם בשלשה טורים לגלות סת"ר אמיתת מהותם ועיקר מערכתם ושרש סתרם בסימן ג' והם סוף תוך ראש שסימן נעלמם, א"ש ו"ך ו"ף ודעם אש כופו בלשון יון שכל פירושו. אש בלשון לעז פוכו. וצריך להזהר למתקרב אליו מלהקריב אש זרה שהיא מחשבת עבודה זרה. ועיין בשניים ותמצאם הולכים על סדר. אל במ, גן דס, שהוא האמצעי בכלל רל"א שערים מצורפים פנים ואחור מב' ב' אותיות אותיות בכ"א טורים בלתי הטור הנכפל שהוא האחרון ותדע זה מן האלפא ביתות של שם וחצי ר"ל שחציו א'ג'ה'ז'ט' כ'מ'ס'פ'ק'ש' שכנגד ב'ד'ו'ח'ל'ל' נ'ע'צ'ר'ת' אשר שתי אותיות במ א"ל בראשונים ב"מ בשניים ג"ן בשלישיים. וכן כולם עד סופם וסוד הסדר סת"ר. א'ב'ג' ב'ג'ד' ג'ד'ה'ל'

הנה אתה רואה כי לפי המלות האלו השלש נסדר כל העולם כולו בכלליו ובפרטיו והם, א"ב תיבות, א"ח אותיות. ורמזם א"ה א"ב מלך ישראל ושם אשתו אזב"ל א"ב וא"ם ושניהם בני הנרמזים בי' דברים. ס"ב לדין מדה כנגד מדה לעם והנה א'ב'ג' כולו ראש משני צדדים ראש כללי מחובר יחד בתיבה אחת. ונחלק עוד להיותו שלשה ראשים פרטיים. א' ראש אל א'ב'ג' ב' ראש אל ב'ג'ד' ג' ראש אל ג'ד'ה'. והנה ב'ג'ד' כולו תוך משני צדדים בכללו שהוא מחובר יחד תוך שתי תיבות והתפשט עוד להיותו תוך בפרטים. כי ב' תוך אל א'ב'ג' ג' תוך אל ב'ג'ד' עצמו ד' תוך אל ג'ד'ה' וכן ג'ד'ה' כולו סוף משני צדדים בכללו מחובר הוא סוף שלשת התיבות והתפזרו כוחותיו בשלשתם להיותם סופים להם. והיה ג' סוף אל א'ב'ג' ד' סוף אל ב'ג'ד' ה' סוף אל ג'ד'ה' בעצמו. נמצאת אומר עם זה הסדר האלוהי המעולה המופלג במערכותיו הישרות. כי ה"א ראש הראשים ואינה נמצאת כי אם לבדה בזה הסדר. וה"ה סוף הסופים וגם היא יחידה בזה הסדר. וכן קרה לכל ראש הראשים עם כל סוף הסופים בזה הסדר משנים ועד עשרים כלומר מן א'ב'ג' ועד ר'ש'ת' כי א' ראש הראשים. גם ת' סוף הסופים. והם ששים אותיות ושניהם מיוחדים והשאר כולם כפולים ומשולשים. הכפולים הם ב"ש ב"ש. והשאר משלשים בזה הסדר. ומפני שהיו אלה בצורת א'ב'ג' שהיא הצורה אשר קדמה לכל נכללה בשם ה"א. והיה מספר הנשאר הנשארים י"ג. והיה סימן הכל האי"ן. וזאת הצורה כך שמ"ה אינ"ה וממנה המציא ה' יתברך תה"ו הנקרא י"ש מאי"ן, באח"ת:

וכבר רמזתי למעלה סוד אמרו ית' אנ"י יהו"ה הו"א שמ"י. והיה זה הסדר כך. א"ת, ב"ש, ב"ש, ג"ר, ג"ר, ג"ר. וסודם ששה ששה פנים ואחור. וסוד ששה, א"ש רו"ח מי"ם. וכדי להשלים הכל באו אחר כן שת"א עם תא"ב שהם א"ת, א"ת, ב"ש. והיו הכל משולשים:

וראה איך מספר א'ב'ג' ב'ג'ד' ג'ד'ה' עולה וטי"ב וסימנו טוב"י. והוא מה שהודיעו השם למשה באמרו לו אני אעביר כל טובי על פניך. ופירשוהו שהראה לו כל המציאות כולו וקשריו שהם אחריו של השם והם פניו של משה. ובמשולשים השלמים המתגלגלים תשלש כל אות ואות ותמצאנה סוף תוך ראש וכן לכולם. כגון היות ג' סוף א'ב'ג' תוך ב'ג'ד' ראש ג'ד'ה'. וכן כולם בהשתתפם אל חברתם. ואם כן הנה כל אות ואות בעלת שלש צורות במערכת סדריה. אבל היא בעצמותה בעלת צורה אחת לבד:

וזהו סוד מהות נפש האדם כי היא נפש אחת בעלת צורה אחת מיוחדת בעצמותה יחידה באמיתת מהותה ונסדרה בסדר משולש ושכנה בראש הכבד ובתוך הלב ובסוף המוח. וכך היתה כולה בכבד בראשו ובתוכו ובסופו. והיתה כולה בלב בתוכו ובסופו ובראשה. והיתה במוח בסופו ובראשו ובתוכו. וזו היא חכמת סדר הצירוף האלוהי להשיג ממנו מהות האדם בחיובים ובשלילות ובמשלים דקים ובחידות מורות חוקים ומשפטים צדיקים וסותרים עמוקים ומהם תושג קצת המערכה האלוהית בסדריו השלמים ותתאהב חכמתו ותובן בשלילות לא בחיובים. ויהיה לב זה האדם העני העניו השפל שמח בחלקו עם היותו אדם בן אדם וישמח קונו עמו בשכר קנהו קניין שלם מעת התחכמו:

ואחר שהודעתך דרך הצירוף הגדול אודיעך שהאותיות הנקראות ראשי תיבות תוכל לכתבם כולם מראשם ועד סופם תחילה ראשים כי לא יתחלפו וגם לא ישתנו בכל צירופם בכ"ב אלפא ביתות משולשות. נגד תשלום כ"ב עלים שלמים שכל עלה ועלה כולל תפ"ד מלות משולשות לבלול בהם כל דבור ודבור שאפשר להזכירו בפה בשבעים לשונות בתיבה בת שלש אותיות. כי על כן אמרנו כי צירוף האותיות בגימטריא שבעי"ם לשונו"ת. ויחדנו על זה אותה הדרך בשמה המיוחד לקראה בשם שבעים לשונות והיה הסוד סו"ד שהוא ע' כלומר ס"ו אותיות באלפא ביתא משולשת והיא אחת יחד. והנה ג"א סימנם סוד כלומר סוג"א. ודע גם זה מאד:

והנה המספר כ"ב פעמים תפ"ד תיבות. וכן מספר האותיות ס"ו פעמים תפ"ד אותיות. וכל עלה ועלה בו כ"ב פעמים ס"ו אותיות שהם כ"ב פעמים כ"ב תיבות וסוד כ"ב תפ"ד הוא א'ב'ג' י'ת'י' והוא מכתב ד"ם או כת"ב מד"ם. והוא הרא"ש והוא ש"ם עליו"ן. ומן א'ב'ג' עד ר'ש'ת' שהם ס' אותיות והם ב' תיבות. סודם יחד שניהם מסוף וכללם שקוצי"ת ושניהם ברי"ת קש"ת ומאלה תבין כל הנשארים כולם ותדע ותשכל מן מוצא דבר כי צירוף האותיות הוא שורש לידיעת סדרי כל החכמות אשר גלם השם לבני אדם ולא עוד אלא שזה כולו עולה בלי נקוד אבל עם הנקוד עולה לחשבון אין חקר לו:

וצריך שתעורר משנת העולם הזה אשר כולו חשך עם כל אור יומו ואשו ואור אבניו היקרות ולפידיו. ואור שמשו ואורירחו ואור כוכביו. שהם אורים באים ומתפשטים בו ומשפיעים עליו מחוץ ממנו כי בהעדרם שב חשכו על עצמו ובבואם עליו יחשב אורם כאלו הוא אור שהוא שלו ואינו שלו בשום פנים כי בבוא מונע בין שניהם בין המשפיע והמקבל אין קיום קבול למקבל מכל מה שנחשב שקבלו. אם כן לא היה אצלו כי אם בדמות דבר מופקד ביד אדם מיד בעליו שבכל עת שבעליו רוצה פקדונו לוקחו ונשאר מי שהופקד אצלו הפקדון ריקם ממנו. ואם לא נהנה ממנו הנו כשומר חנם. ואם יהנה ממנו הנו כשומר שכר. ואם נתן לו על מנת שיהנה בהשתמשו ממנו הנו כנושא שכר. ואם פעל בו כרצונו די ספקו הנו כפועל:

ואשר המשלתי לך באור היומי והחשך הלילי ודומיהם אל הפקדון ושהם יורו סוד ההויה וסוד ההפסד ושזה סבת זה וזה נמשך אחר זה בבוא זה אחר סוד זה הוא סתר כל התולדות והבנים דוחין את האבות. והבן הוא המתחדש והוא בעצמו האב בעת שהוליד בן. נמצא שהאב אב לבן והבן בן לאב והאב בן בפעל תמיד והבן בן בפועל תמיד. והאב טרם שיווליד אב בכח וכשיווליד שב אב בפועל. וכשהוליד אז הוא אב ובן בפועל אב בערך אל בנו בן בערך אביו. והבן אב בכח לפני הולידו והוא שקראוהו בשם אב וכשהוליד נקרא אב מצד התולדת שהוליד. ומזה תבין שהנפשות אחר שהם כולן פקדונות ואחר שאינם מכלל עצמי העולם השפל החשוך הזה כפי השתמשותם בעצמם ובכליהם יהיה גמולם וענשם:

וכשתחשוב שהנפש שלך היא שלך תטעה וכל שכן אם תחשוב זה על אברך וכל שכן אם תחשוב זה על ממונך שתטעה טעות יותר גדולה מכל טעות. ואחר שהוא כן ואתה כשתתיעץ בעצמך עם כליותך ותשוב להתבונן באמיתת מהותך בלבבך ותתעלה בהשתכלך בחכמת מחך ותמצאהו חכם מתחכם במה שראוי להתחכם בו ותשתמש באהריך לאלף וללמד חכמת הקבלה הקיימת אחרי אלפך ולמדך שאר האלוף והלמוד הקודמים לך. הנה אז תדע שהרווחת עצמך והצללת נפשך מיד רשעי עולמך הרוצחים וקיימת מציאותך מציאות קיימת:

ודע שבכל עת וזמן שתלמד הקבלה אז תעיין בה מעצמך אחר ההקדמות אין ראוי שתחשוב שכל מה שתמצא בה הוא לבטלה. אבל ראוי שתדע שהטעם שנעלם ממך לא נעלם מזולתך ועם זה תתחייב לבקש טעם לכל דבר ממנה וככה תגיע בה אל מדרגת ההצלחה האמיתית ותוכר בה החכמה מצדך ותוכר בה החכמה מצדה גם כן. וידוע שטבע החטה הוא שצריך לטחנו עד שובו קמה וצריך ללוש הקמה ולערבו עם תכלית דקות חלקיו עם המים ואז ישוב עסה. וצריך עוד לחלק המערוב כולו אל קצת חלקים עד שוב כל חלק ממנו גוף מיוחד לעצמו וצריך לאפות אותו בתנור עד שיתחמם מכח חום האש ויתיבש מעט עד היותו ראוי לאכילה ועדיין חומרו שממנו התחלנו הוא הוא חומר החטה והוא עשב השדה אלא שהתרחק והתגלגל בקבול צורות מתחלפות וחמרו הקרוב שנתהוה ממנו הלחם הזה הוא העסה שקבלה צורת לחם אחר אפיתה. ובצורת האפיה נהייתה העסה לחם ובהשתנות עליו הצורות נשתנו בו השמות והתחדשו ונכללו עם שמות המין:

כאמרך עשב הנקרא שבולת נעשה חטה והחטה שבה קמח והקמח שב עסה והעסה נהיה ממנה הלחם. וכן אחר האכל הלחם שב ונהיה דם בכלל וקבל ארבע צורות כנגד ארבע יסודות ונהיה ארבע לחויות אשר טבע כל אחד מהם בטבע כל אחד ואחד מהיסודות:

ומזה ידענו שאלה הטבעים כשהתחללו ונתבו שבו אל טבעיהם הראשונים. והיה הדם חם ולח ראשון. והלחה הלבנה קרה ולחה. והלחה האדומה היא הירוקה חמה ויבשה והיא מרה. והיתה השחורה קרה ויבשה. והדם כרוח. והלבנה כמים. והירוקה כאש. והשחורה כעפר. וכאשר ראית אלה מתגלגלים וחוזרים אל טבעם בתוך גוף האדם, כן גוף האדם אשר מהם נתהוו יחזור ליסודותיו כל חלק לחלקו וכל יסוד ליסודו עד התעכל כל גופו בבנין העולם התוכי הזה בהתעכל חלקי הלחם בתוך בטנו. ואין הפרש בין היות זה אחד מאות אלפים ורבבות מן השנים ובין היותו כרגע כמימריה לשעתו כי הכל תלוי בתכליות כאמרם על זה דרך משל סופך טב כלך טב:

וכן חכמי המחקרים אומרים תמיד כי הסיבה הנכבדת והמעולה מארבע סבות כל פעל שהן החמר והצורה והפעל והתכלית. היא התכלית כי בעבורה נמצאו כולן והיא לא נמצאת בעבורן. ולפיכך צריך לחשוב כך בחכמת הקבלה עם שאר החכמות כי היא סיבת מציאותן והיא תכליתן וכולן עלולות לה והיא עילתן. וכאשר קרה לגוף כך קורה לנפש שצורותיה מתחלפות והיא אחת לבד ומן המדות תכיר זה:

ודעת קצת חכמי הקבלה היא בשכחה תתחלפנה צורותיה בה אחר הפרדה מהגוף עד הגיעה מצד עלוי גמולה אל גבול אחד בלתי משתנה אצלה והיא תכלית תכליותיה. או עד הגיעה מצד גודל ענשה אל גבול אחרון שאין אחריו גבול כמו שאמרנו היורד לארקא שוב אינו חוזר והוא המת שנענש במות שאין אחריו מות. והפכו הנגמל והוא החי שאין אחר חייו חיים לנפש האדם. והשאר שהם בין שתי הקצוות האלו הרחוקות בתכלית הרוחק מתגלגלים עד הגיעם לתכלית העונש או לתכלית הגמול הנזכרים וזו דעתי גם אני עם אלה המקובלים ויש לי בזה ראיות חזקות. אבל אין לי צורך לגלותם בכתב עתה וכל שכן בספר זה:

ודע כי אלף אחד הוא חמר כל אלפיות במחשבה. אבל יוד עשרה היא תכליתם ולפיכך קראוה שכינה שהיא תכלית למחשבה אבל י' היא חמר כ"ב אותיות גם א' היא תכליתם כי הוא הגדול שבכל צורותם:

ואחר שהגעתי עד פה בדרכי הקבלה אשלים לך ענינה ואחתום הספר בזה התשלום בע"ה יתברך. ואמר כי חכמת קדר הצירוף מורה לנו כח חכמת המצרף שהוא המערב העירובים. והנה נמצאו מערבי העולם על צורת א'ב'ג' תחת האלוה ית'. א' מורה להיותו סימן לשכל הפועל הראשון לכל שכל נפרד עלול. ב' סימן לנפש הנשפעת מאתו שהמציאה לקבל שכלו כלומר שפע אורו. ג' סימן לגוף הגלגל שהוא בעצמו. ודע כי השכל הזה הנקרא משתכל בעצמו ומשיג מהות עצמו ומכיר בעצמו שהוא אינו מחוייב המציאות בבחינת עצמו אבל אפשר המציאות ואם כן יש סבה מחוייבת המציאות בבחינת עצמה ואין שם סבה זולתה והיא עילתו אשר המציאות ומקיימתו באמיתת מהות עצמותו. דמיון לזה הנמצא העלול מציאות א' וחשוב שהוא דבר מכיר עצמו ומכיר ממצאו ויודע שהוא אפשר המציאות. והנה אחר חיוב מציאותו יודע שממציאו הוא הסופר שהמציאו ומכיר שהוא אדם כי אין שם מצייר וממציא אותיות נכתבות כי אם אדם ולא כל אדם כי אם סופר ולא כל סופר כי אם זה המיוחד שכתב זה האות המיוחד:

כן השכל הראשון הכיר ממצאות עצמו ומאמיתת מהותו שאין שם עלה מחויבת המציאות מחייבת מציאות זה העולם העלול זולת האלוה ית'. וזה השכל מעיין בעילתו ויודע איכות המצא עצמו מאתו ית' ואיכות קיומו ממנו ורוצה להדמות אליו להמציא עלול. ומשתכל בעצמו ומוצא

שעם השתכלו בסבתו יוכל להמציא שכל נפרד מתדמה לעצמו. ובזה יבדל השכל הראשון העלול מהשם ית' והוא שהשם יתברך לא הביט בזולת עצמו כשהמציא עלולו אבל עצמו הספיק להמצאתו. והשכל הנזכר לא הספיק עצמו להמציא עלולו שהוא השכל העלול השני לו אבל הביט בסבתו והמציא עלולו על צד המצאו הוא מסבתו. וכשהשתכל בעצם מהותו נשפעה נפש מאתו ובהשתכלו בעלולו איך נמצא ובנפש שנשפעה מאתו מצד השתכלו בעלולו נמצא צורת הגלגל ומצד השתכלו בנפש הנאצלת מאתו נמצא חמר הגלגל:

נמצא שהיה הגלגל הראשון בעל חמר ובעל צורה כדורית ובעל נפש חיה משכלת ובעל שכל שמקבל מן השכל הראשון העלול ואלה כולם נכללו בגלגל. והשכל השני נפרד ועשה כמו כן כפי מה שהשיג מעלתו ומעלת עילתו והמציא שכל ונפש וצורה וחמר עניין גלגל הכוכבים הקיימים אשר בו י"ב מזלות. וכן עד השכל שהמציא השכל הפועל והוא הממציא גלגל הירח. ואמנם השכל הפועל שהוא העשירי הוא סוף הנבדלים וגלגל הירח סוף הגלגלים על כן גלגל החמר התחתון שהוא העשירי הוא סוף העשרה חמרים בעלי הצורות הכדוריות. ואע"פ שאין צורותיו קיימות בו באישיהם הנה הן קיימות בו במיניהם להדמות בקצת קיום אל עילותיהם. ומפני שהשכל הפועל כולל כל מציאות נבדל פעל שכלי אישים בלתי נבדלים בנפשות אישי מן האדם שהוא תכלית כל המינים. וכל הנמצאים היו עלות למציאותו. והעלה החזקה שבכל עלותיו היא העלה הראשונה לכל הנמצאים כולם והוא האלה יתברך:

ומפני שלא היה אפשר לאדם לקבל שפע מאתו נתן כח לשכל העשירי להשפיע לו שכל על נפשו ולהוציאו מן הכח אל הפועל והשכל הזה הוא רבו של אדם. ומפני שאי אפשר לכל אדם לקבל כחו מפורש למד השכל הזה למשה רבינו ע"ה תורה ונתנה לכל ישראל על ידו:

אבל כמו שאנחנו מכירים אבינו ואמנו ועלותיהם עד יעקב ויצחק ואברהם אבותינו ונשותיהם אמותינו עד נח ואשתו ובניו ועד אדם וחווה שהם ראשית המין האנושי. כך אנו מכירים עלותינו שהם החי והצומח והדומם והיסודות והחמרים והצורות והנפשות בכלל ואנו יודעים בשכלי נפשותינו אשר שכלינו עלול והשכל הפועל עילתו אשר כל השכלים עלותיו וכל שכן עלותינו ואנחנו וכל המכירים מכלל הנזכרים יודעים ומכירים כי יש לכולנו יחד עלה אחת מיוחדת וסיבה ראשונה לכל והכל חייבים להשתכל אליה כפי היכולת ולקבל שפעה וטובה כפי היכולת על ידי האמצעים בהשתלשלותם ואין ראוי לעבוד דבר בעולם דרך עבודה אלוהית זולת העלה הראשונה ההיא שהכל עובדים אותה עליונים ותחתונים יחד. ואמנם מפני שהדבר העליון ההוא הוא עליון העליונים ולא יפלו עליו מלות דבריות ולא מחשביות רצה יתברך לתת לנו שמו המיוחד לו לברך בו העם והעולם ולמדנו בתורתו איכות ברכתו. ונתן המורא ביד העליונים החזקים ליראה מהם שמו יתברך:

ובכיוצא בזה לא חלקו עלינו בעלי המחקר שהרי אפלטון החכם רבו של אריסטוטולוס הפילוסוף הגדול אמר בספר העצמים העליונים דבר בשער אחד זה לשונו, שהעילה הראשונה יותר עליונות אליה מן הספור ואמנם נלאו הלשונות מלספרה בעבור אחריתה לפי שהיא למעלה על כל אחרית ואמנם יסופרו העלות אשר אורו מאור העלה הראשונה והיא שהעלה הראשונה תאיר עלולה והיא לא תאור מאור אחר לפי שהיא האור הגמור המוחלט אשר אין למעלה ממנו אור. ובעבור זה היה האור הראשון מעורר הספור. ואמנם היה זה לפי שאין למעלה ממנו עלה יודע בה. וכל דבר אמנם יודע מפגישת עלתו ואם היה הדבר עלה לבד ולא עלול לא יודע. אם כן העלה הראשונה לא תסופר לפי שהיא עליונה יותר מן הספור ולא יגיענה הדבור. והוא שהספור לא יהיה אלא בדבור והדבור בשכל והשכל במחשבה והמחשבה בדמיון והדמיון בחושים. והעלה הראשונה למעלה מאלו הדברים כולם לפי שהיא עילה להם ומפני זה היתה בלתי נופלת תחת החושים והדמיון והמחשבה והשכל והדבורי ובעבור זה אינה מסופרת:

ונאמר גם כן שהדבר אמנם או יהיה מורגש ויפול תחת החושים. או יהיה מדומה ויפול תחת הדמיון או יהיה עומד קיים על עניין אחד לא יסור ויהיה מושכל. או יהיה סר בלתי נופל תחת ההויה ויהיה נופל תחת המחשבה. והעלה הראשונה למעלה מהדברים השכליים העומדים ולמעלה מהדברים הבלים. ולזה לא יפול עליה החוש ולא הדמיון ולא המחשבה ולא השכל. ואמנם תקרא בשם עלולה הראשון במין יותר נשא וחשוב. כי מה שהוא לעלול לעלה גם כן אלא שהוא במין נכבד ונשא כמו שביארנו וגלינו עד כאן דברי החכם הנכבד אפלטון:

וכתבתי לך כל מה שכללו בשער אחד שלם מעניינים אלה להודיעך דעת הפילוסופים בשם ית' ואיך העמיקו לחקור ענייני הבורא ית' בכל יכלתם כפי חכמתם ויחדוהו יתעל' תכלית היחוד כפי סכל שכלם והוא חבר בשכלים ובעניינים אלו ספרים רבים והיה זה הנזכר אחד מהם וכלל בו ל"ב שערים מעולים מאד כולם מלאים חכמות מופלאות והם ראויים לכל מקובל לדעתם ובידיעתם תסתלק כל מבוכה מקובלת מלבו וגם לא חשודי כשרים. ואז ידע מעלת חכמת הקבלה האמיתית על המדומה או הנחשבת ולא יסתפק בדבר מן האמיתיות. ויכיר מהות האדם וכוחותיו ונפשו ושכלו ומהם ישיג המציאות והכל כפי יכלתו ובשכלו הנשפע עליו מהאלוה ית' על ידי כל השכלים הנפרדים באמצעות השכל הפועל המוציא שכלו מן הכח אל הפועל. ולפיכך יחשבו השכלים אצלו והגלגלים עם היסודות שהם עולמו לעולם אחד אשר אלוהיו ואלוהיהם כולם אחד:

ואמנם על דרך האמת כי עניין הקבלה המיוחדת לאומתינו לא השיגה אחד מן הפילוסופים והיא סוד המדות האלוהיות המנהיגות מין האדם ואומתינו וקהילותיהם ואישיהם וסגולת קהילתנו ואומתינו ועמינו ולשונו ומכתבינו. כי זה נגלה לנו ממתן תורתנו שנתעלינו בה ביחוד על כל אומה ועל כל לשון ולנו השרש והעלים עם ענפיהם והפרי המובחר מכל פרי עם תרי"ג מצוות השס"ה עם הרמ"ח שכל מחזור מתגלגל עליהם בסימן בי"ו תקצ"ה שסודם בי"ת עולמי"ם כי סוד רא"ש השנ"ה הוא סוד בי"ת המקד"ש. וכן סוד אי"ב תשצ"ג בסוד לעשו"ת שהוא חותם מעשה בראשית. וכן סוד חותם כ"י טו"ב הוא סוד כולל שני המחזורים יחדיו בסוד כ"ח י"ט וכן סוד ויר"א אלהי"ם בסוד הי"א רפ"ו. שהוא סוד המולד לאחור כנגד אי"ב תשצ"ג שהוא סוד המולד לפנים. ושניהם עדים על סוד ז"ה שמי לעלם וז"ה זכרי לדר דר. וכן סוד שמ"י משותף עם י"ה מנהיג שס"ה ימות השנה של השמש. וכן סוד זכר"י משותף עם ו"ה מנהיג רמ"ח אברי האדם. והנה ו' של הקשר שביניהם כלומר זה זכרי ויה שמי רמז אל ו' שעות שהן רביע היום. וכן י"ה פעמים י"ה מנהיזים מז"ל מאזני"ם. גם ו"ה פעמים ו"ה מנהיגים מז"ל טל"ה. כי זה ראש התלי וזה זנבו. וסימנם יהו"ה איש מלחמה יהו"ה שמ"ו:

וכל התורה הולכת על זו הדרך ובה מנהיג השם יתב' העליונים והתחתונים. ועל כן אמרתי לך כי הפילוסופים לא ידעו דבר מזו ההנהגה וההשגחה האלהית המנהיגות הכל על דרך המדות ועל סדרי הצירופים ועל עניין מערכות אלו והדומים להם שהם כוללים ענייני הקבלה ומביאים לשלמים לידי הדבור האלוהי מפי הגבורה. ועל כן אומר כי א'ב'ג' כמו שרמזתי וגם א'ב'ג'ד' עם א'ב'ג'ד'ה' והבאים אחריהם הכל יורונו סתרי התורה שנעלמו מן הפילוסופים עם סוד העבור הכולל מידת הדין מצד ויתעבר יי ומידת רחמים מצד עטרת תפארת לעמוסי בטן. ומאלה התאמת לבעלי הקבלה צדיק ורע לו שהוא רשע וטוב לו שהוא עניין מגלה ההשגחה הפרטית אשר הכחישה הפילוסופים וגזרו דין העררה כי לא השיגו סוד גדול כזה לא יושג בשכל האנושי אבל גלתהו התורה בהעלמה חזקה:

וידוע כי כל אות שבתורה וכל תיבה בתורה או נדברת תקבל כמה שנויי הבנות כל שכן עם דרכי הצירופים והגימטריאות ונוטריקון ותמורות וחלופין וחלופי חלופין ודומיהן שאז תתרחב הדרך יותר ויותר כמה אלפים ורבבות בכל נקודה ונקודה ומכל זו הדרך הכתבית והדברית והחשבית

לא השיג ולא שמע ולא ידע שום פילוסוף דבר קטן או גדול ואילו שמעו לא היה מקבלו עד שהיה משליך תחילה כל מה שעלה בידו ויוצא מאצטגנינות שלו ושב לימי עלומיו ללמוד תורה חדשה:

ואם כן אל יפלא המקובל כאשר יכחיש כל כי שהוא בלתי מקובל דרכי הקבלה האמיתיים כי לא כל אדם זוכה לדעת האמת כל שכן זאת האמת המיוחדת שאין אחריה אחרת להשגה האנושית ובה לבדה ידבר האלוה יתברך עם נביאיו באמצעות השכל הפועל עם כלי הדבור הנכתבים והנבטאים והנחשבים המצורפים והנחלפים:

ועל כן רציתי להודיעך איכותם בשלשתם. והורו צירופי השם המעוגל סוד ההנהגה כי א'ב'ג'ד' או א'ב'ג'דה' עם ו'ז'ח'ט'י' גם א'ג'ה'ז'ט' עם ב'ד'ו'ח'י' כולם דינם להכתב על צורת גלגלים עגולים וכן כל הצירופים. ולפיכך כשתשמע ממני סוד גלגל השם או דרכו הדומה למרובע ששה על ארבעה או הארוך משלשתם תבין הצירופים כולם הנכתבים בזה הספר ובזולתו או שאינם נכתבים כי דרך אחת כללית לכולם אם יהיו בלי חקר וזו היא דרכם הכללית:

דע שהצירוף הוא לעולם כפול כלומר דבור אחד ממנו הולך דרך פניו ודבור רחוק כנגדו הולך דרך אחוריו עד שיהיה סדר מהלכו של זה הפך גמור מסדר מהלכו של זה. ועל כן כל צירוף שבעולם נחלק תחילה לשני חלקים שווים. חצי ממנו מראה סדר פניו. גם חצי ממנו עוד מראה סדר אחוריו ושם בן ע"ב נאמן. ועל כן אנו אומרים בו אנ"י וה"ו הושיעה נא. כי מן אנ"י ועד מו"ם ק"ח שמות שסודם חצ"י. ומן וה"ו ועד מנ"ד, גם כן ק"ח שמות שסודם גם כן חצ"י. ועוד כמו שנחלק לשנים נחלק לשלשה ע"ב לכל חלק. וכן עד סוף כח חלוקם לדעת סוד חבורם מחלוקם. וסוד חלוקם מחבורם. וכולם בהם יחד סוד החבור"ר. והוא סוד יר"ו שלם. ולפיכך סוד אנ"י וה"ו נחלק גם כן לשלשה חלקים. יהו"ה לכל חלק. וכולם אדנ"י אח"ד ואם כן מגלגולם תבין הכל. חבר שני הראשים עם שני הסופים ויבואו ג' פעמים מו"ם שהוא סימן בשם האחרון והם שלש פעמים אלהי"ם כסימן האברים שסודם ד' פעמים ג' או אמור ג' פעמים ד':

אנ"י:

וה"ו:

מנ"ד:

מו"ם:

וכך צריך לגלגל כל שם בו ע"ב מן י"ב אל י"ב אותיות שהם ד' תיבות לכל י"ב עד שיהיה כל סימן בכלל ב"ו כלומר ו' פעמים י"ב שהם ע"ב מלות הנקראות שם אחד כאמרנו שם בן ע"ב וכולל ע"ב שמות גם כן וכמוהו השאר. ואמנם השם הקיצון המצוד מעוגל שהוא אדנ"י סודו כ"י טו"ב והוא כ"ו ב"ט, יהו"ה אהי"ה. והוא גם כן כ"ח י"ט. הכה שניהם זה על זה, ויעלה תקל"ב. ועוד הפכם והכה המכה במוכה והמוכה במכה ויעלה תקל"ב פעם שנית. חברם ויעלה אדנ"י ושניהם צועקים ואומרים תקבל תקבל. ואזתקש"ר הזנ"ב:

ודע כי שני המחזורים האלה הגדול והקטון מתנהגים על פי שם אדנ"י. בראשי"ת הזמני"ם והם פתחי רא"ש וזנ"ב וסודם יחד ז"ה מפת"ח ז"ה. על כן תמצא הראש ישר דבק אל זנב הפוך. כלומר אדנ"י מתחיל ישר בעיגול ינד"א הוא משלים הפוך ראה איך נגלה מהלך התלי מהשמות האלה. והוא סוד אמרו יתברך בכללו ובפרטיו ויותר מזה להודיע שהשגחת השם באישי מין

האדם על צורת זרה ודחוקה ממחשבות הרופאים ומדעת הפילוסופים. ושהעניין האלהי עמנו כולו תלוי בשמותיו ית' וכל התורה כולה שמותיו מהם מצורפים ומהם נחלפים ועתה עיין בשמותיו אלה כפי סדרן פה ועיין במה שסודר כבר ותבין:

אדני אדינ אניד אנדי אידנ אינד:

ינדא נידא דינא ידנא נדיא דניא:

הנה אלה הששה נגדיים והפכיים לששה שלפניהם והיה כל גלגולם שנים שנים פנים ואחור וכולם י"ב ונשארו מהם י"ב וראשי אלה ו' אלפין וסופי אלה ו' אלפין והצירוף מן דנ"י אל דנ"י ראש וסוף והראש עם הזנב תמצאם עוד הפכיים מטור לטור ישרים לפי מקומם הראשון ועיין בסודרם:

והנה עוד דלתי"ן ח' ד' ראשים ד' סופים ועוד אחריהם ב' נונין עם יודין ב':

דנאי יאנד:

דאני ינאד נאדי ידאנ:

דיאנ נאיך נדאי יאדנ:

דאינ ניאד:

הנה מזה הסדר תבין שצריך לחברם תחילה כולם ב"י ח"ד בדרך ב"ר טבעי"ם שהם הפכיים וסודם כ"ד אפי"ם שהם רמז אל כ"ד שעות שהם שר"ש לכ"ד שמו"ת ומהם תדע שאין צור"ת האדם כי אם שמו"ת. ואמנם נחלקו בחלוק השעות י"ב לאור י"ב לחשך ומוסיפין וגורעין כמו כן בחלקי השנה לתקופותיה ושואל זה מזה ופורע זה מזה וקרא זה אל זה. ויושג לנו זה מזה ויעיד לנו זה על זה. ויעלם זה מזה. ויתגלה זה מזה. ונבקש מהם איזה יבשר הזה או זה. ואם שניהם כאחת טובים. כי כל ישראל זה אל זה ערבים ולא לחנם מתקנאים זה בזה החתולים והכלבים והעכברים מזון הצבים ובני אדם אוכלי לחם העצבים העשוי מן העשבים. יקנאו תוך לבם החיות והכרובים. ועל כן לא יקצור רואה בעבים והשם יתקן לבות מחזיקי הכזבים. וישוּבו להאמין דברי הכתובים כי טוב השם לטובים ומנקה לשבים:

ודע כי הגלגל השני של השם המיוחד והוא י"ב שמות והראשון כ"ד שמות הם מנהיגי אי"ב תשצ"ג והנה רפ"ז משלימים השעה וזה מוסיף וזה גורע רפ"ח תשצ"ב. רפ"ט תשצ"א, ר"צ תש"צ. והוא סוד גדול בין ג' ובין ז'. ועוד ההפך זה גורע וזה מוסיף אבל בתחילה אחד אחד ועוד יותר וכן תמיד תשצ"ד רפ"ו תשצ"ה רפ"ה תשצ"ו רפ"ד תשצ"ז רפ"ג תשצ"ח רפ"ב תשצ"ט אפ"א ת"ת ר"פ. והבן זה הסוד מאד כי ממנו תכיר ההויה וההפסד. וחיוּב גלגול הגלגל תמיד מעת שנמצא ותכיר סוד החבור וסוד העבור וסוד הטבור. ותהיה חושק במושג על פי השמות וגלגוליהם אבל לעולם לא תסור מן הסדר עד שתהיה בקי בו מאד וחכם גדול במערכותיו:

ואחר היותך שלם בו שוב אל גלגולי צירופיו כאשר יזדמן לך. וחשוב כי הכל שלך וחומר שבעים לשונות בעטף ובידך לכתוב מהם מה שתרצה ולהניח מה שתרצה כמלך שכל מזונות הפצו מובנים לפניו בשולחנו ומתפרנס מהם ממה שיתאוה ומניח מהם מה שלא ירצהו. והחכם בוחר במובחר תמיד. וכן תחשוב שחומר הדבור כולו בפיו ובמבטאך שגור מצוי תמיד ואתה מבינו כרצונך ומהפך צורותיו הישנות ומחדש בו הבנות חדשות מובנות אצלך ולא יבינם זולתך ואפילו

אם תפרשם לו בכל לשון ובכל פירוש מבואר ומפורש. וחומר המבטא הזה אצלך ברשותך לתת בו איזו צורת הבנה שתראה כי הוא מוכן לקבלה בהיות אשתך הטהורה נקיית הדעת מוכנת לך למלאות תאותך עמה בכל עת שתראה וחומר המחשבה השכלית דוחק את לבך לתת בו צורת שכל חושק להפרד משאר חומרי העולם ולהדבק בצורתו להתקיים בה בפרט בקיום צורת הכוכב בעצמו. וזה החומר מוכן לך להחיותך. ועל כן צריך שלא תתרשל מתת בו צורה הראויה לו. כי זה לבדו הוא שלך, ובו תדבק ובשמו תשבע ועמו תשא ותתן תמיד והגית בו יומם ולילה. ושאלהו וישיבך מלין. וישאלך והשיבהו דעת כי הוא אמיתת חומרך הראשון. והשתכל בו וישתכל בך ותבין שבלעדו לא תתנועע ברצון ומחשבותיך בו יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך:

וזו היא הדרך המביאה נפשך להיות נביאה ר"ל המחשבה הלבבית השכלית באיכות גלגלי צירוף האותיות הכלליים והפרטיים. וכבר חשבו רבים שהשיגו במחשבתם הזכה מתוך דרך הציור השכלי. והאמת אתם כי בה התחכמו אך לא נתבאו ר"ל שקבלו מהשכל הפועל שפע חכמה והוראת המציאות אבל לא הגיעו עד מעלת קבלת הדבור מאתו. כי היא אמיתת הנבואה ומהותה כמו שרמזנו למעלה:

ועתה פה גלינו כל הדרך מבוארת כי חשקנו בשם וסמכנו עליו ית'. ולא יראנו מאיש ולא פחדנו ממבאיש. ולא חששנו למכחיש. ואחר שעלתה כוונתנו בדינו וכתבנו מה שרצינו לכתבו בזה הספר הנותן אמרי שפר. בסתרי חכמת הקבלה. נודה ונשבח ליי אלהי ישראל על חסדו ועל טובו שעזרנו עד כה. גם הביאנו עד הלום והעלנו לשמי ערץ. למען ספר שמו בכל הארץ. והשם שזכנו לכך לכבוד שמו ה גדול הגבור והנורא. יזכנו למען רחמיו הרבים מהרה. לראות בניין בית הבחירה. עם כל ישראל בעלי החברה. לקיים שם כל המצוות שבתורה. ונשכון שם באהל מועד. אמן נצח סלה ועד:

אמרי שפר נתנו עצה:

לדעת סוד זה הנמצא:

בם הסופר מצא חיים:

מפי כל הארץ נפצה:

גוף גן עדן עם כל עציו:

נטעה לכם פיהן רצה:

דבור הוליד רוח קדשו:

סתרי לבו הוציא חוצה:

האיר אורו מאור שמשו:

עין לב מח מר קרצה:

ולזיו אורו בנתיב ספרי:

פי משנה לו רץ במרוצה:

זרח שמש כי מפי צץ:

ציץ רמז חידה ומליצה:

חסד משפט וצדקה לי:

קץ בא הקץ לקץ היקיצה:

טהר לבי מלאך הוא:

רוב אחד מזה מקצה:

ידי גברה על כל אחי:

שלטה נפשי כאשר הפצה:

כתר עליון שם על ראשי:

תפארת שם פיהו פצה:

תורת השם חשקה נפשי כלת יבם נעלו חלצה:

שם הקדש קדש רוחי יען שלם כפל מחצה:

רוחי מרוה חן נתהוה טוריו כדו- רים כביצה:

קורא בשמו ימצא עמו חדוה רינה גילה דיצה:

צור הצורים צר בו צורות זרע חמר עסה מצה:

פתוחי חתם חתם בו ויגדור גדר כל פרצה:

עניין צירוף האותיות הוא לו בא בר לנוצה:

סדר באיש סדרי עולם דרכי אפיו בשמו מצה:

נפח בהם נשמת חיים גלמו ברא מוטל ארצה:

מבטן אם ערום יצא ברך על פיו חקי מוצא:

לדעת סוד זה הנמצא אמרי שפר נתנו עצה:

כל איש מכחיש חכמת ספר הוא איש סכל או איש כופר:

לא יהיה איש חכם סופר עד שיבין אמרי שפר:

[/http://hebrew.grimoar.cz](http://hebrew.grimoar.cz)